

Katolički list

Zvonik

GOD: XVI BR. 7/8 (177/178) Subotica, srpanj/kolovoz 2009. 130,00 din

Dužijanca 2009.

Intervju: mons. dr. Petar Sudar

Blagoslov Bogoslovije i

Pastoralnog centra "Augustinianum"

Mlada misa vlč. Dragana Muharema

Književna večer

Dobitnici nagrade "Ivan Antunović"

Autor o knjizi

Brojni ljubitelji pisane riječi

Oni su bili najljepši

Gosti iz Austrije

Misa na otvorenom

Uoči predaje kruha gradonačelniku

Prizor iz "Bandašicinog kola" na gradskom trgu

Uredništvo "Zvonika" s biskupom gostom

Iz propovijedi mons. Stjepana Beretića
na Večernjoj molitvi u katedrali-bazilici, 8. 08. 2009.

Svetkovina ruke i srca čovjekova

Večeras pjevamo večernje hvale. Pjevamo zato što se radujemo dužijanci, ali i gostima našim. S nama večeras i sutra slavi pomoćni vrhbosanski biskup, preuzvišeni gospodin Pero Sudar. On nam dolazi iz lijepe, napaćene i voljene zemlje. Ne mogu, a da toj zemlji ne posvetim koju. *Pitao jednom tako jednoga vrlo pitac neki: A tko je ta? Šta je ta, da prostiš? Gdje li je ta? Odakle je? Kuda je ta Bosna? Rekti. A zapitani odgovor njemu hitan tad dade: Bosna, da prostiš jedna zemlja imade. I posna. I bosa, da prostiš. I hladna. I gladna. I k tomu još, da prostiš: prkosna – od sna* (Mak Dizdar, Zapis o zemlji). Čudesnu je sliku Bosne zapisao hrvatski latinist Ivan Česmicki, pečuški biskup: *Bijaše dio Ilirije, koji sad Bosna se zove. Divlja zemlja, ali bogata srebrnom rudom. Tu se dugom brazdom nisu prostrana pružala polja. Ni njive, koje bi obilnom rađale žetvom. Nego surove gore. Nego sure, nebotične stijene i visoke kule na vretnom stršeci bilu.* I jest Bosna stijena, i jest gora, i rodi srebrom, ali Bosna je iznjedrila ljude koji su napučili Slavoniju, Bačku i velika prostranstva Mađarske. I brazde je rodne zasijala ruka bosanskog seljaka. I rađala je zemlja i kruhom i ruhom. Rađala dobrim ljudima, ljudima dobra srca. I zato smo radosni, što večeras s nama slavi naša Bosna. Znamo, koliko je Bosna voljena zemlja.

S nama je naš biskup Ivan. S nama svećenici naši, zbor naše stolne bazilike i dobri Isusovi vjernici. Nježno volimo svoju bačku ravninu. Volimo je i gdje je pijesak i gdje je crnica. Neka tu ljubav izraze stihovi, neka naše srce kaže: *Pjevat ću ti pjesmu, zemljo moja! Ova će ti pjesma reći sve!* I recimo jedni drugima: *To je tvoja zemlja i tvoj dom... zlatno klasje u ravnici bit će uvijek tu u oku tvom.* Volim ovu zemlju bačku, zato joj pjevam: *Dajem ti srce, zemljo moja! I bit ću s tobom u dobru i u zlu... Ja bit ću s tobom, ostat ću tu. Dajem ti život, zemljo moja...* Dragi naši risari! Naš čovjek zaista daje život ovoj zemlji. A zemlja rađa životom, kruhom, vinom. I nije naša zemlja rodila samo zato što je plodna, samo zato što su marljivi naši ljudi. Rodila je i zato što za nju molimo: *Usne moje krunicu dok mole naši stari odlaze... dok sa crkve zvona zvone igraju se djeca nova što za nama ostati će tu...* Ostaju djeca koja će dužijancu slaviti srcem vjerničkim, žuljem ratar-skim... (navodi iz pjesme Doris Dragović, Dajem ti srce...)

Prošli su dani suše kad nam je pšenica obamrla bila. Prošli su dani kiše koja danima stajala nije. Pa ipak, nije prošla briga. Kako će se rataru isplatiti što je posijao i što je u silose predao? Ni jedna briga neće ugušiti našu dužijancu. Neće ni one spaljene njive. Ta i nama je Bog obećao radost s plodova zemlje. *Duša će im biti kao vrt navodnjen. Nikad više neće ginuti. Djevojke će se veseliti u kolu, mlado i staro za-*

jedno. Jer ću im tugu u radost pretvoriti, utješit ću ih i razveselit nakon žalosti (Jr 31,10-14). Slavit ćemo svetu misu zahvalnicu. I uhvatit će se u kolo mlado i staro zajedno. Dužijanca je svetkovina ruke i srca čovjekova. Markovo je dužijanca sklopljenih ruku. I žetva je dužijanca radničkih ruku. I večeras je dužijanca zahvalne molitve. I zlatno klasje naših njiva je dužijanca. I kruh što ga umijesiše naše majke i sestre, i mirisno cvijeće... na oltaru našem, naš rad zaliven znojem i suzama, i umor naših tijela i naše muke, i napori, i naši žuljavi dlanovi i naše radosti i žalosti, sav naš život sve se večeras sliva u dužijancu!

Slavimo dužijancu u godini posvećenoj svećeniku. I znamo dobro, ne bi bilo ni ovih večernjih hvale, ne bi bilo ni ove krune pred oltarom, ne bi bilo ni bandašice ni bandaša, ne bi bilo sutra svećane zahvalnice, ne bi bilo bandašicinog kola, da nam Bog nije dao župnika Blaška. Kucat će srce župnika Blaška dok bude riči bunjevačke, dok bude srca bunjevačkog. I večeras se, velikim Blaškovim srcem i mi radujemo dužijanci. Recimo večeras i sutra Bogu hvala za svećenika Blaška Rajića i za nasljednike njegove. Recimo Bogu hvala za naše slamarke. Hvala i za svaku perlicu u kosi i na ruhu. Hvala za svaki šling i za svaku svilu. Sve ćemo pred našeg Boga iznijeti, za sve da mu hvalu izrekne.

Danas ti, Bože, zahvaljujemo na kruhu koji je toplina naših obitelji. Od pšeničnog zlatnog klasa što se ljeti ravnicom talasa pozlaćuju se i naša zahvalna srca. Jer, biti bez kruha – znači biti bez života. I jesti s nekim svakodnevno kruh – znači biti mu prijatelj. Zahvaljujemo ti i za sjemenje Tvoje ohrabrujuće riječi koje će i sutra u svetoj misi biti posijano u našim srcima. Molimo te, da Kruh života dotekne svakome: i gladnome i sirotom, pohlepnom i prosjaku, i onom što sebi uzima, i onom koji Boga slavi, i onom koji ne zna zahvaliti! U ovoj godini svećenika svi mi znamo: Žetva je... velika, ali su radnici malobrojni. Molite... Gospodara žetve da pošalje radnike u svoju žetvu. Dok je žetva velika, radnici su malobrojni. O tome bez velike tuge ni govoriti ne možemo... (Iz homilija na Evanđelja, svetoga Grgura Velikog, pape, u drugom čitanju službe čitanja iz časoslova na blagdan svetoga Luke). Neka dragi Bog dâ Crkvi našoj svećenika velikog svećeničkog srca, kakvim je odlikovao svećenika Blaška. Neka nam Gospa isprosi dar dobrih svećenika, da nam Crkva uvijek bude vjerna službenica čovjeka. Bog će dati i njive i sjemena i zdravlja i srca, da uvijek ostanemo ljudi koji vole zemlju i koji se hrane kruhom riječi Isusove i Kruhom vječnoga života.

Amen.

Dužijanca stvara kulturu zahvaljivanja

- * Ispraćaj bandašice Marijane Kujundžić i bandaša Nebojše Stipića iz župe Sv. Roka *
- * Zahvalnu euharistiju predslavio pomoćni vrhbosanski biskup mons. Petar Sudar *
- * Svečana povorka do središnjeg gradskoga trga *
- * Predaja kruha od novoga brašna gradonačelniku Saši Vučiniću *
- * Posjet grobu utemeljitelja Dužijance, mons. Blaška Rajića *
- * "Bandašicino kolo" obilježio prepun glavni gradski trg *

Svečana Večernja

Lijepo je biti kršćanin i vjerovati u Isusa Krista i biti ondje gdje čovjek nađe isto raspelo, nađe isto Svetohranište i nađe ista srca koja se Bogu mole i koja Bogu zahvaljuju. Zato sam radostan da mogu sudjelovati u ovom svojevrsnom i specifičnom slavlju u kojem dvoje mladih sjede u prvim redovima kao bandaš i bandašica, i znam da ste vi dio jedne duge i bogate tradicije duše ovoga čovjeka, duše koja je osjećala da je Bog voli, i zato je voljela i voli sve svoje, sve što joj pripada. Najprije čovjeka, a onda sve ono što je Bog dao čovjeku kao dokaz svoje ljubavi. Neka ovom svečanom Večernjom doista bude dana hvala Bogu za sve ono što jesmo, a napose za ono na što nas poziva, rekao je zahvaljujući na dobrodošlici gost ovogodišnje Dužijance, vrhbosanski pomoćni biskup mons. Petar Sudar, na svečanoj Večernjoj u subotu 8. kolovoza održanoj u katedrali-

bazilici Sv. Terezije Avilske. Pjevanu Večernju molitvu predvodio je katedralni župnik mons. Stjepan Beretić u nazočnosti domaćega biskupa mons. dr. Ivana Pénzesa te desetak svećenika. Na početku ovog molitvenog susreta sve nazočne pozdravio je biskup Pénzes, izrazivši posebno dobrodošlicu gostu iz Sarajeva, mons. Sudaru, kojemu je ovo bio prvi posjet Subotici. *Nama je Sarajevo blisko, ne samo radi svoga mučeničkog puta u novijoj povijesti, nego jer je i moj predčasnik, časne uspomene, biskup Matiša Zvekanović, studirao u Sarajevu i do konca života je u srcu i često na usnama nosio taj voljeni grad,* rekao je biskup Pénzes. Mons. Beretić je također uputio riječi dobrodošlice biskupu Sudaru te se obratio i svima koji su sudjelovali u Večernjoj molitvi */veći dio njegove propovijedi objavljujemo na 3. stranici Zvonika/*. Bandaš Nebojša Stipić i bandašica Marijana Kujundžić prinijeli su pred oltar ovogodišnju krunu Dužijance, rad Jozefine Skenderović, koja simbolizira Svećeničku godinu koju je papa Benedikt XVI. svečano otvorio 19. lipnja ove godine. Pjevanje je predvodio katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić.

Poslije Večernje, na putu prema glavnom gradskom trgu gdje je održana Risarska večer, risari i risaruše su se zaustavili kod biste Blaška Rajića, koja se nalazi u parku kod Gradske kuće. Ondje ih je dočekao katedralni župnik mons. Beretić. Pri tom je rastumačio što zapravo znači vijenac od žita. *To je kruna završetka jednoga risa, ali ista ta zrna pšenice iz krune, ratari najesen opet polažu u zemlju. Risari toliko vole zemlju da svoju krunu stavljaju u zemlju,* rekao je Beretić. Najstariji risarski par stavio je vijenac žita na bistu Blaška Rajića. Na taj način risari su izrazili svoju zahvalnost utemeljitelju Dužijance.

Do katedrale uz blagoslov iz župe Sv. Roka

Unatoč poteškoćama s kojima se ove godine susreću poljodjelci, ponajprije zbog leda koji je u lipnju uništio mnoge usjeve, zatim zbog suše u srpnju koja je prijetila ništa manjom štetom od prethodne, pa sve do preniske cijene otkupa pšenice, i ove je godine proslavljena Dužijanca, zahvala Bogu za plodove zemlje i rad ruku čovječjih, jer samo oni koji sa zemljom rade i od nje žive znaju koliko je znoja i rada utkano u komad kruha i koliko je truda potrebno da bismo svakodnevno mogli blagovati isti. Priznali su to tijekom jednog od razgovora za *Zvonik* i ovogodišnji bandaš Nebojša Stipić i bandašica Marijana Kujundžić koji su zajedno s malom bandašicom **Mirjanom Gabrić** i malim bandašom **Markom Vojnićem Purčarom**, prigradskim bandašima i bandašicama i najljepšim parovima, potaknuti riječima župnika župe Sv. Roka **mr. Andrije Anišića** i pjesmom "kerskih kraljica" predvođenih **s. Jasnom Crnković**, ispraćeni iz "kolijevke Dužijance". Kolona s karucama na čijem je čelu bila okićena kruna od žita, krenula je put katedrale Sv. Terezije Avilske gdje je potom uslijedilo svečano euharistijsko slavlje. Srdačnu dobrodošlicu ispred katedrale, osim špalira mladih iz HKC "Bunjevačko kolo" odjevenih u bunjevačku narodnu nošnju, uputio im je i katedralni župnik mons. Stjepan Beretić zajedno sa starateljima ovogodišnje Dužijance, **prim. dr. Markom Senteom** i **Gabrijelom Kujundžićem**.

Zahvalno euharistijsko slavlje

Svečanu misu zahvalnicu na platou pokraj katedrale predslavio je pomoćni vrhbosanski biskup Pero Sudar u koncelecijaciji s domaćim biskupom Ivanom Pénzesom, katedralnim župnikom Stjepanom Beretićem te desetak svećenika Subotičke biskupije. Biskup Pénzes posebno je pozdravio ovogodišnjega gosta, bandaše i bandašice kao i predstavnike mjesne, republičke i pokrajinske vlasti, predsjednike nacionalnih vijeća, kulturnih i političkih institucija i organizacija te okupljene vjernike.

* Zrno pšenice vrjednije od zlata

Ovo je slavlje zahvale, što su ga u krilu svojih obitelji i u njeđrima svog načina života kroz stoljeća njegovali i nosili Hrvati Bunjevci, a onda ga prije skoro jedno stoljeće iznijeli na ovu zajedničku gozbu, da svi oni koji znaju i vjeruju da sve što je dobro povezuje ljude, oplemenjuje ih i otvara im oči i srca za ono što je za njihovo zajedničko dobro. O ovom vašem slavlju nisu samo govorila zvona s vaših crkava, niti samo ona zvona od papira što svake godine prate svojim tekstovima ovo velebno slavlje, i cijeli tijekom Dužijance, nego i oni koje ste vi ovdje pozivali da bi s vama zajedno osjetili to tako ljudsko svojstvo zahvalnosti, rekao je na početku svoje propovijedi biskup Sudar, zahvaljujući na pozivu što je mogao biti dionikom tako velikoga slavlja. Pri tom je istaknuo kako je čovjek u dubini svoje duše odvajkada znao da je čudo to što se oko njega i s njim događa, da je čudo njegov život, da je znak nečije ljubavi sve ono što taj život prati. I zato je nakon vremena u kojem je osjećao tegobu i dužinu brazde, bremenitost snopa, osjetio potrebu da s onima koji su s njim te tegobe dijelili, očituje svoju radost, podijeli svoje divljenje nad čudom i ljepotom zlatnih polja što

svake godine rađaju zrnjem što je vrjednije od zlata. *Iako mi toga možda nismo svjesni, kad bi samo jedne godine umjesto zrnjem rodilo zlatom, čovječanstvo bi izumrlo od gladi, jer nitko ne može od zlata napraviti kruha, a bez kruha nema života,* posvjedočio je propovjednik, dodavši kako radost treba podijeliti jer žetva je uvijek bila zalag da ćemo preživjeti zimu i dočekati proljeće.

* Ako nebo ne zalije, ako sunce ne ugrije, neće zrnje poniknuti, neće klasje dozreti

Čovjek je svoju zahvalu i nesvjesno pretvorio u traženje i pitanje o onome tko stoji iza svega kao gospodar. I padao je na koljena i ispovijedao svoju vjeru da ima samo jedan koji ima i hoće dati život i da samo s njim, po njemu i s njim može postići, uočiti i ostvariti svoj život i svoj zadnji cilj. Zato Dužijanca poručuje svima nama: Čovječe ti nisi gospodar, ti ne daješ život, koliko god se trudio neće ti uroditi samo tvojim zaslugama, rekao je biskup Sudar, upozoravajući da smo upravo mi danas u toj opasnosti, budući da se tehnika do te mjere razvila da nam bez puno truda daje puno uroda. Možemo sve, ali život može dati samo jedan. Čovjek može životu uzeti smisao, i toga smo kroz povijest, ali i u sadašnjosti, bolni svjedoci, kako je čovjek u opasnosti poigrati se s najsvetijim. Zato Dužijanca nije samo sjećanje na neke lijepe, prošle običaje. Ona danas ima svoju bitnu duboku pouku: Nisi gospodar svojega života, to ti je znak povjerenja ali i znak nečije neograničene ljubavi.

* Biti zahvalan znači priznati svoju ograničenu moć i Božju neograničenu svemoć

Biskup Sudar u propovijedi je također naglasio kako ljudska povijest može postati kulturom života i civilizacijom ljubavi. No, koliko god nam bogatstva davala, zemlja i njezini plodovi ne mogu ispuniti zadnje težnje i čežnje njegova srca. Koliko god jede, ostaje egzistencijalno gladan. I dolazi trenutak kada kruha više ne može jesti. I zato je oduvijek čeznuo za kruhom koji će nahraniti tu njegovu egzistencijalnu duboku glad za životom. *Bog nam po primjeru proroka Ilije poručuje: Samo te Bog može nahraniti kruhom koji će ti dati snagu da dođeš do susreta s Bogom, da okusiš vječnost. I tu se događa i današnja euharistija zahvale, vrhunca ove kulture zahvalnosti Dužijance koja se zapravo pretvara u božansku kategoriju. Bog od*

Dužijanca 2009.

kruha za život stvara kruh života, uzima plod naših ruku, plod našega znoja, plod ove zemlje i zaodijeva se u njega da bi nam dao taj lijek besmrtnosti, da bi nam ispunio nutarnju čežnju: ne umrijeti nego trajno vječno živjeti, rekao je biskup Sudar, zaključujući kako je Dužijanca i zahvala za dar vjere i zahvala Bogu za sve darove.

U prinosu darova, osim vina, vode i kruha od ovogodišnjega roda pšenice kojega su prinijeli mladi u narodnim nošnjama, svi prigradski bandaši i bandašice prikazali su biskupu Sudaru simbole svojih dužijanci. Bandašica Marijana i bandaš Nebojša na oltar su prinijeli hostije za misu zahvalnicu odnosno krunu ovogodišnje Dužijance. Misa zahvalnica završena je svečanom pohvalnicom "Tebe Boga hvalimo" te euharistijskim blagoslovom. Pjevanje je i ove godine predvodio katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić.

Povorka kroz grad i predaja kruha gradonačelniku

Nakon euharistijskoga slavlja, u povorci su najprije ulicama grada od katedrale do središnjeg gradskog krenuli ugledni gosti na čelu s biskupom Sudarom. Na trg su najprije pristignuli konjanik s barjakom Dužijance i ostali konjanici na paradnim konjima, a zatim i risari, te brojna kulturno-umjetnička društva iz zemlje ali i izozemstva. U povorci je bio i velik broj mladih i djece odjevenih u unikatne bunjevačke i druge narodne nošnje. Nakon što su na trg i pozornicu čiji su domaćini bili **Dajana** i **Davor Šimić**, pristignuli bandaši i bandašice iz Bajmoka, Tavankuta, Male Bosne, Žednika, Đurđina, Ljutova, Svetozara Miletića te Sombora, kao i pratilje bandaša i bandašice, bandašicu Marijanu i bandaša Nebojšu te malu bandašicu Mirjanu i maloga bandaša Marka dočekali su subotički gradonačelnik **Saša Vučinić** i predsjednik Or-

Gosti "Dužijance 2009."

Pozivu organizatora da budu gosti Dužijance odazvali su se među ostalim: Saša Vučinić, gradonačelnik Subotice, Pero Horvacki, dogradonačelnik te predstavnici Gradske uprave, Skupštine grada i Gradskoga vijeća; predstavnici diplomatskoga kora: iz konzulata Republike Hrvatske: Ljerka Alajbeg, konzulica Generalnoga konzulata RH u Subotici, Filip Damjanović, ministar savjetnik u Veleposlanstvu RH u Beogradu; Klára Szentgyörgyi, ataše za kulturu Ambasade Republike Mađarske u Beogradu i predstavnici Generalnog konzulata Republike Mađarske u Subotici, Gavriilo Grban, suradnik Ministarstva vjera Republike Srbije; Petar Kuntić, zastupnik u Skupštini Republike Srbije te drugi predstavnici državnih tijela, državnih i pokrajinskih tajništava; Branko Horvat, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća; kao i predstavnici iz Vukovarsko-srijemske županije i Grada Županje iz Republike Hrvatske te vojevodaških općina i brojni drugi gosti.

ganizacijskoga odbora "Dužijance 2009." **Davor Dulić**. Primajući iz ruku bandašice Marijane kruh od novoga brašna i pokazujući ga na četiri strane grada, gradonačelnik Saša Vučinić, rekao je kako su vrline koje Dužijanca njeguje duboko utkane u temelje ovoga grada. *Temelji ovoga grada nisu pod našim nogama nego u vrijednim rukama i dobrim srcima koja su spremna voljeti druge ljude i koja znaju iskreno zahvaliti za plodove njihova rada. Dužijanca traje kroz vrijeme i živi s vremenom, ali ne da bi poprimila običaje vremena u kojem živi, već da bi to vrijeme obogatila onim što u sebi nosi*, zaključio je gradonačelnik Vučinić.

Za uzvanike je nakon predaje kruha priređen ručak u HKC-u "Bunjevačko kolo", odnosno prigodni koktel u subotičkoj Gradskoj kući.

Kulturno-umjetnička društva na Dužijanci

Na Dužijanci 2009. godine sudjelovalo je dvadeset jedno društvo iz naše zemlje kao i iz inozemstva: FA "Bitola" iz Bitole u Makedoniji; FA "Alenche" iz Bugarske; FG "Hajdenjaki" iz Austrije; KUD "Volođa" iz Pljevlje u Crnoj Gori; iz Republike Hrvatske: FA "Mladost" iz Samobora, KUD "Moba" iz Županje; GKUD "Kosta Abrašević" – Bačka Palanka; HKUD "Vladimir nazor" – Sombor; HBKUD "Lemeš" – Svetozar Miletić; HKPD "Silvije Strahimir Kranjčević" – Bački Breg; HUK "Lajčo Budanović" – Mala Bosna; HKC "Bunjevačko kolo" – Stari Žednik; HKPD "Matija Gubec" – Tavankut; HKPD "Đurđin" – Đurđin; HKUD "Ljutovo" – Ljutovo; HKUD "Bodrog" – Bački Monoštor; KUD "Ravnica" – Mala Bosna; i iz Subotice: OKUD "Mladost", KUD "Aleksandrovo", HKC "Bunjevačko kolo", KUD "Bosa Miličević" i MKC "Nepkor".

U "Bandašicinom kolu" plesalo se do kasno u noć

Predvečer istoga dana, bandašica Marijana i bandaš Nebojša zajedno sa župnikom župe Sv. Roka, mr. Andrijom Anišićem i predsjednikom Organizacijskoga odbora Dužijance Davorom Dulićem, položili su cvijeće i vijenac od žita na grob mons. Blaška Rajića. Nakon toga, uputili su se na glavni gradski trg na kojemu je nakon prošle godine, po drugi puta održano "Badanšicino kolo" koje se tradicionalno održavalo u dvorištu župe Sv. Roka i čiji su domaćini bandašica i bandaš. Biskup Sudar je opraštajući se od njih, Subotičanima okupljenim u "Badanšicinom kolu" iznoseći osobne dojmove koji nosi s Dužijance, poručio da oni *koji vole Dužijancu trebaju cijeliti brak i obitelj kao temeljne vrednote naroda i Crkve, jer se bez ispravnog vrednovanja tih temeljnih institucija, Dužijanca neće moći održati*.

Voditelji "Dužijance 2009."

Željka Vukov i
Lazar Cvijin

Darko Temunović i
Nevena Mlinko

Dužijance su i ove godine proslavljene u...

... Žedniku

Dužijanca u Žedniku održana je 12. srpnja u crkvi Sv. Marka, a nositelji ovogodišnje Dužijance bili su bandaš Igor Dulić i bandašica Jelica Čipak te mali bandaš Davor Pandžić i mala bandašica Magdalena Dulić. Misno slavlje predslavio je župnik iz Brodske Varoši vlč. Ivan Čurić, zajedno s biskupijskim knjižničarom vlč. Miroslavom Orčićem te domaćim župnikom vlč. Željkom Šipekom.

Mnoštvo djece i mladih odjevenih u bunjevačke i šokačke narodne nošnje krenulo je u procesiji od župnog stana kako bi ispred crkve dočekali svečanu povorku karuca risara i risaruša predvođenih ovogodišnjim bandašom Igorom i bandašicom Jelicom, te malim bandašom Davorom i bandašicom Magdalenom. Nakon pozdravne recitacije i kraljičke pisme, uslijedila je svečana euharistijska gozba. Nakon propovijedi vlč. Čurića, molitve vjernika, uz prigodnu melodiju i propertnu meditaciju, u prikaznoj procesiji na oltar su prineseni darovi: vino, voda, hostija, novi kruh i kruna ovogodišnje Dužijance. Misno slavlje, svojim pjevanjem uzveličao je župni zbor, kao i VIS "Markovi Lavovi". Po završetku svete mise uslijedila je procesija oko crkve s Presvetim Oltarskim Sakramentom uz mnoštvo okupljenog puka koji je kroz pjesmu i molitvu zahvaljivao Bogu za dar kruha. Nakon svete mise uslijedio je zajednički objed i druženje s gostima iz Brodske Varoši. Istoga dana, u Domu kulture priređen je doček za sudionike *Dječje Dužijance*, djecu iz Makedonije, Mađarske, Bosne i Hercegovine, Hrvatske te iz Kragujevca i Subotice. Poslije toga održano je i tradicionalno Bandašicino kolo.

Proslava Dužijance u Starom Žedniku, započela je trodnevnom duhovnom pripravom koju je predvodio domaći župnik, preč. Željko Šipek. Prvog dana trodnevnice, nazočni su imali priliku vidjeti orgulje u novom svjetlu. Naime, iako već dugi niz godina nisu u funkciji, zahvaljujući darežljivosti **mons. dr. Andrije Kopilovića**, iste su dobile osvjetljenje, a možda je to prvi korak ka njihovoj restauraciji. Nakon svete mise i prigodne propovijedi, nazočni su prešli u Dom kulture gdje je, u organizaciji Odjela za kulturu pri MZ, otvorena izložba starih alata i predmeta koje su koristili naši stari. Kolekcija je u vlasništvu obitelji **Stanka Ivankovića**, a **Alojzije Stantić** je okupljenima govorio o tome kako su se i zašto neki alati i predmeti koristili. Nakon sv. mise u subotu, prisutni su imali priliku bolje upoznati ovogodišnjeg bandaša Igora, bandašicu Jelicu, malu bandašicu Magdalenu i malog bandaša Davora. /*Ljubica Vukov*/

... Bajmoku

Misa zahvalnica za ovogodišnju žetvu u bajmočkoj crkvi Sv. Petra i Pavla održana je 12. srpnja. Misu zahvalnicu predslavio je **mons. dr. Andrija Kopilović** zajedno s domaćim župnikom **Zsoltom Bendeom**. Nositelji ovogodišnje Dužijance bili su bandaš **Andrej Kopilović** i bandašica **Danijela Vidaković**.

Dužijanca je započela svečanom povorkom s djecom i mladima u narodnim nošnjama od kojih su se neki pješice a neki na karucama, predvođeni ovogodišnjim bandašom i bandašicom, dovezli ispred glavnog ulaza u crkvu. Svečanom ulaznom procesijom započelo je misno slavlje. Na samom početku blagoslovljeno je mlado žito koje su djeca podijelila vjernicima nazočnim na ovom euharistijskom slavlju. U svojoj propovijedi **dr. Andrija Kopilović** istaknuo je dvije glavne misli: vrijednost rada te zahvalu Bogu za rad. Župljane se veoma dojmila propovjednikova misao, kako je seljak ne samo čovjek koji se krvavo znoji da bi imao plodove svog rada nego je Božji suradnik u stvaranju i time jedino sebe može ostvariti, te je i mladi naraštaj itekako potrebitio odgojiti za rad i zahvalnost. Misno slavlje nastavljeno je prikaznom

procesijom koja je praćena prigodnom meditacijom. Misa zahvalnica završena je svečanom pohvalnicom "Tebe Boga hvalimo" te euharistijskim blagoslovom. Slavlje je pjesmom uzveličao župni zbor pod ravnanjem kantora **Attile Garajskog**, uz orguljsku pratnju **Csabe Bartosa** i pratnju na gitari **Vladimira Gunića**. Krunu za ovogodišnju Dužijancu izradila je **Marija Petreš**, a sliku od slame sa simbolima za Godinu duhovnih zvanja izradila je slamarka **Marija Dulić**. I ove godine je crkvu okitio **Ivan Stipić-Braco**. U večernjim satima u župnom dvorištu održano je tradicionalno Bandašicino kolo koje je uveseljavao tamburaški orkestar *Subotički boemi*. /*Mirela Varga*/

... Tavankutu

Misnim slavljem koje je u crkvi Srca Isusova predslavio preč. **Josip Koprek** iz **Varaždina**, uz koncelebraciju tavankutskog župnika **Franje Ivankovića** te župnika iz **Male Bosne**, **Željka Augustinova**, proslavljena je 19. srpnja Dužijanca u Tavankutu. Nositelji ovogodišnje Dužijance u Tavankutu bili su bandašica **Lidija Sarić** i bandaš **Mladen Petreš**. Krunu od slame i ove godine izradila je **Jozefina Skenderović**.

Slavlje je započelo procesijom do župne crkve u kojoj su bili članovi HKPD "Matija Gubec" i njihovi gosti iz Velike, odjeveni u narodne nošnje, a koji su došli zahvaliti Bogu za darovani kruh. Očuvanje žetvenih običaja i tradicije na ovaj način uvijek nedvojbeno izaziva velike emocije, ne samo mještana koji su uz njih odrasli, već i gostiju, poput voditelja KUD-a "Ivan Goran Kovačić" iz Republike Hrvatske, **Stanka Raguža**, koji sa svojim članovima već sedmu godinu rado dolazi biti sudionikom tavankutske Dužijance. *Mi smo prvi puta 2002. godine bili na Dužijanci u Subotici, međutim, kada smo došli na tavankutsku Dužijancu, vjerujte, zaplakao sam, koliko me je sve ovo 'dirnulo'. Inače sam ljubitelj etno baštine i volim sve običaje našeg naroda. Osobito mi je lijep doživljaj središnja svečanost Dužijance i dolazak bandaša i bandašice na nedjeljnu svetu misu. Recimo, kod nas u 'požeštini', u selu Grabar, svake se godine organizira prikaz kako su se nekada obavljali žetelački poslovi, ali ovakav način zahvale Bogu za žetvu, to nisam vidio, jer toga kod nas u Hrvatskoj nema,* rekao je Stanko Raguž.

Proslava Dužijance nastavljena je navečer u dvorištu župe, gdje je priređeno "Bandašicino kolo", koje je, kao i svake godine, okupilo brojne ljubitelje ove žetvene tradicije. /**Marija Matković/HR/**

... Svetozaru Miletiću

HBKUD "Lemeš" iz Svetozar Miletića organiziralo je desetu tradicionalnu Dužijancu. Centralna proslava Dužijance je bila u nedjelju 19. srpnja.

U ranim popodnevним satima, mladi u narodnim nošnjama su fijakerima pošli do bandašice **Eve Tošaki** i bandaša **Danijela Kanjoa**, kao i do malih bandašice i bandaša **Marije Kovač** i **Stefana Gnjiđića**. Mještani su izišli na ulice Lemeša i pozdravljali sudionike koji su fijakerima prolazili kroz ulice ovoga sela. Misno slavlje predvodio je vlč. **Davor Kovačević**, župnik iz Bačkog Brega, uz koncelebraciju velečasnog **Árpáda Pásztor**a iz Telečke i župnika domaćina **Antala Egedija**. Misu je glazbeno uzveličao VIS "Proroci" iz Subotice. Nakon svete mise, program je nastavljen u velikoj dvorani Doma kulture. Svoje plesove i pjesme je predstavio KUD "Čepinski Martinci" iz istoimenog mjesta, a posebnoj atmosferi i pravom slavonskom štimungu je pridonijela malena **Ines Pavošević**, koja je uz pratnju tamburaškog sastava ovoga društva otpjevala nekoliko novijih slavonskih pjesama. Cijelu večer na pozornici su se smjenjivali tamburaški sastav iz Čepinskih Martinaca i Panonika. Osim predstavnika Društava, centralnoj proslavi Dužijance su nazočili i predstavnici hrvatskih institucija koje je pozdravila predsjednica društva **Marija Bagi**.

Dva dana prije centralne proslave Dužijance, u petak 17.

srpnja, otvorena je izložba kruna i drugih radova u tehničar slame, autora **Stipana Budimčevića** iz Svetozara Miletića. O radovima ovog vrsnog umjetnika, vlasnika majstorske diplome govorila je predsjednica HBKUD "Lemeš" **Marija Bagi**. U okviru ove izložbe, priređena je i promocija posljednje knjige "Lira Naiva 2009.", a svoje stihove su čitale **Ivana Petković** i **Lucija Knezi**, dok je stihove **Mariške Pravdić** čitala **Marina Knezi**. U subotu 18. srpnja je priređen cjelovečernji program naziva "U avliji kod baće i nane", koji je održan u Velikoj dvorani Doma kulture. U programu su sudjelovali i djevojački zbor "Musica Viva", te mađarski KUD "Német László" iz Svetozara Miletića. /**Z. G./HR/**

... Maloj Bosni

Dužijanca u Maloj Bosni proslavljena je 26. srpnja u crkvi Presvetoga Trojstva, u nazočnosti mnoštva djece i mladih odjevenih u bunjevačku narodnu nošnju.

Nositelji ovogodišnje Dužijance u Maloj Bosni bili su bandaš **Siniša Kopunović** i bandašica **Ana Ivković**, a mali bandaš **Antun Vuković** i mala bandašica **Mila Franciško-ović**. Misnom slavlju koje je predslavio **mr. Mirko Štefković**, a suslavio domaći župnik **Željko Augustinov**, nazočilo je mnoštvo vjernika. Dužijanci su nazočili i subtički dogradonačelnik **Pero Horvacki**, predsjednik HKC "Bunjevačko kolo" **Ivan Stipić** i predsjednik Organizacijskoga odbora Dužijance **Davor Dulić**. Navečer je u župnom dvorištu održana svečana Akademija, a poslije i Bandašicino kolo koje je kao i svake godine okupilo puno svijeta iz okolnih sela i grada. /**S. Dulić/HR/**

... Đurđinu

Dužijanca u Đurđinu proslavljena je 2. kolovoza, svetom misom koju je u đurđinskoj crkvi Sv. Josipa Radnika predslavio vlč. **Paviša Norac**, rođeni Sinjanin koji je već više godina na službi u Vančouveru (Canada), zajedno sa žedničkim župnikom **Željkom Šipekom**, biskupijskim knjižničarom vlč. **Miroslavom Orčićem** i domaćim župnikom **Lazarom Novakovićem**.

Misnom slavlju prethodila je povorka od župnoga doma do crkve, u kojoj su sudjelovala djeca i mladi u narodnim nošnjama u pratnji ministranata i svećenika. Prije dolaska u crkvu, prošlogodišnji bandaš i bandašica uručili su sliku od slame novom bandašu **Marku Vukovu** i bandašici **Maji Kovač**. Sliku ovogodišnje Dužijance, simbol sakramenta Euharistije, izradila je umjetnica u tehničar slame **Mari-rica Vidaković**. Mali bandaš i bandašica, **Marko**

Vojnić Purčar i **Nevena Orčić**, ponijeli su kruh od novoga brašna, kao dar Gospodinu od kojega smo ga i primili. Navečer istoga dana, prije Bandašicinog kola, priređena je kratka Akademija, posvećena svećenicima pjesnicima naše biskupije. Mladi su čitali pjesme Alekse Kokića, Ivana Kujundžića, Marka Vukova i Josipa Temunovica. Mlade polaznice škole tambure pod vodstvom **prof. Voje Temunovića**, izvele su lijepe melodije i pokazale svoj marljivi rad. "Kolo igra, tamburica svira", svi smo skupa zapjevali na kraju akademije, što je ujedno bio i početak kola. Proslavi Dužijance prethodila je i prigodna trodnevna. /*Verica Dulić*/

... Ljutovu

Domaćini ovogodišnje Dužijance u Ljutovu, koja je proslavljena 2. kolovoza, i ove godine su bili **Antun i Ruža Juhas**. U njihovom dvorištu okupili su se sudionici svečane procesije prije svete mise koju je predslavio vlč. **Željko Šipek**, a suslavio tavankutski župnik vlč. **Franjo Ivanković**.

Kruna Dužijance je najuzorniji, najvrjedniji par oličan u liku bandaša i bandašice, a ta titula je ove godine pripala bandašu **Davoru Šimiću** i bandašici **Dijani Remaš**, malom bandašu **Danijelu Sariću** i maloj bandašici **Mirjani Prčić**.

Nakon misnoga slavlja uslijedio je program kojega su otvorili risari i risaruše, a osim njih, svoje plesno umijeće pokazali su i mladi Ljutovčani, članovi HKK "Bunjevačko kolo". Dužijanca je završena najveselijim dijelom programa, a to je Bandašicino kolo u kojem su svirali tamburaši iz Tavankuta i Ljutova, članovi HKPD "Matija Gubec". Dužijanci su nazočili dogradonačelnik Subotice **Pero Horvacki**, predsjednik HKK "Bunjevačko kolo" **Ivan Stipić** i predsjednik Organizacijskoga odbora Dužijance **Davor Dulić**. /*Suzana Gagić/HR/*

... Somboru

Sedamdeset i peta u nizu Dužionica, proslavljena je 2. kolovoza u Somboru, misom zahvalnicom u crkvi Presvetoga Trojstva. Misno slavlje predslavio je preč. **Josip Pekaović** uz koncelebraciju župnika župe Sv.

Križa dr. Marinka Stantića, karmelićanina o. **Zlatka Pletikosića** i novog kapelana crkve Presvetoga Trojstva, vlč. **Predraga Alilovića**. Nositelji žetvenih svečanosti u Somboru bili su bandašica **Valentina Gromilović** i bandaš **Josip Pekaović**.

U prigodnoj propovijedi preč. Pekaović je ukazao na to kako je *da bi se živjelo kvalitetno, osmišljeno, sadržajno i da bi život imao perspektivu, potrebno hraniti se plemenitim, za sve ljude vrijednim pokretačkim idejama koje ne zastarijevaju već vode prema ostvarenju cjelovitoga oslobođenja i očovječenja svih ljudi, svakoga čovjeka, a to su svakako biblijske knjige, poglavito novozavjetne, koje su nepresušni izvor ljudske i božanske misli*. Poslije misnoga slavlja, kruh od novoga brašna na prijemu je somborskom gradonačelniku **Dušanu Joviću** predala bandašica Valentina. Slavlje Dužionice potom je nastavljeno sve do večeri. Ovogodišnjoj Dužionici u organizaciji HKUD "Vladimir Nazor" među ostalim nazočili su: ministar savjetnik Veleposlanstva RH u Beogradu **Filip Damjanović**, konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici **Vesna Njikoš-Pečkaj**, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Petar Kuntić**, zamjenik pokrajinskoga tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine **Mato Groznica**, predsjednik podružnice Demokratske zajednice Hrvata Sombor **Josip Zvonko Pekaović**, prior karmelićanskoga samostana o. **Bernardin Vizmeg** te predstavnici kulturno-umjetničkih društava iz Viškovaca, Subotice, Tavankuta, Svetozara Miletića, Bačkoga Brega, Bačkoga Monoštora, Stanišića, Sonte, Vajske, Plavne i Sombora kao i predstavnici političkog, društvenog i kulturnog života, među kojima su bili i oni iz R. Hrvatske.

Proslava Dužionice u Somboru započela je već 1. kolovoza u Hrvatskom domu, gdje je predsjednik HKUD "Vladimir Nazor" **Šima Raič** pozdravio nazočne, među kojima i predstavnicu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Katarinu Čeliković**. Na programu su nastupili gosti iz Viškovaca s folklornim i pjevačkim točkama, a od domaćina su se predstavili veterani folkloru te pjevačka skupina Društva, a izvedene su i prigodne recitacije koje su govorile **Emina** i **Aneta Firanj**, kao i pučki pjesnik **Antun Kovač** i **Dejana Jakšić**, a novi broj lista "Miroljub" predstavio je urednik **Matija Danić**. /*Prema: Hrvatska riječ*/

Natjecanje risara

Tradicionalna manifestacija Dužijance – Natjecanje risarskih parova, održano je u subotu, 11. srpnja, na njivi Josipa Mačkovića u Ljutovu. Pobjedničkim risarskim parom koji se na ovogodišnjem natjecanju pokazao najboljim u ručnom košenju žita proglašeni su Marinko Kujundžić i Ruža Juhas iz Ljutova. Druga nagrada dodijeljena je Perici Tikvickom i Emeri Poljaković iz Žednika, dok su treći bili Saša Savić i Goran Slavković iz Kragujevca. U kategoriji mladih risara natjecalo se 15 parova, a prvo mjesto pripalo je Željku Ivkoviću i Snežani Orčić. Drugo mjesto odnijeli su Perica Moravčić i Ivana Stantić, a treće Branislav Kujundžić i Sandra Dulić.

”Natjecanju risara” nazočio je i ministar poljoprivrede **Saša Dragin**. On je tom prigodom istaknuo važnost održavanja Dužijance kao tradicionalne manifestacije multietničke Vojvodine. *Dužijanca je slava nove žetve, slavlje što nam je podaren ovogodišnji rod, koji je, unatoč lošim vremenskim uvjetima, skupljen zahvaljujući vrijednim rukama ratara. Važno je da se ovakve svečanosti održavaju, jer je ovo tradicija Vojvodine, simbol multikulturalnosti mirne Vojvodine, u kojoj toliko različitih nacionalnih zajednica žive zajedno. Svatko tko želi vidjeti uzoran zajednički život više nacija, treba doći u Vojvodinu*, rekao je ministar poljoprivrede Saša Dragin.

Dragin se, zajedno s gradonačelnikom **Sašom Vučinićem** i predsjednikom Organizacijskog odbora Dužijance **Davorom Dulićem**, i sam okušao u košenju žita. Njihovo

kosačko umijeće ocijenio je nekadašnji višegodišnji pobjednik ”Natjecanja risara” Stipan Kujundžić: *Što se tiče ministrove kosidbe, moram reći da ako mu i politika ide kao kosidba, onda je to nula. Za gradonačelnika smatram da je vrlo dobar u košenju žita, dok se Davor Dulić pokazao najbolji*, ocijenio je Kujundžić. Natjecanju risara nazočio je i dogradonačelnik **Pero Horvacki**, zamjenik predsjednika Skupštine grada **Slavko Parać**, načelnik Sjevernobačkog okruga **Zoran Prčić**, konzul Generalnog konzulata RH u Subotici **Anto Franjić**, predsjednik HNV-a **Branko Horvat**, i brojni drugi gosti koji su se okupili i na zajedničkom risarskom ručku. Natjecatelji su ove godine bili s raznih strana, iz Hrvatske, Mađarske i Makedonije, a od domaćih iz Bačke, Banata i Šumadije.

Organizatori su se pobrinuli da i ove godine pred nekoliko stotina posjetitelja prikažu žetvu pšenice na starim strojevima, a za glazbeni dio programa pobrinule su se dječje folklorne skupine iz zemlje i inozemstva.

[/www.suboticadanas.info](http://www.suboticadanas.info), HR/

100 Bandaša i bandašica

U povodu proslave stote obljetnice održavanja dužijance u Subotici, Katolički institut za kulturu, povijest i duhovost ”Ivan Antunović” planira izdati fotomonoografiju pod radnim nazivom ”Sto bandaša i bandašica”, koja bi u svom sadržaju prikazala sve do sada skupljene fotografije bandaša i bandašica.

Knjigu priprema **Grgo Piuković** koji dugi niz godina brižno sakuplja i arhivira sve fotografije vezane za Dužijancu od onih najstarijih do danas.

Iako je prikupljen veliki broj fotografija, nedostaju neke iz vremena prije i nakon I. svjetskog rata, te one iz perioda II. svjetskog rata i nakon rata kada su ulogu bandaša i bandašice vršila djeca.

Molimo sve dobronamjernike koji imaju fotografije dužijance ili informacije o njima iz bilo koje godine, da pomognu i posude fotografije kako bimo ih mogli uvrstiti u monoografiju. Naravno, fotografije ćemo

nakon skeniranja odmah vratili vlasnicima a rado ćemo primiti skenirane fotografije na USB memoriji ili na CD-u u ”jpg” ili ”tif” formatu.

Unaprijed Vam zahvaljujemo u nadi da ćete prepoznati vrijednost ovoga izdanja te svojim informacijama i angažiranjem u potrazi dati i svoj doprinos stotoj obljetnici Dužijance.

Možete se javiti Grgi Piukoviću 024/534-589 ili Marinku Piukoviću 063/8087835.

mr. Andrija Anišić,
pročelnik Izdavačkog odjela Instituta ”Ivan Antunović”

Predstavljena knjiga "Dužijanca u srcu"

Književna večer koju tradicionalno u okviru Dužijance priređuje Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" održana je 5. kolovoza u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" u Subotici, u okviru koje je predstavljena knjiga mons. Stjepana Beretića, katedralnog župnika "Dužijanca u srcu".

Na početku večeri brojnu publiku pozdravio je dr. Andrija Kopilović, predsjedavajući Instituta ističući kako ta književna večer, zajedno s Večernjom u katedrali i svečanom misom zahvalnicom sačinjava "duhovni trolist" koji je duša Dužijance. U nastavku svog pozdrava istaknuo je: *Bački Hrvati ovoga kraja u Dužijanci prepoznaju jedan od elemenata svojeg identiteta. Stoga Dužijanca jest i zadržat*

će svoju duhovnu nit i zadatak prenošenja temeljnih vrednota kršćanske etike i bogoštovlja. Kada bi iz sadržaja događanja oko Dužijance izostao ovaj "Sveti trolist", Dužijanca bi postala događaj bez duše, a onda i bez mogućnosti da prenosi temeljne vrednote unatoč društvenim okolnostima u kojima se te vrednote ne vide.

O knjizi Stjepana Beretića govorio je recenzent mr. Andrija Anišić te istaknuo: *Hvalospjevi Dužijanci – to je kratki sadržaj ove knjige. Hrvat Bunjevac koji ne slavi Dužijancu zanijekao je svoje narodno biće. Hrvat Bunjevac koji zanosno ne zahvaljuje Bogu na kruhu svagdašnjem nije pravi kršćanin. Ne može naš narod živjeti bez Dužijance. Ona mu je u srcu. Ona prožima cijelo njegovo biće. /.../ Stipini hvalospjevi Dužijanci polaze iz srca. On je radio ris. Gledao je i slušao kako njegov otac pravi Dužijancu, kako Bogu zahvaljuje s monaškim risarima u avliji svog salaša. Zato mu svaka Dužijanca budi drage uspomene. Recenzent je zaključio: Ova knjiga označava vrlo dobar uvod u proslavu 100. obljetnice Dužijance koju ćemo slaviti za dvije godine. Uvjeren sam da će ova knjiga u svima koji je budu čitali podgrijati želju da daju svoj doprinos Dužijanci te svojom molitvom, življenjem vjere, poštivanjem bogate baštine svoga naroda i čuvanjem svojih narodnih običaja ispjevati svoj hvalospjev Dužijanci, kako to već godinama čini mons. Stjepan Beretić.*

Prof. Katarina Čeliković, urednica izdanja, opisala je proces nastanka knjige te na kraju rekla: *Neki će se sjetiti događaja iz godine u kojoj je propovijed izrečena, neki će se i prepoznati na fotografijama, ali nikoga ova knjiga neće ostaviti ravnodušnim. Jer, ona dotiče srce, budući da je izašla iz srca, i ostaje u srcu.*

Autor knjige mons. Stjepan Beretić, vidljivo dirnut riječima govornika i pozornošću publike, izrekao je riječi zahvale svima koji su sudjelovali u izradi knjige, ali posvjedočio i ovo: *Neki me kritiziraju da su moje propovijedi uoči*

dužijance odviše osjećajne. Kad bih znao, baš bih pjevao dužijanci. Svoje nadahnuće nalazi u onima koji vole dužijancu napose u mladima: Dužijanca je velika i zato što je mladi nose. Jedne sam godine rekao mladima: Koliko ste nam danas lijepi! Kako ste nam danas dragi! A u zaključku je autor poručio: Neka ova knjiga bude jedno priznanje svima koji svojim srcem čuvaju dužijancu.

Dijelove iz knjige čitali su Željka Zelić i Lazar Cvijin, koji su bili i voditelji večeri. Naslovnicu za knjigu izradio je akademski slikar Ivan Balazević iz Novog Vinodolskog, rodom Tavankučanin, a tehnički ju je uredio mr. Ervin Čeliković.

Glazbene točke na književnoj večeri izveo je katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić.

Nagrade Instituta "Ivan Antunović"

U okviru ove večeri Institut je i ove godine dodijelio godišnje nagrade koje je obrazložio dr. Kopilović: *Uvijek je radosni čin u slavlju Dužijance ova dodjela nagrada. Time na svečan i znakovit način možemo izreći i svoju zahvalnost pojedinih osobama, institucijama naše zajednice ali svake godine i jednoj brojnoj obitelji, jer samo su takve obitelji budućnost Dužijance.* Ovogodišnji dobitnici nagrada su: trećenegrađena je obitelj Neste i Anice Gabrić iz Subotice koji imaju petero djece, drugu nagradu je dobilo Hrvatsko kulturno – prosvjetno društvo "Matija Gubec" iz Tavankuta za dugogodišnju organizaciju regionalne Smotre dječjeg folklora pod nazivom "Djeca su ukras svijeta", a prvu nagradu je primio dr. Marinko Stantić za pokretanje i organiziranje "Hosanafesta" – večeri hrvatskih duhovnih pjesama kao i za osnivanje i brigu za tri doma za pomoć ovisnicima pod nazivom "Hosana". /Andrija Anišić/

Kolonija naive u tehnici slame u Tavankutu i Subotici

Otvorenje XXIV. saziva Prve kolonije naive u tehnici slame, upriličeno je u petak, 10. srpnja, u Domu kulture u Tavankutu. Koloniju je otvorio predsjednik Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva "Matija Gubec", Ladislav Suknović.

Suknović je rekao kako je stvaralaštvo u tehnici slame izuzetno vrijedan segment naivne umjetnosti, koje svojom specifičnošću izaziva veliku pozornost u zemlji, ali i inozemstvu.

Svečanost otvorenja Kolonije uljepšali su nastupom tamburaši i folklorasi HKPD "Matija Gubec", dok je uoči otvorenja Kolonije, u galerijskom prostoru HKPD "Matija Gubec", već tradicionalno postavljena i izložba slika od slame, nastalih na prošlogodišnjem sazivu Kolonije. Izložbu je otvorio povjesničar umjetnosti i etnolog iz "Muzeja Slavonije" u Osijeku, **Grgur Marko Ivanković**. On je tom prigodom izrazio zadovoljstvo glede očuvanja kontinuiteta u radu sa slamom, koji se, kao specifičnost Tavankuta i njegove okolice, uspjeva prenijeti i na mlade naraštaje. *S umjetnošću slame susreo sam se prvi puta na Dužijanci u Subotici prije nekoliko godina. Slammarke u svojim djelima ne koriste slamu samo kao dio prirode, već ju potpuno prilagođavaju svojim potrebama i rade od nje najnezamislivije oblike, što me je fasciniralo. Također je zanimljivo da teme koje slammarke obrađuju nisu samo selo i običaji, već su se tematski odmakle od klasičnog poimanja naivnog iskazivanja umjetnosti*, navodi Ivanković.

U sklopu Kolonije prethodnoga dana je održan i Okrugli stol, na kojem je na temu "Naiva u narodnom stvaralaštvu", Grgur Marko Ivanković, istaknuo da nestajanjem seoskog stanovništva izumire i narodno stvaralaštvo.

Voditeljica slamarske sekcije HKPD "Matija Gubec", **Jozefina Skenderović** kaže kako je ovogodišnja Kolonija zapravo priprema za iduću jubilarnu, 25. po redu Koloniju, na koju se planiraju pozvati svi njezini dosadašnji sudionici iz zemalja bivše Jugoslavije. *Na ovogodišnjoj Koloniji sudjeluju najvećim dijelom naše članice iz Tavankuta, Žednika, Subotice, a tu su i dvije slammarke iz Srijemske Mitrovice. Nakon Dužijance odmah ćemo započeti s organizacijom iduće, 25. Kolonije, jer za srebrni jubilej namjeravamo pozvati sve dosadašnje sudionike iz zemalja bivše Jugoslavije, koji su redovito sudjelovali na prvih pet Kolonija*, kaže Jozefina Skenderović.

Rad slamarki na ovogodišnjoj Koloniji naive u tehnici slame završen je u subotu, 18. srpnja, prigodom čega je već tradicionalno upriličena i svečana akademija. Na svečanoj Akademiji predstavljeni su bandaš i bandašica, **Mladen Petreš** i **Lidija Sarić**. XXIV. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame zatvorio je predsjednik HKPD "Matija Gubec" Ladislav Suknović.

/Prema: M.M., www.suboticadanas.info/

Izložba radova XXIV. saziva Prve kolonije naive u tehnici slame

Nakon Tavankuta, radovi nastali u okviru XXIV. saziva Prve kolonije naive u tehnici slame izloženi su vestibulu Gradske kuće a izložbu je u subotu, 8. kolovoza otvorila konzulica Generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici **Vesna Njikoš-Pečkaj**. Diveći se ovogodišnjim radovima, ona je među ostalim rekla: *Vrijedne ruke risaruša i slamarki i njihova umjetnička djela jamstvo su očuvanja ovog segmenta tradicijske kulture i identiteta bunjevačkih Hrvata u Vojvodini i ostaju trajno nadahnuće budućim generacijama. Zlatnim klaspem naše su umjetnice oplele najljepšu priču o velikoj ljubavi prema obitelji, salašu, ognjištu, svom narodu i zavičaju*.

Otvorenju izložbe prisustvovala su "slammarke" – sudionice Kolonije, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća **Branko Horvat**, ovogodišnji bandaš **Nebojša** i bandašica **Marijana** i drugi brojni ljubitelji ove umjetnosti među kojima i povjesničar umjetnosti **Bela Duranci**. /Zv/

Izbor najboljih pratitelja i nagrade aranžerima izloga

Ovogodišnjeg bandaša **Nebojšu Stipića** i bandašicu **Marijanu Kujundžić**, predstavio je na subotičkom gradskom trgu 6. kolovoza **mons. dr. Andrija Kopilović** i poželio im tom prigodom da tu časnu službu obave časno, ponosno i s ljubavlju. Podsjetio je i izrazio zadovoljstvo *da bandaš i bandašica već godinama nisu oni koji oru, siju, ali mi je drago da studiraju, te da naš čovjek ne bude samo rob i sluga, nego umom i srcem i gospodar ove zemlje*.

Iste je večeri, stručno povjerenstvo izabralo i najbolje pratitelje bandaša i bandašice, koji će ih pratiti na centralnoj svečanosti Dužijance, a to su ove godine: najbolji par **Julijana Francišković** i **Miroslav Vojnić Zelić**, drugi su **Slađana Tikvicki** i **Filip Mesaroš**, a treći pratitelji su **Josipa Sadojević** i **Mario Borić**.

Najljepše aranžirani izlozi u gradu su također nagrađeni: prva nagrada dodijeljena je **Nikoli Čakiću** sa Palića (za

izlog prodavaonice obuće "Boreli"). Drugu nagradu dijele **Kata Kuntić** (izlog butika "Perspektiva") i **Ivanka Jaramazović** (izlog "McDonaldsa"), a treću nagradu dijele **Mira Dobrilović** (izlog u butiku "Minnie") te Sekcija "Vridne ruke" iz **Male Bosne** (izlog butika "Veruška"). /Zv/

Ređenja u Subotičkoj biskupiji

Na blagdan sv. Ladislava, 28. lipnja, **mons. dr. Ivan Péntzes** za svećenike je zaređio četvoricu đakona, a dvojicu bogoslova za đakone. Sljedećega dana, na blagdan apostolskih prvaka Petra i Pavla, također u katedrali, za svećenika je zaređen još jedan đakon, **vlč. Dragan Muharem**. Još jedno ređenje slavljen je u župnoj crkvi Srca Isusova u Bačkim Vinogradima, gdje je 5. srpnja za đakona zaređen bogoslov **Szilárd Balcsák**.

*S lijeva na desno:
Tibor Szöllösi, Róbert Pástyik, Dániel Mester,
Ferenc Zorád, Zoltán Kormányos, László Baranyi*

Prezbiteri:

Zoltán Kormányos je rođen 16. 08. 1984. u Senti, od oca Lászlóa i majke Ágnes Rehák. Srednju školu je završio u Čoki. Teološki studij završio je u Segedinu. Pripada župi Sv. Male Terezije u Senti. Sveti red prezbiterata primio je u subotičkoj stolnoj bazilici 28. 06. 2009.

Dániel Mester je rođen 12. 06. 1977. u Bečeju, od oca Imrea i majke Márie Major. U Segedinu je završio gimnaziju, a potom ondje i teološki studij. Pripada župi Sv. Mirka u Bačkom Petrovom Selu. Sveti red prezbiterata primio je u subotičkoj stolnoj bazilici 28. 06. 2009.

Svećeničko ređenje u Srijemskoj Mitrovici

U srijemskomitrovačkoj katedrali-bazilici, u nedjelju 28. lipnja, biskup srijemski **mons. Đuro Gašparović** za svećenika je zaređio vlč. **Ivana Rajkovića**. Vlč. **Ivan Rajković**, do tada đakon, rodnom je iz Petrovaradina, župe Sv. Roka.

Na svečanom misnom slavlju, koje je predvodio biskup srijemski, koncelebrirali su poglavari bogoslovnog sjemeništa, na čelu s rektorom **mons. Josipom Bernatovićem** i svećenici iz Srijema. Slavljenu su nazočili roditelji ređenika, sestra, brojna rodbina, te župljani njegove rodne župe, bogoslovi, te brojni vjernici iz drugih župa Srijemske biskupije.

U prigodnoj homiliji biskup Đuro je rekao kako je ovo

Dragan Muharem je rođen 29. 11. 1984. u Sisku, od oca Dragoljuba i majke Jelene Vučinac. Srednju školu završio je u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji "Paulinum" u Subotici. Teološki studij završio je u Đakovu. Pripada župi Sv. Jurja u Vajskoj. Sveti red prezbiterata primio je u subotičkoj stolnoj bazilici 29. 06. 2009.

Róbert Pástyik je rođen 12. 06. 1978. u Vrbasu, od oca Mihalya i majke Anke Zaković. Srednju tehničku školu je završio u Kuli. Teološki studij završio je u Rimu. Pripada župi Sv. Jurja u Kuli. Sveti red prezbiterata primio je u subotičkoj stolnoj bazilici 28. 06. 2009.

Ferenc Zorád je rođen 12. 03. 1973. u Novom Sadu, od oca Mihályja i majke Magdolne Sztraka. Srednju stručnu školu završio je u Novom Sadu. Teološki studij završio je u Segedinu. Pripada župi Imena Marijina u Novom Sadu. Sveti red prezbiterata primio je u subotičkoj stolnoj bazilici 28. 06. 2009.

Đakoni:

László Baranyi je rođen 18. 08. 1982. u Bačkoj Topoli, od oca Lászlóa i majke Erzsébet Farkas. Srednju školu je završio u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji "Paulinum" u Subotici. Teološki studij završava u Budimpešti. Pripada župi Presvetog Otkupitelja u Novom Orahovu. Sveti red đakonata primio je u subotičkoj stolnoj bazilici 28. 06. 2009.

Tibor Szöllösi je rođen 22. 03. 1984. u Novom Sadu, od oca Árpáda i majke Edite Milinszki. Srednju elektrotehničku školu je završio u Novom Sadu. Teološki studij završava u Budimpešti. Pripada župi Imena Marijina u Novom Sadu. Sveti red đakonata primio je u subotičkoj stolnoj bazilici 28. 06. 2009.

Szilárd Balcsák je rođen 22. 06. 1985. u Subotici, od oca Szilárda i majke Zsuzsanne Tóth. Srednju školu završio je u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji "Paulinum" u Subotici. Teološki studij završava u Egeru. Pripada župi Srca Isusova u Bačkim Vinogradima. Sveti red đakonata primio je u crkvi u Bačkim Vinogradima 5. 07. 2009. /Zv/

veliki dan za Srijemsku biskupiju koja je sada bogatija za još jednog radnika na njivi Gospodnjoj. Obraćajući se ređeniku, biskup Đuro je rekao: *Postat će sada taj pastir, prezbiter našem narodu Srijemske biskupije. Budi svjestan da je Krist onaj koji te je pokrenuo, a ti si bio dobre volje pa mu se predao ne znajući pravo što sve to sa sobom nosi. Bog te je tada uzeo ozbiljno i često te, i protiv tvoje volje, vodio i vodi putovima možda čak i punim rizika i neizvjesnosti. Isus Krist će te sada poslati k narodu. Pođi u svijet naše biskupije i budi hrabar i odvažan znajući da te prate molitve i podrška braće svećenika i svih Kristovih vjernika na tvom svećeničkom putu.*

Liturgijsko pjevanje predvodio je mješoviti katedralni zbor, sa svojim solistima, pod vodstvom **s. Cecilije Tomkić**, katedralne orguljašice. Na kraju misnoga slavlja svim prisutnima, nakon biskupova blagoslova, novozaređeni vlč. **Ivan Rajković** je, prvi puta, udijelio mladomisnički blagoslov.

Ivica Zrno

Blagoslov bogoslovije i Pastoralnog centra "Augustinianum"

Piše: *mr. Andrija Anišić*

Dvodnevna proslava blagoslova bogoslovije i pastoralnog centra "Augustinianum" počela je svečanom akademijom 26. lipnja u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće. Sljedećeg dana program je nastavljen prijepodnevnom duhovnom obnovom za svećenike, redovnike, redovnice i katehete, a popodne nakon svečane mise blagoslovljeno je to novo zdanje.

Svečana Akademija u povodu otvorenja Bogoslovije

Na početku akademije biskup **Ivan Pénzes** je pozdravljajući nazočne izrazio radost zbog toga povijesnog i jedinstvenog događaja za Subotičku biskupiju. *Ovaj događaj providonosno pada upravo u vrijeme završetka Godine Sv. Pavla i na početku Godine svećenika, što nas čini još sretnijima*, istaknuo je biskup. Zatim je pozdravio brojne goste među kojima su bili washingtonski kardinal **Theodore McCarrick**, beogradski nadbiskup i metropolit **mons. Stanislav Hočevar**, barski nadbiskup **mons. Zef Gashi**, zrenjaninski biskup **mons. Ladislav Német**, biskup srijemski **mons. Đuro Gašparović**, umirovljeni zrenjaninski biskup **mons. László Huzsvár**, novi otpravnik poslova Apostolske nuncijature u Beogradu **mons. Giorgio Lingua**, te ministar vjera Republike Srbije **dr. Bogoljub Šijaković** i gradonačelnik Subotice **Saša Vučinić**. Među uzvanicima su bili brojni svećenici, redovnici i redovnice, bogoslovi i sjemeništarci, profesori i studenti Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije, izvodači rada i vjernici dobročinitelji. U govoru biskup je istaknuo kako je otvorenje bogoslovije i Pastoralnog centra ujedno i prvi korak prema otvaranju Teološkog fakulteta u Subotici. U nastavku akademije prisutnima su se obratili **mons. Stanislav Hočevar** i **mons. Ladislav Német**. Govoreći na temu "Crkva odgojiteljica" **mons. Hočevar** je ukazao na plodnu odgojnu ulogu Crkve u njezinoj dvije tisuće staroj povijesti, usprkos brojnim osporavanjima te njezine uloge, osobito u vrijeme bezbožnog komunizma. **Mons. Német** je govorio o teologiji

koja je u službi čovjeku otkrivajući mu Boga stvoritelja te njegovu duhovnu i transcendentalnu dimenziju.

Nakon predavača svoje čestitke Subotičkoj biskupiji uputio je gradonačelnik **Vučinić**, koji je naglasio kako je velika sreća za jedan grad kad se u njemu otvara ustanova *u kojoj će se ljudima buditi vjera i ljubav; u kojoj će ljudi susretati sebe da bi mogli susresti i druge*. Zatim se prisutnima obratio ministar **Šijaković**. On je uz čestitke i radost zbog tog događaja koji će biti obogaćenje za cijelu državu, izrazio nadu da će se u bogosloviji i na budućem teološkom fakultetu Katoličke Crkve *izgrađivati europski identitet, a to znači braniti i širiti kršćanske vrijednosti* koje se u novije vrijeme toliko osporavaju upravo u Europi, koja je nekoć bila kršćanska. Na kraju akademije nazočnima se obratio i kardinal **McCarrick**, izražavajući radost što je upravo njemu pripala čast sudjelovati u tako velikom događaju za Subotičku biskupiju i cijelu Međunarodnu biskupsku konferenciju.

Cijeli program Akademije bio je protkan glazbenim točkama koje su izveli subotički zborovi "Pro musica" i "Collegium musicum catholicum" pod ravnanjem **vlč. mr. Csabe Paskoa** i **Miroslava Stantića**.

Rekolekcija svećenika

U subotu, 27. lipnja, program je započeo rekolekcijom u katedrali na kojoj su se okupili biskupi, svećenici, đakoni, bogoslovi i sjemeništarci, redovnice te profesori i studenti Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije. Rekolekcija je započela molitvom Srednjega časa a potom je predavanje o ulozi i poslanju "kraljevskog" i "ministerijalnog" svećeništva održao kardinal **McCarrick**. U predavanju kardinal je, među ostalim, podsjetio na pismo svećenicima Benedikta XVI. u povodu otvorenja Svećeničke godine. Istaknuo je kako se svećenici moraju iznutra obnavljati kako bi mogli djelovati na pravi način, biti autentični navjestitelji Evanđelja i svjedoci Božje ljubavi u svijetu. I svi ostali kršćani pozvani su navješćivati Isusovu Radosnu vijest i životom i riječima i zato moraju nastojati neprestano produbljivati svoju vjeru u čemu će svima ubuduće uvelike moći pomagati i novo teološko učilište koje će biti otvoreno u sklopu bogoslovije "Augustinianum", zaključio je kardinal.

Kardinal McCarrick s mladima

Potom je priređena konferencija za novinare u povodu otvorenja bogoslovije i pastoralnog centra, a u popodnevnom satima kardinal McCarrick susreo se s mladima u velikoj dvorani bogoslovije. Bio je to prvi susret održan u novoj zgradi. U razgovoru s mladima kardinal je govorio o svom bogatom pastoralnom iskustvu u radu s mladima i općenito u Crkvi i to ne samo u SAD-u nego i diljem svijeta gdje je putovao. Mladi su također postavili kardinalu niz pitanja.

Veličanstveno Euharistijsko slavlje

U 17 sati je bilo euharistijsko slavlje u katedrali-bazilici Sv. Terezije koje je predvodio kardinal McCarrick zajedno s nazočnim biskupima i brojnim svećenicima. U koncelebraciji je bio i predstavnik nuncijature u Beogradu, mons. Lingua, kao i p. **Dietger Demuth** iz njemačke dobrotvorne organizacije "Renovabis", te predstavnici Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu. U ime SPC gost je bio bački episkop **Irinej Bulović**, a u ime Evangelike crkve superintendent **Árpád Dolinszky**. Misi su nazočili i predstavnici republičkih, pokrajinskih i gradskih vlasti te predstavnici generalnih konzulata Republike Hrvatske i Mađarske u Subotici kao i predstavnici kulturnoga i društvenog života i mnoštvo vjernika.

Na misi su pjevali združeni zborovi "Pro musica", "Collegium musicum catholicum", te združeni dječji zborovi nekoliko župa iz Mađarske uz pratnju Komornog orkestra "Sv. Terezija" pod ravnanjem vlč. mr. Csabe Pascoa. Za orguljama je bio **mr. Zoltán Borbéy**, a solisti su bili **Tímea Dulics, András Hajdu i Károly Sárosi**.

Na početku misnog slavlja nazočne je pozdravio biskup domaćin, izražavajući veliku radost zbog toga važnog događaja ne samo za Subotičku biskupiju, nego i za čitavo područje biskupske konferencije. Propovijed kardinala McCarricka prevedena je na hrvatski i mađarski jezik. *Ovo nije samo veliki dan za našega biskupa i njegove svećenike. Ovo je veliki dan za cijelu Crkvu i za sve one koji su privučeni otajstvom Božje prisutnosti među nama – te velike tajne ljubavi prema nama koja nema kraja* – istaknuo je kardinal. Podsjećajući na upravo započetu Svećeničku godinu kardinal je nastavio: *Ovo je za nas divna slučajnost jer Bog koji sve vidi i sve zna, koji je*

svugdje prisutan, želi da se i kroz ovo bogoslovno sjemenište očituje njegova posebna ljubav prema Crkvi u ovom dijelu Srbije i stoga nam je dozvolio privesti kraju gradnju zgrade bogoslovije baš u godini posvećenju svećenicima diljem svijeta. Zbog svega toga naša je radost velika. U zaključku propovijedi kardinal je rekao: Blagoslivljamo ovo novo bogoslovno sjemenište i molimo Božji blagoslov kako za ovu novu ustanovu tako i za sve nas a posebno za sve mlade koji će svoje dane provoditi ovdje učeći i produbljujući sve više i više svoju ljubav prema Gospodinu kojemu izražavam zahvalnost na ovome svetom mjestu. Zahvaljujem mu na njegovoj ljubavi prema ovoj biskupiji, prema biskupu i ovome puku. Zahvaljujem Bogu na vašoj velikodušnosti, hrabrosti, viziji i ljubavi. Jedno znamo – Bog je neiscrpan u svojoj darežljivosti. Stoga svi vi koji ste omogućili gradnju ove bogoslovije za mlade koji će posvetiti svoje živote u služenju drugima, znajte – očekuje vas povrh svega neopisiva nagrada na koncu života i udio uživanja blizine Isusa Krista koji je u našim srcima, u našoj Crkvi, u našim životima. On je naš Spasitelj, naš Kralj, naša ljubav i naš Gospodin, naš prijatelj i brat.

Poslije mise svi nazočni u ophodu su pošli do zgrade bogoslovije gdje je kardinal predvodio molitvu blagoslova, a sam blagoslov prostorija izvršili su biskup Pénzes, nadbiskup Hočevar i p. Demuth. Čestitke Subotičkoj biskupiji uputili su nadbiskup Hočevar, episkop Irinej, superintendent Dolinszky i gradonačelnik Vučinić, a na kraju slavlja biskup Pénzes je još jednom zahvalio svim darovateljima, izvođačima radova, svojim suradnicima i sudionicima slavlja.

Andrija Anišić

Dobročinitelji koji su omogućili izgradnju:

"Renovabis" – Njemačka, Ministarstvo vjera RS, Ministarstvo za Nacionalni investicijski plan, "Kirche in Not" – Njemačka, Nadbiskupija Köln, Caritas Biskupske konferencije SAD-a, Grad Subotica, Missio pro Europa – Austrija, Vlada R. Mađarske, Izvršno vijeće Vojvodine, te mnogi vjernici Subotičke biskupije.

Mlada misa u Vajskoj

Piše: *Mirko Štefković*

Vjernici župe Sv. Jurja u Vajskoj dugo su čekali da iz njihove sredine ponikne svećeničko zvanje, te u svojoj župi novozaređeni svećenik prikaže Mladu misu. Ta iščekivanja ispunjena su 25. srpnja, kada je vlč. Dragan Muharem proslavio svoju Mladu misu.

Za slavlje ove Mlade mise, pripreme u župi trajale su više godina. Župnik, vlč. Josip Kujundžić odlučio je u potpunosti obnoviti župnu crkvu za taj svečani događaj. U tome je Božjom providnošću i uspio, te je nakon promjene krova crkva oličena izvana i iznutra. Čak su napravljeni i novi prozori s vitrajima. Osim tih dugotrajnih priprema, vjernici Vajštanci trodnevnicom su se pripravili za slavlje Mlade mise vlč. Dragana. Kroz tri dana svetom misom i prigodnim propovijedima, sadašnji župnik vlč. Josip, potom dekan, preč. Marijan Dej, te bivši vajštanski župnik, preč. Andrija Đaković, upriličili su pobožnim Vajštancima pravu duhovnu obnovu. Iznenadujuće veliki broj vjernika se odazvao pozivu na ovu duhovnu pripravu, na kojoj su mnogi pristupili sve-toj ispovijedi.

Misno slavlje mladomisnik je predvodio na za to postavljenoj bini u župnom dvorištu, nasred Kalvarije. Tom prilikom uz mladomisnika je bilo još dvadesetak svećenika, među kojima su bila još petorica mladomisnika Draganaovih kolega sa studija. Na misi je bilo i drugih mladomisnikovih kolega i kolegica sa studija, bogoslova i laika, te mnoštvo vjernika koje nikako ne bi moglo stati u vajštansku crkvu. Među gostima su bili pjevači subotičkih župa Sv. Roka i Marije Majke Crkve te mladi pjevači zbora Collegium musicum catholicum, koji su svojim pjevanjem uzveličali misno slavlje, i to pod ravnanjem Miroslava Stantića, dok ih je na orguljama pratio Kornelije Vizin.

Mladomisnik je nazočne iznenadio time što je sam propovijedao na svojoj

Mladoj misi. Zacijelo, nakon par uvodnih riječi propovijedi, to više nije bilo čudno, jer je mladomisnik vrlo suvereno govorio. On je u svojoj propovijedi progovorio o slici i ulozi svećenika. Najprije Isus kao pastir, koji zamjećuje potrebe svoga stada, ne napušta i ne ostavlja, slika je i uzor svećenika. Upravo u toj Isusovoj brizi za njegovo stado, za Crkvu, on uključuje svećenike, kao što je u evanđeoskoj prisposobi uključio dječaka, koji je imao pet kruhova i dvije ribice, te tako nahranio cijelo mnoštvo. *Bog ne gleda na malenost i neznatnost nego na uzdanje svojih vjernika, na raspoloživo i srce puno povjerenja* – istaknuo je propovjednik, pri čemu je osobito uputio pozornost na lik dječaka iz evanđelja. *Pred Isusa donosi svoj skromni dar, iako ga je mogao s pravom zadržati za sebe, jer što će pojesti kad ogladni? Uostalom tih pet kruhova i dvije ribice netko mu je darovao, najvjerojatnije roditelji koji su tu negdje u mnoštvu. I ukoliko svoju hrani izgubi, drugu sigurno neće dobiti. Zanimljivo da evanđelje gotovo ništa ne govori o tom dječaku. Ne kaže je li možda mrzovoljno ili teška srca prepustio Isusu sve ono što posjeduje. Vjerojatno je i on bio zadivljen Isusom i bio ponosan što je Isus baš njega primijetio i veselo prihvatio njegov skromni dar. Krist nije prihvatio samo tih par kruhova već i njegovo djetinje srce koje se u tom času odreklo sveg što posjeduje, prepuštajući se bezgraničnom povjerenju. I da je još možda štogod imao uza se, i to bi dao. Tek u Isusovoj blizini osjetio je da dajući ne gubi već dobiva. Isusu nije bilo toliko važno tih par kruhova koliko djetinja duša predana Bogu. U svom daru, dječak je dao sebe, cijeli svoj život i što je vrhunac svega od onoga što je imao – svi su jeli i nasitili se. Zar to nije, dragi vjernici, život i poslanje jednog sve-*

ćenika? – upitao se mladomisnik. On je svećenike usporedio s tim dječakom, jer svećenike Isus poziva da ono malo, skromno i neznatno što jesu i imaju stave pred njega, kako bi On time mogao mnoštva hraniti. *Bez tih dječaka narod bi morao biti raspušten snalazeći se kako zna i umije. /.../ Isusu nije važno koliko tko ili što ima već s kojom raspoloživošću je spreman podijeliti ono što ima* – ustvrdio je vlč. Dragan. Na kraju svoje propovijedi on je istaknuo osobitost sv. Ivana Vianneya, arškog župnika. Svojom jednostavnošću, ali i djetinjim pouzdanjem u Boga, Gospodin je po njemu činio velika djela. Citirajući njegove riječi mladomisnik je oduševljeno uskliknuo: *O kako je svećenik velik!... Kada bi to shvatio, umro bi... Bog ga sluša: on izgovori dvije riječi, a Naš Gospodin silazi s neba na njegov glas i zatvara se u malu hostiju.*

Na kraju mise on je zahvalio svima koji su ga pratili na životnome putu i na razne načine pomogli da postane Kristovim svećenikom. Skupa s petoricom kolega on je nazočnima podijelio mladomisnički blagoslov.

Ovdje valja spomenuti kako je posljednja mlada misa u Vajskoj do ovogodišnje, bila ona 1973. koju je imao vlč. Željko Augustinov. Istina, u susjednoj župi u Bođanima, preč. Željko Šipek je 1999. slavio svoju Mladu misu. Ostaje se nadati da Gospodin neće prestati pozivati mladiće u svećeničko zvanje i iz ovih dijaspornih krajeva naše biskupije.

Poslije svete mise slavlje je nastavljeno u šatoru s druge strane župnog doma u dvorištu. Uzvanike je zabavljao ansambl Hajo iz Subotice, a za dobro raspoloženje pobrinuo se i preč. Željko Tovoilo, župnik iz Rume, koji je preuzeo vodstvo stoloravnatelja.

Proslavljena Gospa Karmelska

U karmelićanskoj crkvi u Somboru proslavljen je 16. srpnja blagdan Gospe Karmelske. U svečanoj procesiji, kip Gospe Karmelske nosile su djevojke u bunjevačkoj narodnoj nošnji. Svetu misu na hrvatskom jeziku je predvodio zrenjaninski biskup dr. László Német, uz koncelebraciju subotičkog biskupa dr. Ivana Pénzesa i svećenika Subotičke biskupije.

Zrenjaninski biskup je u svojoj propovijedi naglasio kako su karmelićani još od samih početaka, od osnutka reda, bili posebno usredotočeni na slavlje Blažene Djevice Marije. *Na ovome svijetu nije bilo ljepše i bolje žene od Marije, a neće je ni biti. Ona je u tradiciji bila nazvana kao najljepša, kao brdo Karmel. Kada padne prva kiša u proljeće, brdo Karmel procvjeta i to je divota pogledati, ali kada je suša na njemu nema*

Događanja u Subotičkoj biskupiji

ništa. S jedne strane blizina Boga, s druge strane daljina svijeta, s treće strane ljepota Blažene Djevice Marije se nalaze u karmelskoj duhovnosti. Tu duhovnost su gajili i njegovali prvi karmelićani. U XIII. stoljeću arapski svijet se počeo širiti te su karmelićani zbog stvari političke naravi prešli u Europu gdje su sa sobom donijeli ogromnu ljubav prema Djevici Mariji. U Europi se razvila ona pobožnost koju mi štujemo danas, koja nas jača i koja je ovdje u Somboru posebno jaka, rekao je među ostalim zrenjaninski biskup.

Dodajmo još podatak da je na brdu Karmel u Palestini uz obalu Sredozemnog mora prorok Ilija vatreno branio vjeru u Izraelu. U srednjem vijeku vjernici su počeli slaviti uspomenu na zaštitu Majke Božje, što je Gospa pružila nosteljima karmelskog škapulara. Ovaj red je doživio snažni procvat za vrijeme svoga trećeg generala sv. Šimuna Stocka, koji je upravljao karmelićanskom zajednicom od 1242. do 1262. godine. Tome se generalu pripisuje i nošenje škapulara, odjeće koju je kao zalag zaštite dala sama Blaena Djevica Marija. Stoga je i razumljivo zašto je toliko važan blagdan Gospe Karmelske. /Z. G./

Proslavljen Dan biskupa Ivana Antunovića

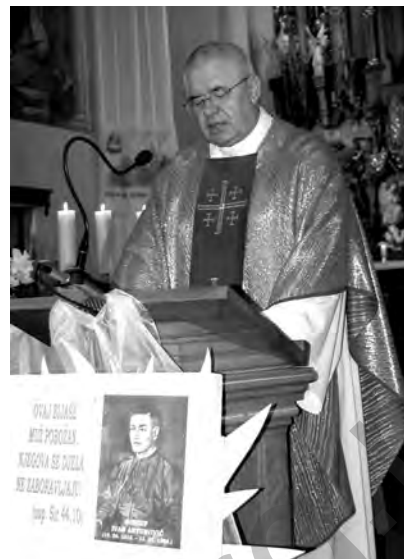
U subotičkoj crkvi Sv. Roka obilježen je svečanom sv. misom 19. lipnja Dan rođenja biskupa Ivana Antunovića koji hrvatska manjina u Srbiji obilježava kao jedan od četiri svoja nacionalna blagdana.

U prigodnoj propovijedi, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", mons. dr. Andrija Kopilović je naglasio kako je biskup Antunović djelovao u vrijeme preporoda i da on nije bio na njegovu čelu pitanje je bi li preporoda uopće bilo. Upravo je zbog toga on za nas veliki čovjek, a veliki ljudi se slave po rođendanu, po sjaju zvijezde koja je zasjala. Stoga je hrvatska zajednica iza-

brala njegov rođendan kao dan vrijedan pažnje, baš radi njegove ideje i njegova djela u preporodu i onoga što je nama ostalo činiti nakon njega, rekao je propovjednik. Mons. Kopilović je dodao kako je glavna zadaća Instituta nazvanog biskupovim imenom vođenje skrbi o duhovnoj baštini i na taj način baštiniti njegove ideje i djela.

Na početku svete mise nazočnim se vjernicima obratio i predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Branko Horvat te rekao kako za našu manjinsku zajednicu još uvijek ne postoje uvjeti življenja koji dolikuju civilizacijskom okružju te i danas nailazimo na identične događaje iz vremena biskupa Ivana Antunovića. On je u to vrijeme vodio boj oko skrbi za hrvatski narod tj. bunjevačku i šokačku bitnost na ovim prostorima. I mi smo danas na veoma sličan način prinuđeni skrbiti i brinuti za hrvatsku zajednicu na ovim prostorima – rekao je Horvat.

Obilježavanje rođendana biskupa Ivana Antunovića organizirali su Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" i Hrvatsko nacionalno vijeće. /Zv/

Devetnica i blagdan bl. Marije Petković u Subotici

U subotičkoj župi Sv. Roka 9. srpnja svečano je proslavljen blagdan bl. Marije Petković, utemeljiteljice sestara Kćeri Milosrđa koje u toj župi djeluju od 1930. godine. Bl. Marija Petković je i zaštitnica vrtića koji nosi njezino ime te je od proglašenja blaženom župljani župe Sv. Roka slave i kao svoju suzaštitnicu, a mnogi vjernici grada Subotice kao svoju dragu zaštitnicu i zagovornicu u mnogim potrebama.

Prije euharistijskog slavlja dvadesetak djece, koja su svaki dan dolazila na devetnicu, izvelo je recital u čast bl. Marije Petković koji su sastavile s. M. Jasna Crnković i prof. Katarina Čeliković. Euharistijsko slavlje je predvodio Željko Šipek, župnik iz Starog Žednika, u zajedništvu s domaćim župnikom mr. Andrijom Anišićem i još četvoricom svećenika. U svojoj propovijedi preč. Šipek se osvrnuo na misijski rad blaženice a napose na inicijativu hrvatskog biskupa da se kroz ovaj mjesec moli na nakanu da po primjeru Bl. Marije od Propetog Isusa Petković što više djevojaka u našem narodu prihvati Božji poziv na služenje potrebitima i na misijsko poslanje.

Nadalje, upoznao je vjernike o odlasku sestara u daleku Argentinu 1936. Osvrnuo se potom i na misijsko poslanje svih vjernika. *Kršćanin ima neotuđivu dužnost ondje gdje se nalazi apostolski djelovati i svjedočiti za Krista ondje gdje se nalazi*, rekao je propovjednik te se upitao kako misijski djelovati danas. *Moramo najprije molitvom pripremiti put Bogu do duša, kojima smo poslani. Vjera je Božji dar, a ne plod našega dokazivanja. Treba u cijelosti navijestiti Evanđelje, ali uvijek je Bog onaj koji svoju milost daje kome i kad hoće. Vjeru treba više pokazivati nego dokazivati! Mnoge, i najrječitije riječi ostat će bez ploda ako se plod vjere ne vidi na onima koji su već prije uzvjerovali. I danas ljudi više vjeruju svojim očima, nego ušima. Primjeri povlače za sobom, riječi lete i brzo se zaborave. Obraćeni svjedoče da ih nisu toliko ganule riječi koje su slušali, nego život koji su promatrali. Takav život nemoguće je shvatiti ako nema Boga koji stoji iza njih i njihova životnog djelovanja*, zaključio je propovjednik.

Pjevanje na misnom slavlju predvodio je VIS "Proroci" a župni zbor je pjevao pjesme u čast bl. Marije Petković. Poslije sv. mise župnik je u kapelici bl. Marije Petković predvodio molitvu za kanonizaciju bl. Marije Petković a zatim je pročitao molitvene nakane i zahvale koje su vjernici napisali. *Njoj se s pravom možemo utjecati u zagovor s većim pouzdanjem jer nam je bliža nego drugi sveci i blaženici, budući da je i sama više puta molila u toj crkvi, u toj župi sagradila samostan svojim sestrama a po salašima okolnih sela prikupljala hranu za siromašnu djecu i udisala dah bačke ravnice*, nagla-

sio je župnik Andrija. Poslije molitve u čast bl. Marije Petković koju su izmolili svi nazočni, vjernici su imali priliku iskazati čast blaženičinim moćima, koje se nalaze u kapelici ondje njoj posvećenoj. Blagdan bl. Marije Petković su prigodnom trodnevnicom obilježili i vjernici župe Staroga Žednika, a mise njoj u čast služene su i u svim drugim župama Subotičke biskupije u kojima je u uporabi i hrvatski jezik.

Proslavi blagdana bl. Marije Petković, prethodila je i devetnica u njenu čast. U okviru devetnice svaku večer u 17 sati bila je prigodna pobožnost nadahnuta mislima i porukama bl. Marije Petković. Tako su vjernici molili krunicu s njezinim mislima o pojedinim otajstvima, zatim Križni put koji je ona sastavila. Tijekom devet dana molili su i za život, za bračne parove koji ne mogu imati djece, za trudnice koje imaju poteš-

koća u trudnoći kao i za spas nerođenih. U nedjelju 5. srpnja, molili su također i za obitelji uz posebni blagoslov obitelji i djece. Prije samog blagoslova s. M. Jasna Crnković je djeci pročitala svoju priču "Božji smiješak" u kojoj je na njima razumljiv način opisala životni put bl. Marije Petković. Poslije mise djeca su iskazivala štovanje blaženičinim moćima u njezinoj kapeli koja se nalazi u samoj crkvi. Na ovoj misi posljednjih godina sudjeluju i bračni parovi koji su bili na

blagoslovu trudnica, a kojima se u međuvremenu rodilo dijete. U župi Sv. Roka u zagovor bl. Marije Petković posebno se utječu i obitelji koje su u materijalnoj oskudici kao i oni koji traže posao, jer je njezin zagovor u tom smislu pomogao već mnogima.

Andrija Anišić

U slavu majke Marije

Četvrti po redu *Festival marijanskog pučkog piva-
nja*, održan je 4. srpnja u crkvi Sv. apostola Petra i
Pavla u Bačkom Monoštoru. Iz čistih srca osam pje-
vačkih skupina institucija kulture i crkvenih zborova iz
Bačke i Republike Hrvatske, odjevenih u prekrasna
starinska pučka ruha, pjevalo je Gospi.

*tilo festival. Iako ne bih nikoga isticala, ne mogu a ne spome-
nuti kako su naši stari prijatelji, tamburaši sončanske "Šoka-
dije", davali ton dobrom raspoloženju poslije službenoga dijela
festivala. Ovakvo veselje kakvo smo vidjeli prije i za vrijeme
domjenka znaju privediti samo Šokci – kaže za Zvonik pred-
sjednica "Bodroga" Marija Turkalj.*

*Ovo je veličanstven skup, pokazao je kako pjesma uhva-
ti sva čovjekova osjetila. Uza sve uvažavanje nošnje, folkloru,
običaja, umjetničkih, pa i znanstvenih dostignuća, pjesma po-
nikla u puku jedan je od najtrajnijih čuvara identiteta jednoga
naroda. U crkvenom duhu svijest vjere i naroda najbolje čuva
pučka pjesma. Stoga bih predložio organizatorima uvođenje
propozicija po kojima bi jedna pjesma bila od davno zaborav-
ljenih, pjesma koju znaju još samo stari pjevati, druga bi mogla
biti od novijih. Upravo te izvorne pjesme lijepo su tvorevine,
pune vjere, pune duha, pune čudesno lijepih riječi, davno za-
boraavljenih. Svakako, Institut "Ivan Antunović" će uvijek, su-
kladno svojim mogućnostima, podržavati ovakvu vrst okup-
ljanja. Ovdje se spojilo lijepo za vidjeti, lijepo za čuti, jako ugo-*

U crkvu Sv. apostola Petra i
Pavla u povorci su ušli svi sudionici:
članovi domaćeg KUDH "Bodrog" i
Mađarskog pjevačkog zbora župe
"Sv. Petra i Pavla", KPZH "Šokadija"
iz Sonte, KUD "Kupina" iz Kupine,
Republika Hrvatska, HKUPD "Ma-
toš" iz Plavne, HKPD "Silvije Strahi-
mir Kranjčević" iz Bačkog Brega,
Crkveni zbor "Sv. Marka" iz Starog
Žednika, te HKUPD "Mostonga" iz
Bača. Svojom nazošnošću u velikom
broju vjernici su pokazali koliko
štuju Gospu i koliko štuju goste svo-
jega sela. U ime župljana uzvanike i

sudionike festivala pozdravio je župnik **vlč. Goran Vilov**, a
ispred organizatora, KUDH-a "Bodrog" predsjednica ove
udruge **Marija Turkalj**. Sudionici su svojim pjevanjem, spe-
cifičnim za mjesto iz kojega dolaze, pokazali kako su to prije
puno godina radili njihovi preci. Na koncu, sve skupine su za-
jednički otpjevale pjesmu "Čuj nas majko", a skupa sa sudio-
nicima, pjevali su i vjernici i uzvanici. Neopisivo, to treba
doživjeti. *Čuli smo šesnaest prekrasnih napjeva, bilo je među
njima i vrlo starih pjesama, ali i suvremenih. Prije svega mo-
ramo podržavati ono starinsko, ono što nam je ostalo u boga-
toj zaostavštini naših predaka. Upravo ti pučki napjevi, koji su
se održali do danas, jedan su od najbitnijih čimbenika u oču-
vanju vjerskog i nacionalnog identiteta našega puka. A ma-
sovno pjevanje pjesme "Čuj nas majko" bio je udar na sva moja
osjetila*, rekao je za Zvonik **vlč. Goran Vilov**. Nakon završetka
službenoga dijela festivala sudionici su se u povorci vratili na
plato ispred Doma kulture, gdje je spontano nastalo pravo
pučko veselje. Pjevalo se, plesalo, tambure su zvonile. Ton
veselju davali su neumorni tamburaši sončanske "Šokadije".
Prije domjenka u Velikoj dvorani Doma kulture spontano
okupljeni zbor otpjevao je himnu udruga podunavskih Šo-
kaca, svečanu pjesmu "Šokadija" autorice **Božane Vidaković**
iz Sonte. *Srce mi je puno, emocije jake. Zadovoljna sam do-
brim odzivom sudionika, još zadovoljnija ozračjem koje je pra-*

*dno za doživjeti, još uz lik majke Božje – kaže za Zvonik pred-
sjednik Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost
"Ivan Antunović", mons. dr. Andrija Kopilović.*

Ivan Andrašić

Uzvanici

Predsjednik Skupštine grada Sombora **Nemanja
Delić**, zamjenik gradonačelnika Sombora **Zoran Miler**, po-
moćnica gradonačelnika Sombora **Snežana Periškić**, taj-
nik MZ Bački Monoštor **Saša Forgić**, u ime Generalnog
konzulata R. Hrvatske **Aleksandra Arancić**, menadžerica
Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Katarina Čeliko-
vić**, predsjednik Katoličkog Instituta za kulturu, povijest i
duhovnost "Ivan Antunović" **mons. Andrija Kopilović**,
član IO HNV-a zadužen za kulturu **Željko Pakledinac**, rav-
natelj NIU "Hrvatska riječ" **Ivan Karan**, dužnosnik Hrvat-
ske samouprave Herceg Santova, Republika Mađarska
Josip Šibalin, predsjednica UG "Šokačka grana" iz Osijeka
Vera Erl, ravnateljica OŠ "22. oktobar" iz Bačkog Mono-
štora **Marija Vrgić**, predsjednik Podružnice DSHV Sombor
Mata Matarić, predstavnici svih institucija – sudionika pro-
jekta "Šokci i baština" i brojnih institucija kulture s obiju
strana Dunava.

Proslava sv. Jakova u Plavni

Blagdan sv. Jakova proslavljen je u istoimenoj župnoj crkvi u Plavni 25. srpnja, a svečanu svetu misu proštenja predslavio je vlč. Lazar Novaković, župnik iz Đurđina u zajedništvu s bačkim dekanom vlč. Marijanom Dejom iz Selenče, mr. Mirkom Štefkovićem iz Subotice, mr. Františekom Gašparovskim iz Bačke Palanke i domaćim župnikom vlč. Josipom Štefkovićem. Lijep broj svećenika bio je koristan duhovni poticaj mnogim nazočnim vjernicima iz Plavne i okolice.

Vlč. Lazar Novaković, koji je još kao bogoslov bio u Plavni u jednim misijama, naglasio je da ovaj veliki svetac ima moć pomoći nam u svim potrebama ako mu se obratimo. Zato su ga uzeli za svog zaštitnika hodočasnici i putnici, a potom apotekari, kožari, ratari i voćari. Spomenuo je i njegovu mučeničku smrt zbog jake vjere, koja je danas na ovim prostorima izgubila žar i snagu. Pojasnio je razliku između duhovnog i svjetovnog značenja proštenja, te naznačio potrebu vjerskog načina proslave ove svetkovine, redovite ispovijedi, pričesti i njegovanja vjere i ljubavi prema Isusu. Pri tome je vlč. Lazar podsjetio vjernike na Godinu svećenika, koja je započela svetkovinom Presvetog Srca Isusova 19. lipnja 2009., a završava 19. lipnja 2010., a koja je proglašena prigodom 150. obljetnice smrti arškog župnika Ivana Marije Vianneya.

I ove je godine župnik Josip uspio ugodno iznenaditi nazočne vjernike i goste – s majstorima i mladim suradnicima iz župe, završio je skoro sve vanjske radove na crkvi. Tako je sada župna crkva uređena i izvana i iznutra i više nije upitno hoće li svoju 200. obljetnicu dočekati potpuno obnovljena.

Prošle smo godine zapisali želju svih vjernika da nam crkva bude punija i pjesmom glasnija. Ako se ono prvo tek djelomice ostvarilo, ovo drugo se, zasigurno, ispunilo. Okosnicu pjevanja čine članovi pjevačkog zbora HKPUD-a "Matoš", koji svoju misiju u Plavni i župnoj zajednici u cijelosti ispunjavaju.

Zvonimir Pelajić

Deset godina svećeništva preč. Željka Šipeka

U župnoj crkvi Sv. Marka u Starom Žedniku, u organizaciji Pastoralnog Vijeća, obilježena je 30. lipnja deseta obljetnica svećeništva preč. Željka Šipeka. Osim župljana, na misnom slavlju bila je nazočna i obitelj preč. Željka – majka i otac te starija sestra Jasna, kao i članovi zajednice "Bračnih susreta".

Svečanu svetu misu predslavio je preč. Željko Šipek u zajedništvu s mons. dr. Andrijom Kopilovićem, mr. Andrijom Anišićem i vlč. Lazarom Novakovićem. Prigodnu propovijed održao je dr. Kopilović, koji je bio propovjednik i na Mladoj misi našega župnika. Dr. Kopilović se na samom početku prisjetio mlade mise slavljenika u Bođanima 25. srpnja 1999. god. na kojoj je govorio o proroku Iliji. Ovom prigodom, pak, propovijedao je o otajstvu svećeništva i o tomu tko je svećenik.

Nakon propovijedi najmlađi su pročitali molitvu vjernika. Župni zbor i VIS "Markovi Lavovi" uzveličali su ovo slavlje pjevanjem. Najmlađi naše župe su svojom recitacijom i pjesmom, posvećenoj upravo župniku, izmamili suze radosnice koje se nisu dale sakriti, uručivši mu i dar, album s crtežima na temu "Moj župnik". U ime zajednice župnika su pozdravili i obljetnicu mu čestitali Antal Takač i Ljubica Vukov, a dar župljana, crvenu misnicu, predala je baka Marija Milodanović.

Na samom kraju, preč. Željko je iznio činjenicu kako je svećenički poziv lijep i težak, ali blagoslovljen, prisjetivši se tom prigodom i svojih dječjačkih dana i onoga što ga je vuklo svećeničkom zvanju a napose ministriranja kod svoga župnika Andrije Đakovića. Zahvalio je dragom Bogu na podršci svoje obitelji, osobito onda kada su ih neki s podsmijehom i prezirom gledali jer će im sin biti svećenik. Prisjetio se i svih onih koji su bili dio njegova svećeničkoga odgoja, ali i dana koje je proveo na župama u Bečeju i Molu. U Žedniku je pak naišao na ljude koji su imali osjećaja i veliko srce i zajedno pošli u izgradnju duhovnoga života župe. Istaknuo je također kako su mu na životni put došli i bračni parovi "Vikendaši", ali i zajednica "Hosana" koja se nalazi na teritoriju ove župe. Nije zaboravio ni svog dobrog "susjeda" vlč. Lazara Novakovića, đurđinskog župnika, koji je tu kad kod zatreba, kako ni vlč. Marka Forgića koji je dugogodišnji duhovnik sjemeništa i vrlo drag ispovjednik. Druženje je poslije svete mise nastavljeno u prostorijama župnoga stana.

Ljubica Vukov

Završni susret Škole animatora u Sonti

”Naš Bog je silan Bog” – riječi su pjesme koja je odjekivala na završnom susretu Škole animatora (ŠA) održanom od 23. do 26. srpnja u župi Sv. Lovre u Sonti. Ovim susretom zaokružena je treća godina rada ŠA Subotičke biskupije.

U rujnu 2004. godine, imenovan sam koordinatorom mladih Međunarodne biskupske konferencije SCG i animatora pastoralata mladih Subotičke biskupije. Obilazeći župe biskupija, u susretu sa svećenicima i mladima uočio sam nezainteresiranost mladih za Crkvu ali isto tako s druge strane potrebu manjih skupina mladih za angažmanom u životu crkvenih zajednica. Kao jedno od rješenja sam predložio edukaciju mladih – formiranje animatora, koji će pomagati ostalim mladima da se oduševavaju za Krista, pojašnjava začetnik i organizator ovakvog rada s mladima vlč. **Dominik Ralbovsky**. Animatori trebaju proći posebnu formaciju kroz predavanja i praktične vježbe. Potaknut dotadašnjim iskustvima rada s mladima, započeo sam organizirati prvu godinu ŠA školske 2006./07. godine u Bečeju gdje sam bio kapelan. U kolovozu 2007. dobivam župu u Sonti i nastavljam drugu godinu ŠA 2007./08., pojašnjava za Zvonik vlč. Dominik, dodajući da je ŠA multikonfessionalnog i multinacionalnog karaktera što je i potreba na ovim prostorima. ŠA je i odgojnog karaktera, ali i iskustve-

nog karaktera – nastoji kroz različita iskustva privesti mladoga čovjeka k Bogu.

Na zahvalnom susretu okupilo se preko pedesetak mladih iz raznih strana Biskupije. Susret je bio prožet pjesmom, zahvalom, igrom i osobnim svjedočenjem mladih iz Vukovara i mladića iz zajednice ”Hosana”, te hodočašćem u Doroslovo – marijansko svetište udaljeno desetak kilometara od Sonte. ”Te Deum” – zahvalnu sv. misu predvodio je 26. srpnja subotički biskup **msgr. Ivan Pénczes**, a nazočni su bili i predsjednik općine Apatin **dr. Živorad Smiljanić**, predsjednik i dopredsjednik MZ Sonta **Igor Jakšić**, **Andrija Ađin** i tajnica MZ **Renata Kuruc**. Slavlje su uzveličali mladi u narodnoj nošnji i svojom pjesmom zahvaljivali Bogu za sve darove i milosti koje su primili kroz susretanja.

Kristina Ralbovsky, katehista

Europska skupština Svjetske katoličke asocijacije za medije

Generalna skupština europskog Signis-a, Svjetske katoličke asocijacije za medije, održana je u lipnju u sjedištu Vojnog ordinarijata u Berlinu.

Na ovogodišnjoj Generalnoj skupštini osim izbora novog Predsjedništva bilo je riječi o modernim medijima s osobitim naglaskom na video prezentacije na internetskim stranicama. Za predsjednika je ponovno izabran **g. Jos Horremans** (Belgija), a članovi uprave su izmijenjeni. Skupštini su nazočili predstavnici iz skoro svih europskih zemalja. Na radost domaćina bilo je više predstavnika i iz Istočne Europe kao što su Mađarska, Litva, Rusija, Češka, Poljska, Rumunjska, Ukrajina i Srbija. Signis ove godine održava i Svjetski Kongres na Tajlandu u listopadu, a tema je: *Dječja prava – obećanje sutrašnjice*. Zanimljivost ovog Kongresa je susret azijskih stručnjaka s kolegama iz ostalih dijelova svijeta i mogućnost suradnje.

Podsjetimo da je Signis svjetska mreža profesionalaca koji se bave medijima. Cilj je izgraditi medije u službi kulture mira, tolerancije, pomirenja i poštovanja drugih kultura. Članovi su katolici sa svih strana svijeta koji rade na polju tiskanih i elektroničkih medija, radija, televizije, interneta i filma. Među ostalim, predstavnici Signis-a su članovi žirija na mnogim poznatim filmskim festivalima kao što su filmski festival u Cannesu, Veneciji i Berlinu, ali sudjeluju i na manje poznatim festivalima npr. u Havani, Buenos Airesu... Signis tijesno surađuje s Papinskim vijećem za obavijesna sredstva i predsjednik Signis-a je uvijek član ovog Vijeća. /**Csaba Kovács**/

Proštenje u kapeli Sv. Ane u Bačkom Novom Selu

U kapeli Sv. Ane u Bačkom Novom Selu, proslavljeno je 26. srpnja proštenje. Svečanost sv. mise predslavio je vlč. Josip Štefković, a u kapeli se okupilo tridesetak domaćih vjernika te hodočasnika iz Plavne, Bača, Vajske pa čak i iz Novog Sada i drugih mjesta.

Prije dolaska vlč. Josipa u ovaj kraj, ovo je bila gotovo zaboravljena župa. Crkva Sv. Ane u samom središtu sela više se ne obnavlja i ostala je bez krova. Ipak, kako smo čuli, na blagdan sv. Joakima i Ane oglasila su se zvona koja su osposobljena za ovakve prigode.

Vlč. Josip je u propovijedi govorio o Joakimu i Ani, Marijinim roditeljima, a Isusovom djedu i baki. Oni su primjer prave kršćanske obitelji, a obitelj je Crkva u malom. U njoj se djeca odgajaju u vjeri i ljubavi ili se prepuštaju svjetovnim utjecajima. Teško će netko postati dobrim vjernikom i kršćaninom ako za to nije dobio temelje u obitelji. Sv. Ana bi mogla biti uzorom svim majkama, a o tome svjedoči i kip postavljen u kapeli gdje sv. Ana drži u ruci knjigu i podučava svoju kćer Mariju.

Pred kapelom Sv. Ane stoji spomenik Presvetom Trojstvu, koji su Nijemci podigli 1934. u znak 200. obljetnice svojega doseljenja u ovaj kraj, a kojega su obnovili u lipnju 2006. godine. Žitelji Bačkog Novog Sela poštuju ovaj spomenik, a kroz već tradicionalne manifestacije i uzajamne posjete, uspostavljena je dobra suradnja između ovoga mjesta i podunavskih Švaba u Njemačkoj, koji potječu iz ovog mjesta. Upravo će ovih dana doći jedna takva skupina Nijemaca u posjet Bačkom Novom Selu.

Zvonimir Pelajić

Sonta: Zavjetni dan župe

Blagdan Srca Isusova vjernici župe Sv. Lovre u Sonti, od davnine slave kao svoj zavjetni dan.

Duhovna priprema za ovaj veliki blagdan započela je trodnevnicom. Svečana sv. misa održana je 19. lipnja groblju gdje se nalazi kapelica Srcu Isusovu, a predvodio ju je vlč. **Davor Kovačević**, župnik iz Bačkog Brega. Papa Benedikt XVI. je na taj blagdan proglasio Godinu svećenika u kojoj poziva svećenike da prodube svoj poziv i vjernike da mole za svetost svećenika. Tako je i domaći župnik vlč. **Dominik Ralbovsky** euharistijskim slavljem 31. srpnja proslavio svoju 5. obljetnicu svećenstva sa svojim župljanima. /K. R./

Duhovne vježbe za Caritas

Djelatnici i volonteri službe Subotičkog Caritasa imali su 26. lipnja duhovne vježbe u Totovom Selu, koje se organiziraju svake godine.

Predavač na hrvatskom jeziku bio je župnik iz Tavanakuta vlč. **Franjo Ivanković**, na mađarskom jeziku župnik iz Bečeja vlč. **László Posa** te direktor Subotičkog Caritasa vlč. **István Dobai**, na oba jezika. Teme su bile milosrđe, ljubav, djelovanje i milosti Duha Svetoga, deset Božjih zapovijedi.

Poslije svakoga predavanja, sudionici duhovnih vježba govorili su o svojim iskustvima s terena, osobito onima vezanim uz pitanje što nas motivira i pokreće za Caritas. Poslije rasprave došli smo do zaključka da nas ljubav Božja i ljubav prema Bogu motiviraju za rad i prihvaćanje čovjeka onakvim kakav jest.

Duhovne vježbe završili smo dvojezičnom svetom misom u mjesnoj crkvi. Doma smo se vratili obogaćeni većim znanjem o milosrdnom Bogu koji nas potiče na rad jer što više darujemo našu ljubav drugima, tim je Božji dar veći za nas same. /Roza Mikulić, volonterica Caritasa/

Proštenje u Čičovima

U nedjelju 9. kolovoza u kapeli Gospe Sniježne u Čičovima kraj Sombora, proslavljeno je proštenje. Pred vjernicima iz Čičova, Sombora i okolice, svetu misu je slavio vlč. dr. **Marinko Stantić**, župnik župe Sv. Križa u Somboru.

On je u propovjedi vjernike pozvao da pronađu način kako slaviti Boga u svojim životima, u svome domu i u sredini u kojoj žive. "Vrlo je važno uspostaviti zdravu komunikaciju s Bogom, zdrav odnos. To ne bi trebala biti neka recitacija ili nabranje molitava, već je potrebna prisutnost srca" – istaknuo je propovjednik. Svetu misu u Čičovima svojim skladnim pjevanjem uljepšao je zbor crkve Presvetog Trojstva u Somboru. /Z.G./

Misa za korisnike subotičkog Caritasa

Prve nedjelje poslije Tijelova, 14. lipnja, slavljenja je u subotičkoj crkvi Sv. Jurja sveta misa za sve stare i bolesne kao i za korisnike Caritasa. Dvojezičnu svetu misu predslavio je vlč. **István Dobai** uz asistenciju **László Karóa**.

Prijevoz je bio organiziran Caritasovim autima kao i autima volontera i djelatnika Caritasa. Korisnike Caritasa u crkvi su dočekali djelatnici i volonteri. Za nepunih sat vremena klupe su bile pune što je nas djelatnike i volontere posebno radovalo, jer skoro nitko od starih nije odbio poziv, a svetoj misi i ispovijedi odazvao se lijepi broj starih. Kao i uvijek za Tijelovo, korisnici su na dar dobili po jedan cvijet s oltara, a poslužnje nakon svete mise priredili su im djelatnici i volonteri karitativnoga odjela župe Sv. Jurja. Na svetoj misi je ministrirao **Kristijan**, sin pokojnog **Imrea**, bivšega djelatnika Caritasa. /Roza Mikulić, volonterica Caritasa/

Pravodobna priprava za blagdane

Djelatnici subotičkog Caritasa na vrijeme su mislili čime će darivati svoje štice ike za Božić. Kako su kaj-sije ove godine dobro rodile, odlučili su od onoga što su dobili na dar napraviti pekmez, koji će za Božić darivati svojim starim i korisnicima u potrebi.

Plan je proveden u djelo 30. lipnja u dvorištu Kluba Caritasa, gdje su djelatnici Caritasa skupa s volonterima pripravili prvu količinu pekmeza. Napunjene tegle su već odložene na police ostave, a ako bude prilike ovaj posao će biti nastavljen. Istina je da se ne radi o silnom djelu, no, baš zato mislim da bi mnogi župni Caritasi mogli nasljedovati ovu skromnu ali zato jako lijepu gestu, kojom se može pomoći starima.

Zahvaljujemo darovateljima, kao i djelatnicima Caritasa i volonterima, koji nisu žalili vremena ni snage poslije radnog vremena prihvatiti se ovakvoga posla. /dr. **Böröcsök Cs. Tünde**/

Imenovanja i premještanja u Subotičkoj biskupiji

Po višegodišnjoj praksi, od 1. kolovoza ove godine više je svećenika Subotičke biskupije po odluci biskupa mons. dr. Ivana Pénzesa zauzelo svoja nova mjesta pastoralnoga djelovanja.

Preč. Imre Sóti razriješen je službe župnika župe Pohođenja BDM u Adorjanu, te stavljen u mirovinu, a na to mjesto u svojstvu privremenog upravitelja župe postavljen je **vlč. Nándor Kara**, koji je ujedno razriješen službe prefekta u sjemeništu "Paulinum". **Preč. György Juhász** razriješen je službe privremenog upravitelja župa Bezgrešnog začeca BDM u Vrbasu s pripadajućim župama Sv. Mihovila u Zmajevu, Ravnom Selu i Kulpinu, a na to mjesto u svojstvu upravitelja župe postavljen je **vlč. Ignác Brasnyó**, koji je ujedno razriješen dotadašnje službe župnog vikara u župi Presv. Trojstva u Somboru. **Vlč. Predrag Alilović** razriješen je službe župnog vikara u župi Sv. Terezije Avilske u Subotici, te u istom svojstvu postavljen u župu Presv. Trojstva u Somboru. **Vlč. Marijan Vukov** razriješen je službe župnog vikara u župi Presv. Trojstva u Adi, te u istom svojstvu postavljen u župu Imena Marijina u Novom Sadu. **Vlč. József Füleki** razriješen je službe upravitelja župe Sv. Katarine u Šupljaku, a na to mjesto u svojstvu župnika postavljen je **preč. István Dobai**. **Preč. Dobai** ujedno je razriješen službe župnika u subotičkoj župi Sv. Jurja, a na to mjesto u svojstvu župnika postavljen je **vlč. István Palatinus**. **Vlč. Palatinus** je ujedno razriješen službe župnika župe Gospe Snježne u Horgošu, a na to mjesto u svojstvu upravitelja župe postavljen je **vlč. Ákos Gutási**, koji je ujedno razriješen službe župnog vikara u subotičkoj župi Marije Majke Crkve. **Vlč. dr. Tivadar Fehér** imenovan je rektorom bogoslovije "Augustinianum".

Također, do 1. kolovoza i mladomisnici su stupili na svoja prva mjesta pastoralnog djelovanja kao prezbiteri. **Vlč. Zoltán Kormányos** postavljen je župnim vikarom župe Presv. Trojstva u Adi, **vlč. Dániel Mester** postavljen je župnim vikarom u katedralnoj župi Sv. Terezije Avilske u Subotici, **vlč. Róbert Pastyik** postavljen je župnim vikarom župe Sv. Antuna Padovanskog u Bečeju, **vlč. Ferenc Zorád** postavljen je župnim vikarom župe Marije Majke Crkve u Subotici, a **vlč. Dragan Muharem**, postavljen je za prefekta u sjemeništu "Paulinum". /Zv/

Gimnazijalci sa Šalate slavili u Subotici

Nesvakidašnji jubilej, 50. godišnjica prvog susreta u Zagrebu u Sjemeništu na Šalati, kada je upisano 146 mladića, okupio je 7. i 8. srpnja u Subotici 50 bivših gimnazijalaca u Subotici, od kojih je 7 iz Bačke.

Autobusom je iz Zagreba a preko Đakova doputovalo 40 osoba u Suboticu. Bila je ovo prigoda za evociranje uspomena ali i za razgledanje grada. Gosti su pogledali Gradsku kuću a noćne slike Subotice ostavile su upečatljiv dojam na goste iz Hrvatske i Bosne. Dragi je gost bio i naš profesor **p. Vladimir Vlašić** (r. 1921. a sada živi u Splitu). Drugoga dana susreta sv. misu u katedrali služio je varaždinski biskup **mons. Josip Mrzljak** sa svećenicima iz generacije koja je bila brojna i uspješna. U toj su generaciji dva biskupa, varaždinski i mostarski, visoki crkveni dužnosnici, doktori i profesori i puno uspješnih civilnih profesija.

Na prijemu u Biskupiji je biskup **dr. Pénzes** goste proveo kroz "Augustinianum" poprativši svoj govor

poviješću gimnazije "Paulinum" ali i aktulanim stanjem Crkve u Vojvodini.

Svojevrsno očekivano "finale" bilo je u HKC "Bunjevačko kolo" gdje je priređen školski sat, prozivanje učenika, a potom i razgovor.

Organizator i koordinator susreta u Hrvatskoj je bio **vlč. Andrija Lukinović** a u Subotici su bili **Grgo** i **Bogoljub Kujundžić**. /G.K./

Imenovan novi nuncij u Srbiji

Papa Benedikt XVI. imenovao **mons. Orlanda Antoninija** za apostolskog nuncija u Srbiji, objavila je 8. kolovoza Informativna služba Svete Stolice.

On bi na dužnost trebao stupiti u rujnu i tako zamijeniti dosadašnjeg nuncija mosn. Eugenia Sbarbara, koji je poslije gotovo dva mandata provedena u Beogradu od mjeseca srpnja umirovljen.

Mons. Antonini rođen je u Italiji u Aqilli 1944. godine, za svećenika je zaređen 1968. godine, te je doktorirao Kanonsko pravo. U diplomatskoj službi Svete stolice nalazi se od 1980. godine. Od tada je obavljao diplomatsku dužnost u Bangladešu, na Madagaskaru, u Siriji, Čileu, Nizozemskoj, Francuskoj kao i u Sekciji za odnose s državama pri Svetoj Stolici. Za Apostolskog nuncija u Zambiji i Malaviju imenovan je 1999. godine, te je zaređen za biskupa. Mons. Antonini pored materinjeg talijanskog govori francuski, engleski i španjolski jezik. /Prema: VIS/

Papa otvorio Svećeničku godinu

Svečanom prvom Večernjom svetkovine Presvetog Srca Isusova u bazilici Sv. Petra u Vatikanu, papa Benedikt XVI. otvorio je 19. lipnja Svećeničku godinu.

U svojoj homiliji Papa je pozvao oko 400.000 katoličkih svećenika koji djeluju u raznim krajevima svijeta da obavljaju svoju svećeničku službu velikodušno i predano, ali i bogobojazno. *Treba voditi računa da svojim ponašanjem, nehajem ili krivnjom ne nanesimo štetu povjerenim nam dušama*, rekao je Papa i podsjetio svećenike kako su Crkvi potrebni sveti svećenici, službenici koji će pomagati vjernicima da iskuse ljubav milosrdnog Gospodina i koji će biti njegovi uvjereni svjedoci. *Na to na pozivaju svećenička obećanja, koja smo dali prigodom našeg ređenja i koje obnavljamo svake godine na Veliki četvrtak. Čak i naši nedostaci, naša ograničenja i slabosti moraju nas voditi Presvetom Srcu Isusovu*, rekao je Papa dodavši kako i kada grijeshimo, promatrajući Krista, moramo se kajati za svoje grijehе kako bi nas On doveo k Ocu. To vrijedi posebice za službenike Božje.

Ništa ne tišti toliko Crkvu, Tijelo Kristovo, koliko grijesi njezinih pastira, posebno onih koji se pretvaraju u otmičare ovaca, zavodeći ih svojim privatnim naukom ili vežući ih zamkama grijehа i smrti, rekao je Papa. Benedikt XVI. se osjeća dužnim štiti Crkvu od zastranjivanja vjere kao i djecu koju su crkveni ljudi povrijedili zbog toga je već na početku svog pontifikata odlučio da Crkva ne može imati nikakve snošljivosti prema svećenima i redovnicima koji seksualno zlostavljaju djecu. *I za nas vrijedi poziv na obraćenje i traženje pomoći u Božjem milosrđu*, rekao je Papa i primijetio kako se svi crkveni ljudi s poniznošću i neustrajnom molitvom moraju obraćati Presvetom Srcu Isusovu. Papa je svećenicima kao primjer dao sv. Ivana Mariju Vianneya, čije su relikvije bile toga dana izložene u bazilici Sv. Petra. Za uspješnog službenika Božjeg sigurno je potreban studij s posebnim i trajnim pastoralnim odgojem, ali još više je potrebna "znanost ljubavi", koju čovjek prima u prisnom zajedništvu s Kristom. /IKA/

Službena stranica Svećeničke godine

U povodu Svećeničke godine, Kongregacija za kler otvorila je službenu stranicu "Annus Sacerdotalis" na adresi www.annussacerdotalis.org. Na višejezičnoj stranici je na talijanskom, engleskom, njemačkom, francuskom, španjolskom i portugalskom objavljen cjelovit tekst pisma pape Benedikta XVI. povodom početka Svećeničke godine te dekret o potpunom oprost.

Objavljen je i životopis svetog Arškog župnika Ivana Marije Vianneya, prikaz njegova djela i nauka. Slijedi prikaz života još dvadeset svetih svećenika koji su u različitim dijelovima svijeta svojim služenjem ostavili poseban pečat.

Na stranici se mogu pronaći i službeni dokumenti crkvenog učiteljstva o svećeništvu s II. vatikanskog sabora o svećenicima, Biskupske sinode, kao i niz dokumenata Kon-

gregacije za kler. Također su objavljeni i materijali koji obrađuju različite teme vezane uz svećeničku službu od kristološke dimenzije svećeničkog ređenja, ministerijalnog svećenstva, potom o svećeničkom identitetu i poslanju, duhovnosti i zajedništvu, potom utjecaju medija i njihovu korištenju u svećeničkoj formaciji, koji su kulturni izazovi svećenika u trećem tisućljeću, kao i o psihološko-emotivnom sazrijevanju svećenika. Na stranici je objavljena i posebna poruka u povodu Svećeničke godine pročelnika Kongregacije za kler kardinala Claudia Hummesa, kao i njegove ranije poruke u raznim prigodama, te izlaganja u raznim prilikama tajnika Kongregacije nadbiskupa Maura Piacenza. Naposljetku tu je i molitva za svećenike, te prilozi o euharistijskom klanjanju za posvećenje svećenika i duhovno materinstvo. /IKA/

Predstavljena nova enciklika pape Benedikta XVI.

U Vatikanu je 7. srpnja predstavljena treća Papina enciklika *Caritas in veritate*, posvećena socijalnim tematikama.

Encikliku su predstavili predsjednik Papinskog vijeća za pravdu i mir kardinal Renato Raffaele Martino, predsjednik Papinskog vijeća *Cor unum* kardinal Paul Josef Cordes, dosadašnji tajnik Papinskog vijeća za pravdu i mir nadbiskup Giampaolo Crepaldi te redovni profesor ekonomske politike na Bolonjskom sveučilištu prof. Stefano Zamagni.

Nova Papina enciklika, kako je rečeno na predstavljanju, pridružuje se nizu socijalnih enciklika koji započinje s *Rerum novarum* Lava XIII. i objavljuje se 18 godina nakon posljednje socijalne enciklike *Centesimus annus* Ivana XXIII.

U naslovu enciklike javljaju se dva temeljna izraza učiteljstva Benedikta XVI. – ljubav i istina. Ta su dva izraza označila cjelokupno njegovo učiteljstvo u ove dvije godine pontifikata, jer predstavljaju samu bit kršćanske objave. Oni, kada ih se promatra zajedno, temeljni su motiv povijesne i javne dimenzije kršćanstva, stoga su u pozadini socijalnog učenja Crkve.

Crkva, podsjeća se u enciklici, nema tehničkih rješenja koja bi predložila, ali ima dužnost prosvijetliti ljudsku svijest svjetlom istine i toplinom ljubavi Isusa Krista, duboko svjesna da 'ako Gospodin kuće ne gradi, uzalud se muče

graditelji'. Dok je još donedavno u suprotstavljenim političkim blokovima tehnika stajala u službi političke ideologije, sada kada blokova više nema i geopolitička se scena umnogome promijenila, tehnika teži osloboditi se svake hipoteke. Ideologija tehnike teži jačati tu svoju samovolju kulturom relativizma. Samovolja tehnike jedan je od najvećih problema današnjega svijeta, upozorava se u enciklici. Papa u svojoj trećoj enciklici naširoko obrađuje i fenomen globalizacije koji je 'transverzalan'. Dotiče, naime, ne samo aspekte ekonomskog, društvenog i političkog života već vrši svoj utjecaj i na okoliš i obitelj, kulture i religije, migracije i zaštitu prava radnika. Enciklika progovara i o promjenama na polju religije. Dok se s jedne strane, posljednjih dvadesetak godina, uslijed pada suprotstavljenih političkih blokova, bilježi povratka religije na javnu svjetsku scenu, s druge strane sve je prisutniji militantni, i katkad pretjerani laicizam koji želi religiju isključiti iz javne sfere što ima negativne, a ponekad i razorne posljedice po opće dobro.

Caritas in veritate promatra taj problem s više aspekata i smatra da ga je vrlo važno riješiti kako bi se čovječanstvu zajamčio razvoj dostojan čovjeka. U enciklici se također primjećuje kako su se neke zemlje uspjele osloboditi okova siromaštva i krenuti putom razvoja, što u velikoj mjeri mijenja geopolitičke ravnoteže u svijetu. Uz tu su pojavu vezani također funkcioniranje međunarodnih tijela, problem energetskih izvora, novi oblici kolonijalizma i izrabljivanje. Stoga je taj fenomen potrebno pravilno usmjeriti, što za sobom povlači problem međunarodnog governancea.

Inače, nova Papina enciklika trebala je biti objavljena prigodom 40. obljetnice socijalne enciklike Pavla VI. *Populorum progressio*, koja se slavila 2007., ali je njezino sastavljanje malo duže potrajalo. Ipak, prvo poglavlje enciklike posvećeno je upravo toj enciklici čija su učenja u novoj socijalnoj enciklici proširena i produbljena. /IKA/

Iz tiska je izašao i hrvatski prijevod enciklike pape Benedikta XVI. *Caritas in veritate – Ljubav u istini*. Encikliku je, kao 158. svezak biblioteke Dokumenti, objavila Kršćanska sadašnjost. U enciklici Papa poziva sve odgovorne ljude u politici, gospodarstvu i financijskom sustavu da poduzmu sve kako bi ljude zaštitili od dalekosežnih gospodarskih katalizmi. Bolja je budućnost moguća samo ako svi odgovorni ponovno otkriju temeljne etičke vrijednosti na kojima je moguće graditi bolji svijet. U gospodarstvu profit ne smije biti jedini kriterij i cilj. Dokument se po cijeni od 30 kuna može kupiti u svim knjižarama KS-a, te na web-knjižari: www.ks.hr/ /HKR/ IKA/

"Iz smrti u život"

Dr. Bernard Nathanson je bio jedan od utemeljitelja Nacionalne akcijske lige za pravo na abortus i bitno je pridonio legalizaciji pobačaja u Americi. Tijekom svoje karijere izvršio je na tisuće abortusa (uključujući i onaj vlastitog djeteta) te je bio ravnatelj najveće klinike za abortuse na svijetu, preuzevši odgovornost za preko 75.000 pobačaja. Započevši svoj put nutarnje preobrazbe, shvatio je da svako živo biće ima pravo na život. Prestao je raditi abortuse i postao jedan od predvodnika *pro-life* pokreta. Svjetsku javnost je posebice šokirao filmom *Nijemi krik* u kojemu je po prvi put uz pomoć ultrazvuka zorno prikazao što se događa tijekom abortusa. Na koncu je prigrlio vjeru te je kršten u Katoličkoj Crkvi. Zato je ova knjiga u nakladi *Verbuma* više od surovo iskrene autobiografije. /www.verbum.hr/

Papa upozorio na diktaturu relativizma

U tijeku opće audijencije srijedom, održane 5. kolovoza u Castel Gandolfu, a na kojoj je sudjelovalo više tisuća vjernika, Papa je, osvrćući se na lik i djelo sv. Ivana Vianneya, čiji se spomendan slavio 4. kolovoza, istaknuo kako diktatura relativizma uznemiruje i tišti razum.

Govoreći o svetom arškom župniku, čija se 150. obljetnica smrti obilježava ove godine, Papa je podsjetio da se u postrevolucionarnoj Francuskoj nastojalo iz društva istrijebiti svećenstvo i Crkva. *Sv. Ivan je noću prelazio na desetke kilometara da bi mogao sudjelovati na misama, a kao svećenik snažno je pastoralno djelovao nastojeći dokazati kako je ondašnji prevladavajući racionalizam u biti bio vrlo daleko od stvarnih čovjekovih potreba i stoga nije bilo moguće živjeti na njegovim temeljima. Izazovi suvremenog društva su isto tako vrlo zahtjevni, ako ne i složeniji*, primijetio je Papa Ratzinger, i objasnio ako je u doba sv. Ivana vladala diktatura racionalizma, danas se u mnogim sredinama primjećuje neka vrsta diktature relativizma. Jedan i drugi odgovor je neprikladan na čovjekovo pitanje kako održavati u punini vlastiti razum kao element koji je sastavni dio identiteta i čime se on razlikuje od ostalih stvorenja. Racionalizam je bio neprikladan jer nije vodio računa o ljudskim ograničenjima te je nastojao podići razum iznad svih stvari pretvarajući ga tako u neko božanstvo. *Suvremeni relativizam se usuđuje tvrditi da ljudsko biće ne može sa sigurnošću ništa spoznati osim pozitivnih stvari na znanstvenom području – rekao je Papa i primijetio kako čovjek danas kao i onda traži potpune i zadovoljavajuće odgovore na temeljna pitanja. Koncilski su oci željeli odgovoriti upravo na tu žeđ za istinom koja gori u srcu svakog čovjeka kada su izjavili da svećenici kao vjerski odgojitelji moraju stvarati istinsku kršćansku zajednicu koja će biti u stanju otvoriti svim ljudima put koji vodi Kristu te se majčinski skrbiti za njih, pokazujući taj put i pomažući onima koji ne vjeruju da pronađu put koji vodi Kristu i Crkvi*, istaknuo je Benedikt XVI. na općoj audijenciji. *Po primjeru arškog župnika svećenik mora biti blizak s Kristom jer će jedino tako moći dotaknuti srca ljudi i otvoriti ih milosrdnoj Božjoj ljubavi, te u zajednicu donijeti duhovno oduševljenje i živost. Vjerodostojnost svećenika ovisi o njihovoj svetosti*, istaknuo je Papa na kraju svoje kateheze srijedom. /IKA/

Razgovor s gostom Dužijance 2009.,
pomoćnim biskupom vrhbosanskim dr. Petrom Sudarom

Radu danas treba vratiti dostojanstvo

Mons. dr. Petar Sudar (1951.), pomoćni vrhbosanski biskup, rodom je iz jednog malog mjesta u dolini kraj Male Neretve, negdje na pol puta između Sarajeva i Mostara. Za svećenika je zaređen 1977., te je poslije godinu dana pastorala otišao na post-diplomski studij kanonskoga prava u Rim. Obnašao je više funkcija u nadbiskupiji, a 1993. godine imenovan je pomoćnim biskupom, te 1994. i zaređen. Pored ostalih obveza u Vrhbosanskoj nadbiskupiji promicatelj je katoličkog školstva.

Zv.: Prvi ste puta sudjelovali na dužijanci, kako ste ju doživjeli?

□ Moj dojam je vrlo pozitivan. Inače ne volim mise vani izvan sakralnog prostora, jer je to uvijek pomalo poziv da se to pretvori u vašar. Ostao sam iznenađen na koji način su vjernici sudjelovali, a ipak je to bilo mnoštvo. S druge strane, osjetio sam da svi ti koji su došli na misu zahvalnicu osjećaju da je to nešto njihovo. Ostao sam obogaćen onim što sam doživio. Providonosno je da ljudi – kad sve dobivamo iz aparata, sa štandova – osjete kako preko ruku koje rade s njima surađuje jedna ruka providnosti. Bog nam je dao tijelo, dao nam je prirodu da ju obrađujemo, a ona nas zapravo oplemenjuje. Dan ovakve zahvalnosti gdje se ljudima posvećuje što to znači da mi preko naših ruku dobivamo iz jedne božanske ruke ono što nas održava u životu, vrlo je velika stvar.

Zv.: Kroz dužijancu se puno toga govori o radu. Koje je mjesto i uloga ljudskoga rada u današnjem društvu?

□ Mi vjernici kršćani znamo i vjerujemo da je čovjek središte i kruna stvorenog. Koliko god to može izgledati čudno, taj slični čovjek, u usporedbi sa svemirom, središte je stvorenoga. Bog mu je sve to stavio na raspolaganje, ali mu nije stavio na gospodarenje. Nažalost, čini mi se da je tu između osjećaja kako smo neznatni i ove želje da zagospodarimo, da zavladaemo, jedna strašna disproporcija i da je tu čovjek upao u veliku napast upravo zato što se tehnologijom udaljio od prirode. Dužijanca je stoga svojevrsni poziv čovjeku da ograniči svoju čežnju za ovladavanjem, za apsolutnim iskorištavanjem po

svaku cijenu samo da bi zadovoljio svoje trenutne prohtjeve i potrebe.

Zv.: Kako to Bog nagrađuje čovjeka i kako on svojim radom ispunjava svrhu svoga postojanja?

□ Kad smo u prvim ljudima pali i iznevjerili Božje povjerenje i ljubav, povjerovali napasti da nam je sreća mimo Boga i bez njega – a ta napast nam stalno ostaje – tada je Bog čovjeku rekao da će ga vratiti u stanje u kojem je bio, pored ostalog, i preko njegovog rada. Dakle, preko oplemenjivanja zemlje, preko teškog rada kojim će izvlačiti ono

viziji ima jednu suotkupiteljsku crtu i značenje. Rad je konačno u kršćanstvu dobio gotovo istu vrijednost kao i molitva s Benediktovim "ora et labora – moli i radi". Rad je dakle samo sredstvo kojim održavamo život, ali i sredstvo spoznaje da nešto iznad toga daleko vrijednije stoji, čemu sve skupa služi i vodi. U tom smislu rad ima svoju veliku vrijednost, mislim ovdje prvotno na manualni rad, na taj dodir između čovjeka i prirode. Tom radu danas treba vratiti dostojanstvo.

Zv.: Već dulje vrijeme se intenzivno bavite obrazovanjem, školstvom. U kojoj mjeri je današnji način obrazovanja sposoban spremiti za život?

□ Naobrazba, nauka služi samo jednom – drugo je tehnika i tehnologija – pomoći čovjeku doći do mudrosti kojom će shvatiti i prihvatiti vlastito poslanje i vlastiti smisao života. Onda taj smisao prožima sve, daje specifičnu težinu svemu onome što jesmo i što činimo. Tek kad znamo smisao vlastitog postojanja, onda sve ono što činimo može imati smisao koji služi tom temeljnom, zadnjem smislu, ili kako mi to u teologiji zovemo "temeljnou usmjerenju". Današnje takozvano usmjereno obrazovanje često isključuje sve ostalo. Vi danas možete imati akademski obrazovanog čovjeka, a da on uopće ne razmišlja o egzistencijalnim pitanjima. Dakle, imate službenika, tehničara, do brog profesora u svojoj branši, ali kad ga učenici upitaju o bilo čemu što se odnosi na smisao života, on im kaže: "To nije moje područje". Zapravo svi predmeti bi trebali čovjeka osposobljavati da zna pojedinosti iz predmeta, ali i usmjeriti ga na ono zadnje. Mi upravo tu pokušavamo dati jednu notu u svojim školama, kako bi one prvotno odgajale i osposobljavanje za život, a tek onda za izvršenje nekog stručnog poziva. Govoreći o onima koji su pozvani odgajati u vjeri, počevši od nas svećenika, kate-

što mu je potrebno za život, što je neraskidivo povezano s patnjom, s odricanjem, s nečim što našoj naravi nije baš svojstveno, čovjek svojim radom surađuje s Bogom u toj Njegovoj želji da ga oslobodi od grešnosti, od onoga što je na sebe navukao misleći da može bez Boga postati bogom. Bog jest čovjeka pozvao i obećao mu neka stanja koja su samo Bogu svojstvena, da vječno živi, da bude potpuno sretan, blažen. On nas želi kao svoju djecu. To nam je moguće samo njegovom milošću, koju mi prihvaćamo spremnošću vršiti njegove zapovijedi, a jedna je i ta da radom ruku uzdržavamo život, i to ne samo da radimo za sebe, nego da preko rada pokazemo i tu dimenziju odnosa prema drugima kroz pomoć, socijalu, znakove ljubavi itd. Rad u katoličkoj kršćanskoj

Najprije se moramo osloboditi kompleksa. Zato što nas je malo, mi smo ugroženi – to nije istina! Ugroženi su samo ljudi koji ne znaju zašto žive, koji ne znaju koje im je poslanje. Ugroženi su ljudi koji ne vole nikoga i ništa.

heta, moramo biti svjesni da smo svi djeca svoga vremena. I mi smo prošli kroz jedan reducirani i osiromašeni sustav školstva, koji nas prisiljava kad se susretnemo s izazovima života i zvanja koje smo prihvatili, da doista moramo ući u jednu školu stalnog obrazovanja. Zato su rekolekcije, seminari, bilo kakvi oblici permanentnog obrazovanja doista neophodni, i Crkva oko toga mora nastojati. Od tehničkih zvanja se danas traži da savršeno poznaju svoja područja. Međutim, događa se i to da mi koji smo pozvani baviti se dušom i čovjekom, da mu pomažemo, da ga vodimo, nismo osposobljeni s njim barem razgovarati o svim pitanjima koja su njemu životno važna. Mislim da je tu negdje dijagnoza današnje osposobljenosti i naobrazbe, kako u civilnom društvenom području, tako i u ovom crkvenom. Mislim da nam svima treba više želje za spoznajom, ali iznad svega za spoznajom koja će biti prosvjetljena znanjem odozgo.

Zv.: Poznata su vaša nastojanja oko mira i opstanka hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Što je ono što može čovjeka uvjeriti za ostanak u dijaspori, bilo nacionalnoj, bilo vjerskoj, ako mu to predstavlja egzistencijalne poteškoće?

□ Prvo, bitna je svijest da biti u manjini nije kvaliteta. Dakle, vi možete imati ne znam koliko milijuna ljudi, stanovnika, pripadnika jednog naroda, ali ako oni nisu svjesni svoga poslanja, svoje vrijednosti, vi nemate ništa. Pogotovo ako nisu svjesni što su oni obvezatni dati domovini, području, kraju u kojem žive, onda vi nemate ništa. To se kroz povijest spasenja tako često pokazivalo da broj ne odlučuje. Bogu je svaki čovjek važan. Zato mislim da se najprije moramo osloboditi kompleksa. Zato što nas je malo, mi smo ugroženi – to nije istina! Ugroženi su samo ljudi koji ne znaju zašto žive, koji ne znaju koje im je poslanje. Ugroženi su ljudi koji ne vole nikoga i ništa. Ugrožen je čovjek ako ne zna zašto je jutros ustao, ako ne zna što će s današnjim danom. To je ugrožen čovjek, bez obzira kome on pripada. Može on biti gospodar svijeta ili si to umišljati. Može doista imati moć uništiti svijet, ali takav čovjek nema nikakve moći ni sposobnosti nešto svijetu dati. Mislim da bi danas ljude trebalo što više oslobađati tog osjećaja ugroženosti zato što su negdje manjina. Više zapravo možda nigdje nema naroda koji negdje u svijetu ne bi bio manjina. Nijedan narod na ovim našim prostorima nije u poziciji da je samo većina. To bi

nas trebalo stimulirati na jedan drukčiji odnos jednih prema drugima, tj. da susreti manjina i većina zapravo mogu voditi obogaćenju. Doista moje iskustvo govori da sam život drukčije ljude formira, pa ako hoćete i vjernike, ako žive zajedno s drugima. Ne ako žive uplašeni, ako žive s osjećajem ugroženosti, nego ako su izišli iz tog osjećaja i prešli u jednu drugu zonu u kojoj se osjećaju da mogu uzeti od drugih ono što je pozitivno i njima dati od svog što je pozitivno. To je međusobno oplemenjivanje i međusobno brušenje.

Dakle, čini mi se da mi moramo otvoriti oči, unatoč prošlosti koju smo imali, i shvatiti da imamo nevjerojatnu priliku biti obogaćeni jedni drugima. Zato se ne bismo smjeli povlačiti s ovih prostora gdje smo prebivali. Sinoć sam htio to malo naglasiti mladima. Nije me Bog oslobodio posebne ljubavi prema mjestu gdje mi je dao da se rodim. Nije me oslobodio isto tako obveze da tom mjestu uzvratim nečim. Ako je život dar, onda on mora postati i uzdarje. A ako mi ga je dao baš upravo u Subotici, onda mislim da imam dodatnu obvezu baš prema Subotici. Ako znam i vjerujem da Bog ne daje ništa slučajno, da on ima svoju božansku viziju, a u njegovom mozaiku svijeta koji se neprestano obnavlja me stavio kao kamenčić baš na ovo mjesto – je li to prst noge ili je zjenica oka, to više nije bitno, jer i jedno i drugo je, kaže sv. Pavao, jednako važno – to znači da ne mogu bez ozbiljnog razloga taj svoj kamenčić izvaditi i staviti ga po svome. Ne znam koliko moralne odgovornosti preuzimam s time. Sastavni je dio našeg identiteta ukorijenjenost i bogatstvo koje su nam namrli oni prije nas. Dakle, nigdje se ne može biti Hrvat-Bunjevac kao ovdje. I čim si se pomaknuo u Zagreb, to više nisi na isti način.

Zv.: Što biste poručili vjernicima koje ste ovih dana u Subotici susreli i našim čitateljima?

□ Mislim da Hrvati katolici Subotice i ovog ovdje dijela Bačke i uopće Srbije mogu biti ponosni na sve bogatstvo koje imaju u riznici vlastitog naroda, da imaju od čega ponuditi drugima i da imaju puno toga za zajedničko obogaćenje te se ne trebaju bojati budućnosti, vlastite budućnosti na ovim područjima. Posebno me raduje ova blizina između klerika i laika vjernika. Mislim da je to snaga koja će ponijeti i do kraja donijeti vlastito breme, koja će uroditi – duboko sam uvjeren – i boljom budućnosti. Dakle, ne bojati se budućnosti, nego se angažirano u nju uključiti, znajući da je Bog uvijek tamo ispred nas kamo mi idemo, znajući da nikad nismo sami: Zato je veličanstvena ona pape Benedikta XVI.: "Čovjek koji vjeruje nikad nije sam". To je u današnje vrijeme, kad se ljudi sve više osjećaju da su dio jedne različite mase, da nitko nikog na primjećuje, da nitko ni za kog nema vremena, da smo uvijek negdje sve više i više izolirani i sami, dakle to je veličanstvena poruka, veličanstveno saznanje. Ne treba se bojati onoga što će doći sutra Napose se ne moraju bojati oni koji se ne boje života, koji se ne boje rađanja, koji se ne boje braka, koji se ne boje rada od kojega žive. U tom smislu želim svim čitateljima *Zvonika* puno Božjeg blagoslova i puno životne radosti.

Hrvati katolici Subotice i ovog ovdje dijela Bačke i uopće Srbije mogu biti ponosni na sve bogatstvo koje imaju u riznici vlastitog naroda, da imaju od čega ponuditi drugima i da imaju puno toga za zajedničko obogaćenje te se ne trebaju bojati budućnosti, vlastite budućnosti na ovim područjima.

Brojna događanja i slavlja u Irigu

Mladi iriške župne zajednice sudjelovali su 6. lipnja na Susretu mladih Srijema u Maradiku, a istoga je dana iriški župnik **Blaž Zmaić** kao vjeroučitelj zajedno s ostalim nastavnim osobljem nazočio maloj maturi u osnovnoj školi u Vrdniku. Slavili su zajedno maturanti iz Platićeva, Hrtkovaca i Beočina. Blagdan Presvetoga Trojstva proslavljen je svetom misom 7. lipnja u Vrdniku, uz nakane za obitelj **Babnik, Maru Perković i Rozaliju Jan.** U središtu slavlja bila su i dva prvopričesnika: **Denis i Nenad.** Jedna od misnih nakana bila je i za pok. učiteljicu **Bertu Nikolić.** Posljednjega dana škole, 12. lipnja, oprostili smo se od učenika četvrtih razreda u Šatrincima i Irigu, a u Vrdniku je bilo slavlje vjenčanja **Ivana i Milice Škoberne** i krštenja njihova **Kristijana.** U subotu 13. lipnja, uz Dan škole u Irigu, akademiji i ručku nazočio je i župnik, a istoga dana pokopali smo u Irigu **Radmilu Duhonj** (70), pravosl. vjere. Nazočio je i rođak, **o. Atanasije,** starješina pravosl. manastira Staro Hopovo. Navečer smo u Vrdniku i Irigu proslavili blagdan sv. Antuna.

Mi sijemo, Bog daje rast i odozgo raste kraljevstvo Božje, poručio je župnik na misi 14. lipnja u Irigu, kad su sakramente kršćanske inicijacije primili Vrdničani, otac i kći: **Goran i Marina.** U Šatrincima su Prvu svetu pričest primili: **Atila, Klauđija i Marija.** Crkvu za ovo slavlje su okitili stariji učenici, koji pohađaju školski vjeronauk. U subotu 20. lipnja započeo je "7. Vidovdanski sabor" u Vrdniku. Na otvorenju i nekoliko večeri bio je nazočan i domaći župnik, osobito na predavanju **prof. dr. Vladete Jerotića: Zašto je ljudima teško da vole?**

Đakoni Osječko-đakovačke nadbiskupije, Subotičke i Srijemske biskupije obavljali su u Petrovaradinu svoje duhovne vježbe pred svećeničko ređenje koje je predvodio duhovnik sjemeništa u Đakovu, **mr. Bože Radoš.** Zasnoga dana, 23. lipnja, pridružili su im se srijemski svećenici sa svojom mjesečnom duh. obnovom na temu: *Tražim braću, Krstitelj-Kristov i naš preteča.*

Srijemski Susret obitelji održan je 20. lipnja u ordinarijatu u Petrovaradinu. Iz naše župne zajednice sudjelovala su tri bračna para. Tema je bila: *Srijemski mučenici - naš uzor i nadahnuće našega života,* a vodio je vlč. **Marko Lončar,** mr. teologije, župnik Beočina i Čerevića. Uz dan državnosti R. Hr-

vatske, 25. lipnja, župnik je nazočio svečanom prijemu u rezidenciji veleposlanika RH u Beogradu, **Željka Kuprešaka.**

Večernjem bdjenju i zajedničkoj večeri u čast Vidovdana, u vrdničkom manastiru Ravanica uz mnogobrojno pravoslavno svećenstvo i episkopa srijemskog **Vasilija,** te mnoštvo puka, nazočio je župnik po pozivu domaćina, **o. Benedikta.** Ovom događaju prethodila je sveta misa u Irigu za pokojnu **Radmilu Duhonj,** pravosl. vjere.

U nedjelju 28. lipnja, naši župljani s ostalim mnogobrojnim vjernicima sudjelovali su u katedrali u Sr. Mitrovici ređenju prvog srijemskog svećenika **Ivana Rajkovića** iz Petrovaradina. Te nedjelje čitana je u župama Srijemske biskupije poruka srijemskoga biskupa i povjerenika za školski vjeronauk, iriškoga župnika, kao poziv budućim srednjoškolicima: *Vjeronauk u srednjim školama-upis. /f. f./*

Irig u znaku tuge

Prvu nedjelju srpnja obilježila je sveta misa u Vrdniku za četiri žene i majke: **Terezu, Maru, Olgu i Nadu.** U Irigu smo se 7. srpnja oprostili od **Anice Pisarević** (56), čistačice u našoj školi. Njenom ispraćaju na vječni počinak nazočili su ravnatelj škole, mnogi nastavnici i brojno drugo osoblje. U ime škole oprostila se **Ružica Nikolić,** nastavnica u mirovini, a prigodnim riječima od nje se oprostio i župnik **Blaž Zmaić,** koji je nekoliko dana kasnije za nju služio svetu misu. Uz Ivanjdan župnik je bio gost kod domaćeg vrdničkog paroha jereja **Darka Jelića.**

U srijedu, 15. srpnja, župnik Blaž zajedno sa župnikom iz Rume, Zemuna i Surčina je sudjelovao na velikom sprovodu u Golubincima, čovjeka pjesničke duše, komponiranja, sviranja na tamburici i pjesme, **Ilije Žarkovića** (62). Na svetoj misi u župnoj crkvi poslije sprovoda biranim riječima se oprostio i naš župnik rekavši: *Kroz svoju žicu volio je svoje Golubince, Crkvu, svećenike, svirao je svoju životnu melodiju a sada živi, svira i pjeva kod Boga a mi idemo dalje.*

U nedjelju, 19. srpnja, s različitih strana smo se okupili na svetoj misi za roditelje i sina obitelji **Šušak.** Župnik je 23. srpnja s dva pravoslavna svećenika nazočio sprovodu mlade žene **Vesne Puzić** koja je nesretno stradala u Rivici. Istoga dana župnik je se sjetio na misi u Irigu. U nedjelju 26. srpnja pokopali smo u Vrdniku **Dragutina Prislana** (81). /f. f./

Krizma u Ečki

Na blagdan svete braće **Ćirila i Metoda,** 5. srpnja, u Ečki je podijeljen sakrament Sv. Potvrde, kojega je podijelio zrenjaninski biskup **dr. László Németh,** a suslavili su mužljanski župnik **Stanko Tratnjek** te kapelan **Janez Jelen.** Sakrament Potvrde primilo je 16 vjernika od kojih sedmero iz Ečke, osmero iz Mužlje i jedna iz Zrenjanina. Dvoje ih je prije toga primilo i sakrament krštenja.

Većina od njih idu već u srednje škole, na sveučilišta ili već rade. Zato se njihova priprema odvijala u Ečki te u Mužlji. Tjedan dana prije krizme održan je susret s krizmanicima, njihovim roditeljima, braćom i sestrama te kumovima. Stoga se i na misnom slavlju okupilo mnoštvo vjernika te rodbine i prijatelja krizmanika, kao i pjevači iz Lukonog sela koje je predvodio kantor **Alen Palatínus.** Salezijanac **Janez Jelen** je pratio krizmanike na gitari uz pratnju mužljanskog kantora **Saše Fogarasija** na harmoniju.

U svojoj propovijedi biskup Németh usredotočio se na značenje i sadržaj svetih sakramenata, među koje spada i sveta krizma. Veliki naglasak je stavio na prvi i najvažniji sakrament svetoga krštenja. Na kraju svete mise salezijanci **Stanko i Janez,** izrekli su zahvalu preuzvišenom biskupu na mađarskom i hrvatskom jeziku, na što je otac biskup sve nazočne posebno potaknuo na ustrajnost i vjernost te podijelio natpastirski blagoslov. /*Janez Jelen*/

Blagdan sv. Ivana Krstitelja u Ečki

Blagdan sv. Ivana Krstitelja, 24. lipnja, svečano je proslavljen u mjesnoj crkvi u Ečki, a na misnom slavlju okupilo se mnoštvo domaćih vjernika te hodočasnici iz Lukinog sela među kojima je bio i Alen Palatinus s mladim pjevačima, a najviše hodočasnika došlo je iz Mužlje. Misno slavlje je predslavio i održao prigodnu propovijed župnik i dekan iz Nove Crnje Sándor Hajdú. Koncelebrirali su salezijanci Stanko Tratnjek i Janez Jelen.

U svojoj propovijedi, vlč. Sándor Hajdú je naglasio vjernost svetoga Ivana Krstitelja njegovu poslanju. On je bio vjeran već od svoje mladosti onom susretu između Marije i Elizabete, kada ga je tek začeto Dijete Isus blagoslovilo za cijeli život. Taj susret nam dozivlje u pamet da se čovjekom ne postaje tek rođenjem, nego začecem: roditelji čedu poklone tijelo, a Bog mu u istom trenutku stvori dušu. *Dijete je Božji dar, blagoslov, ne teret*, rekao je propovjednik. Govoreći nadalje o današnjoj velikoj zabludi samo-spasenja, istaknuo je kako se čovjek ne može sam spasiti od grijeha, nego mu je za to potrebna Božja milost. Nije, dakle, dovoljno da čovjek sam razgovara s Bogom, pa da njegova savjest bude mirna, već je za to potrebna ispovijed. Ivanovo krštenje je bilo znak pokore, ali ono još nije bilo sakrament i dakle nije opraštalo grijeha, nego je njegove sljedbenike samo pripremalo na istinito Božje oprostjenje i opravdanje, koje primimo najprije krštenjem, a zatim putem sakramenta ispovijedi. Razumije se da ispovijed sama nije dovoljna: mora je pratiti iskrena nakana, pokajanje i čvrsta odluka: onda može našu dušu uistinu očistiti i napuniti je Božjom milošću, zaključio je propovjednik.

Nazočnima se na kraju obratio salezijanac Stanko Tratnjek zahvalivši posebno propovjedniku, kojemu je ovo bio prvi posjet ovoj crkvi. Na misnom slavlju svirao je i domaći kantor Saša Fogarasi. Nazočili su i predsjednici susjednih crkvenih općina. Poslije blagoslova svećenici te predstavnici susjednih crkvenih općina: Belo Blato, Lukino selo i Mužlja, ugošćeni su kod predjednika crkvene općine Antala Mezeija. /Janez Jelen/

Blagdan Gospe Snježne na Tekijama

Na blagdan Snježne Gospe, 5. kolovoza, u svetištu Gospe Snježne na Tekijama kraj Petrovaradina svake godine se hodočasti Majci Božjoj Gospi Tekijskoj.

Slavlje je započelo u popodnevniim satima 4. kolovoza dolaskom više tisuća vjernika hodočasnika iz svih 29 župa Srijemske biskupije, kao i iz susjednih biskupija: Subotičke, Zrenjaninske, Beogradske nadbiskupije te iz Hrvatske i drugih zemalja. Vjernici su potom pristupali sakramentu pomirenja, a svečano misno slavlje predvodio je mons. Đuro Gašparović, srijemski biskup, uz koncelebraciju svećenika koji djeluju u ponovno uspostavljenoj drevnoj Srijemskoj biskupiji, kao i svećenika iz susjednih biskupija i iz Republike Hrvatske i Slovačke. U homiliji je biskup Gašparović istaknuo kako je sveta misa koju večeras slavimo *poziv svakome od nas da uvijek pred*

vati naše probleme i poteškoće, a i s nama se radovati u trenucima sreće. *Pomozimo im u njihovu djelovanju. Omogućimo im svojom pažnjom više radosti. Crkva ne može živjeti bez njih i zajednica vjernika isto tako. Potrebni su nam danas više nego ikada, zaključio je propovjednik.*

Na sam je blagdan 5. kolovoza održano veliko hodočasničko okupljanje, te u sklopu toga pobožnosti u crkvi i na otvorenom, te više misnih slavlja na staroslavenskom, mađarskom i njemačkom jeziku. Skupine hodočasnika iz Srijemske biskupije, zatim iz Beogradske nadbiskupije i ostali obavljali su pobožnost križnog puta u svetištu Gospe Tekijske. Svečano pontifikalno misno slavlje na mađarskom jeziku predvodio je subotički biskup mons. Ivan Péntzes. Svečano pontifikalno misno slavlje na hrvatskom jeziku predvodio je beogradski nadbiskup i metropolit mons. Stanislav Hočevar uz koncelebraciju biskupa srijemskog Gašparovića i brojnih svećenika iz Srijemske biskupije, kao i iz Bačke, Banata, Beograda i Hrvatske, te sudjelovanja više od 3000 hodočasnika. Nadbiskup mons. Stanislav Hočevar u svojoj je propovijedi, povezanoj s godinom svećeničkog poziva, istaknuo da *slaveći godinu svećeništva uka-*

očima imamo riječi Evanđelja da 'Bogu nije ništa nemoguće' i stoga da, poput Marije imamo vjeru i povjerenje u Boga. To je vjera njegovim riječima i djelima i to je povjerenje da nas nikada neće ostaviti same, posebno u nerazumljivim i teškim trenucima našega života. Neće nas napustiti niti u ratu, niti u miru. Svako bježanje od Boga i svako odgađanje susreta s Bogom, ujedno je i produženje životnih lutanja, patnji i osobnog nezadovoljstva. Sve je ovo i još više toga imao pred očima Sveti Otac Benedikt XVI., kad je svečanom Večernjom na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, 19. lipnja ove godine, otvorio "Svećeničku godinu". U tom smislu, zaključio je kako svećenici poput Marije mogu umnažati našu vjeru, učvršćivati ufanje, usavršavati našu ljubav. Oni mogu nastojati rješa-

uzjemo da su svećenici prvi kojima BDM pokazuje novo nebo i novu zemlju. Nijedan zemaljski poziv kao svećenički ne postoji, jer svećenici čuju glas Božjeg Duha da sami idu do srca ljudi, da pohite u gorje svih problema čovječanstva. Čovjek današnjice je odgurnut od novog neba i nove zemlje i ne vidi zvijezde Božje prisutnosti, zato su tu svećenici koje poziva Božji duh da s ljubavlju Blažene Djevice Marije Majke Crkve uđu u srca ljudi i probude vjeru, da tražeći Krista pronalazimo Krista i sebe, zaključio je nadbiskup Hočevar. Na misi je pjevao zbor Hrvatskog kulturnog prosvjetnog društva "Jelačić" iz Petrovaradina. Nakon misnog slavlja na prostoru uz svetište slavlje je nastavljeno prigodnim programom za hodočasnike. Slavlje je završilo večernjom svetom misom. /Tomislav Mađarević/

Piše: mr. Andrija Anišić

Prava radnika

Dok ovo pišem, u našoj zemlji mediji izvješćuju da je u tijeku tridesetak štrajkova. Neprestano slušamo o otpuštanju radnika, o zatvaranju tvornica, o stečajevima. Očito puno toga nije u redu. Jesu li uvijek poslodavci krivi a radnici u pravu? Ili možemo postaviti i obrnuto pitanje: Jesu li radnici uvijek u pravu? Promotrimo što o pravima radnika govori *Kompendij socijalnog nauka crkve* (SCN). Kompendij o ovoj problematici govori u petoj glavi šestoga poglavlja. U uvodnom dijelu ističe se: "Prava radnika, kao i sva ostala prava, zasnivaju se na naravi ljudske osobe i njezinomu transcendentnom dostojanstvu" (SCN, br. 301).

U istom broju izriječkom se nabrajaju sljedeća prava:

1. Pravo na pravednu plaću
2. Pravo na odmor
3. Pravo na takav radni ambijent i proizvodne procese koji ne ugrožavaju fizičko zdravlje radnika niti vrijeđaju i ne ranjavaju njegov moralni integritet
4. Pravo da se očuva vlastita osobnost na radnom mjestu te da se ne mora trpjeti nikakvo nasilje nad vlastitom savješću ili nad vlastitim dostojanstvom
5. Pravo na prikladne subvencije nužne za održavanje nezaposlenih radnika i njihovih obitelji
6. Pravo na mirovinu, kao i na osiguranje u starosti, bolesti i u slučaju nesreća povezanih sa samim radom
7. Pravo na okupljanje i udruživanje

Učiteljstvo Crkve je napravilo taj popis prava radnika "priželjkujući njihovo priznavanje u pravnim porecima". Koliko se doista poštuju nabrojana prava, najbolje znaju sami radnici, ali i svima nam je jasno da se mnoga prava radnika bezobzirno krše. O kršenjima nekih prava već sam pisao u ovoj rubrici, primjerice o pravu na odmor kao i nepravednom odnosu prema radnicima trudnicama.

U navedenom poglavlju Kompendij posebno obrađuje pravo na pravednu plaću i raspodjelu dohotka te pravo na štrajk.

"Plaća je najvažnije sredstvo za ostvarenje pravednosti u radnim odnosima", ističe Kompendij, i zato "tešku nepravdu čini onaj tko je uskraćuje ili je ne daje u dužno vrijeme te u pravednome razmjeru s obavljenim poslom" (usp. SCN, br. 302). O tom nam jasno govori i Sveto pismo. Tako Levitski zakonik ističe: "Ne iskorišćuj svoga bližnjega niti ga pljačkaj! Radnikova zarada neka ne ostane pri tebi do jutro" (19,13). Na drugome mjestu čitamo: "Nemoj zakidati jad-

noga i bijednog najamnika, bio on tvoj sunarodnjak ili došljak iz kojega grada u tvojoj zemlji. Svaki dan daj mu zaradu prije nego sunce zađe, jer je siromah i za njom uzdiše. Tako neće na te vapiti Jahvi i nećeš sagriješiti" (Pnz 24,14-15). U Novom zavjetu tom se problematikom bavio sv. Jakov: "Evo: plaća kosaca vaših njiva – koju im uskratiste – više i vapaji žetelaca dopriješe do ušiju Gospoda nad Vojskama" (Jak 5,4).

Određiti pravednu plaću nije tako jednostavno. S motrišta poslodavca ona je uvijek prevelika a s motrišta radnika uvijek je nedostatna. Kompendij u navedenom broju ističe: "rad valja tako nagradivati da se čovjeku osiguraju sredstva za dostojno materijalno, društveno, kulturno i duhovno življenje" kako radnika osobno tako i njegove obitelji. Poslodavac pri tom ne smije umirivati svoju savjest samo ugovorom o određenoj visini plaće koju je radnik potpisao, pogotovo ako je ujedno morao i potpisati "blanko" sporazum o prekidu radnog odnosa. Pravedna plaća, ističe Kompendij, "ne smije biti ispod održavanja života radnika: naravno pravo ispred je i iznad slobode ugovora" (SCN, 302).

Kompendij se u nastavku osvrće i na pravednu raspodjelu dohotka. Dohodak bi morao biti takav da svima omogućujući da na "raspolaganju imaju ono što služi razvoju i usavršavanju vlastite osobe". Pravednu raspodjelu dohotka valja ostvariti ne samo na temelju učinka određenoga rada (komutativna pravednost), nego i na temelju socijalne pravednosti koji uzima u obzir i dostojanstvo subjekata koji obavljaju određeni posao (usp. SCN, br. 303).

U zaključku naglašava se da "istinsko ekonomsko blagostanje sledi se također preko prikladnih socijalnih politika preraspodjele dohotka koje – imajući na pameti opće uvjete – prikladno trebaju voditi računa o zaslugama i potrebama svakoga građanina".

Izloženi nauk Crkve o pravima radnika vrlo je jasan i konkretan i može svim katoličkim poduzetnicima biti dobra smjernica za pravedno postupanje prema radnicima a da ujedno ne bude ugrožen njihov osobni probitak kao i opstojnost samog poduzeća. Kamo sreće da se barem katolici "privatnici" vode tim načelima. Bilo bi to izvrsno svjedočanstvo i poticaj i drugima da nastoje biti što pravedniji prema radnicima, što bi Bog sigurno blagoslovio.

U sljedećem broju:

Pravo na štrajk i problem štrajka glađu

Hrvatske katoličke
internetske stranice (86.)

Svetojeronimsko društvo

Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima je katoličko književno društvo iz Zagreba, koje je 1867. pod imenom Društvo sv. Jeronima utemeljio prvi zagrebački nadbiskup kardinal Juraj Haulik (1788.–1869.) radi promicanja pučke prosvjete. God. 1936. mijenja ime u Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima, a 1946., pod pritiskom vlasti, u Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, da bi 1996. vratilo staro ime HKD sv. Jeronima. Društvo ima svoju internetsku adresu

www.hkd-sv-jeronima.hr

Na internetskoj stranici mogu se pronaći osnovne informacije iz povijesti Društva, o književnoj reviji *Marulić, Danici* (sa sadržajem posljednjih brojeva) i ostalim izdanjima Društva (katekizmi, pjesništvo, molitvenici itd.), izvješća s različitih događanja u svezi s djelatnošću Društva, te kontakt.

Svetojeronimsko Društvo je iznimno značajno za bačke Bunjevce i Šokce: iako je isprva okupljalo samo članove u središnjoj Hrvatskoj i Slavoniji, ono se ubrzo proširilo i na Dalmaciju, Istru, Bosnu i Hercegovinu, Gradišće, Bačku i Banat. Iz Bačke su s Društvom surađivali Ambrozije Boza Šarčević, Ivan Antunović, prvi povjerenik za Bačku bio je župnik u Baču Đuro Balog (koji je živo zagovarao hrvatstvo bačkih Bunjevaca i Šokaca), gimnazijski vjeroučitelj u Subotici Bariša-Bartul Matković, koji je 1882. u *Danici* objavio da je Društvu osigurao 30 novih članova te obećao da će ih još više pribaviti, a time jače probuditi opću naobrazbu i narodnu svijest svoga naroda, da bi 1910. u Bačkoj Društvo imalo 8 povjerenika i više od 200 članova, među kojima su bili i Stipan Grgić, Pajo Kujundžić, fra Jesse Kujundžić, fra Silverij Lipošinović, Mijo Mandić, Lajčo Budanović, Blaško Rajić i drugi. Poslije I. svjetskoga rata broj povjerenika i članova Društva iz Bačke popeo se na više od 700, a urednikom izdavaštva Društva postao je Josip Andrić, poslije čega u jeronimskim izdanjima objavljuju mnogi autori iz Bačke (Marko Čović, Ante Jakšić, Josip Andrić, Aleksa Kokić, Ante Sekulić, Stipe Bešlin, Marin Radičev, Blaško Rajić i dr.). Nakon II. svjetskoga rata među bačkim Hrvatima bio je raširen jeronimski kalendar *Danica*, osobito kada nije bilo *Subotičke Danice*, a u izdanjima Društva objavljivali su još i Lazar Ivan Krmpotić, Bela Gabrić, Tomo Vereš, Jakov Kopilović, Juraj Lončarević, Marko Vukov, Marga Stipić, Ivo Prčić ml., Josip Temunović, Marija Zaić Kubatović, Lajčo Perušić, Tomislav Vuković, Slaven Bačić, Tomislav Žigmanov i dr.

s.b.

Liturgijski znakovi sakramenata

Piše: dr. *Andrija Kopilović*

Sakrament svetog reda

Svima nam je poznato da je papa Benedikt XVI. ovu godinu proglasio Godinom svećenika. Stoga ćemo se u ovoj rubrici ove godine duže zadržati na tumačenju sakramenta svetoga reda. U uvodu podsjećam da je pojam svećenika – posrednika – prisutan u svim religijama. Svaka religija ima nekog označenog ili izabranog vjerskog službenika kojemu se najčešće pridaje uloga posrednika između Boga i čovjeka. Mi kršćani tom pojmu pristupamo drukčije. Već u Starom zavjetu Bog bira Levijevo pleme kao svećeničko i iz njega postavlja svećenike svome narodu čiji je temeljni zadatak prinošenje žrtava i molitava kao i uloga posrednika pomirenja između Boga i čovjeka. Isus Krist nije došao dokinuti nego ispuniti Stari zavjet, kako je on to sam rekao. Međutim, novozavjetna teologija u pitanju svećenika posve je jasna Božja poruka i Crkva na tu službu tako i gleda. Jedini pravi posrednik Boga i čovjeka jest Isus Krist – Veliki svećenik. On je to po svojoj naravi jer je Bog koji se utjelovio i čovjek koji sada u naravi Bogočovjeka "sjedi s desne Očeve" i posreduje. Dakle, pravi posrednik ne samo po zvanju nego i po naravi jest Isus Krist. Iz evanđelja je vidljivo a iz apostolskih spisa očito da je Isus svoju svećeničku službu podijelio sa svojim učenicima. Odnosno, učinio ih je pozvanima i osposobljenima da u njegovo ime čak u njegovoj osobi vrše njegovu velikosvećeničku službu. Tako je svećenik Novoga zavjeta osoba koja djeluje u snazi i osobi Isusa Krista. Već u apostolsko vrijeme razlikujemo tri stupnja istoga svećeničkog reda. Svećenikom se postajalo izborom, a obred ređenja je polaganje ruku i molitva.

Razlikujući tri stupnja svećeničkoga reda, govorimo o biskupu, prezbiteru i đakon. *Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva* ovako definira biskupa. Grčko značenje je episkopos što znači nadzornik, nadglednik. Latinski je preuzeo grčki korijen i dodao rimski izraz pontifeks (mostograditelj). To je najviši stupanj svećeničkog reda, duhovni je poglavar Crkve na određenom teritoriju koji se zove biskupija ili grčki dijeceza. Više biskupija zajedno tvore crkvenu pokrajinu a njome upravlja nadbiskup – metropolit. Njemu podređeni biskupi

nazivaju se sufragani. U ranom srednjem vijeku biskupe je birala crkvena zajednica, a Papa ih potvrđuje, a od dvanaestog stoljeća (nakon borbe za investituru) biskupe imenuje Papa osobno na temelju tajno prikupljenog mišljenja lokalne Crkve. Biskupi su u vlasti ovisni o Papi. Njegova vlast je trostruka: učiteljska, upravna i prosvjetiteljska. Bez biskupa nema mjesne Crkve.

Prezbiter je starješina u zajednici. Apostol Petar u svojoj poslanici spominje prezbitere kao starješine koji predvode crkvenu zajednicu. To je osoba koja prima drugi stupanj svetoga reda, čime preuzima dužnost i službu posredovanja između Boga i ljudi po Kristu i u Kristu. Samim ređenjem dobiva moć prinošenja žrtve Novoga zavjeta i dijeleženja ostalih sakramenata ali ovisi o biskupu u svojim nadležnostima. Inače je vlastiti poglavar određene zajednice u zajedništvu s biskupom, jednako tako imajući trostruku službu – vlast – naučavanja, posvećivanja i upravljanja. Može dijeliti sve sakramente osim svetoga reda koji je punina ovoga sakramenta i dijeli ga samo biskup.

Đakon kao prvi stupanj svetoga reda dolazi od grčke riječi diakonos, što znači sluga, poslužitelj, podvornik. Kako rekosmo, to je prvi od viših svećeničkih redova. Ustanovljen je već u apostolsko doba kada je đakon imao dužnost dijeliti milostinju. Prvi đakon bio je sveti Stjepan, prvomučenik. U prvim stoljećima kršćanstva đakoni upravljaju materijalnim dobrima Crkve, u prvom redu čuvaju sveto posuđe i svete knjige. Najpoznatiji đakon toga doba je sveti Lovro (10. kolovoz). U kasnijim stoljećima opseg njihovih dužnosti se proširuje: tako oni čitaju evanđelje na misi, propovijedaju, dijele pričest a u nekim slučajevima i krštenje. Odjeća im je amikt, alba, štola preko jednog ramena i dalmatika. O ovim odjevnim predmetima sva tri stupnja svetoga reda govorit ćemo u ovoj rubrici.

Osim ovih službi koji su objedinjeni sakramentom svetoga reda, postoje i druge liturgijske službe u Crkvi koje se često zovu niži redovi. U njih se ne ulazi ređenjem nego dodjelom službe. U ovoj rubrici našega *Zvonika* govorit ćemo i o tim službama, a u trećem nastavku o simbolima i znakovima po kojima se prepoznaje a i vrši služba na oltaru. U godini svećenika prilika je bolje upoznati i ovu "vanjsku" dimenziju ove važne službe u Crkvi.

16. 08. 2009.

20. nedjelja kroz godinu

Izr 9,1-6; Ps 34
Ef 5,15-20; Iv 6,51-58

Kao što je mene poslao živi Otac i ja živim po Ocu, tako i onaj koji mene blaguje živjet će po meni.

23. 08. 2009.

21. nedjelja kroz godinu

Jš 24,1-2. 15-17. 18b; Ps 34
Ef 5,2-32; Iv 6,60-69

Zato sam vam i rekao da nitko ne može doći k meni ako mu nije dano od Oca.

30. 08. 2009.

22. nedjelja kroz godinu

Pnz 4,1-2. 6-8; Ps 15
Jak 1,17-18. 21-22. 27;
Mk 7,1-8. 14-15. 21-23

Ništa što izvana ulazi u čovjeka ne može ga onečistiti, nego što iz čovjeka izlazi - to ga onečišćuje.

6. 09. 2009.

23. nedjelja kroz godinu

Iz 35,4-7; Ps 146
Jak 2,1-5; Mk 7,31-37

Isus im zabrani da nikome ne kažu. No što im je on više branio, oni su to više razglašavali.

13. 09. 2009.

24. nedjelja kroz godinu

Iz 50,4-9; Ps 116
Jak 2,14-18; Mk 8,27-35

Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga; a tko izgubi život svoj poradi mene i evanđelja, spasić će ga.

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

MOLITVA (7)

LITURGIJSKA MOLITVA

Zajednička molitva u Crkvi ima svoje osobito značenje. To nam potvrđuje evanđelje: "Gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ondje sam i ja" (Mt 18,20). Nedjeljama i blagdanima okupljamo se na euharistijsko slavlje. Molitve koje u tom slavlju molimo objedinjuju naše misli. Liturgija je uzvišeni bogoštovni čin. Ona obuhvaća euharistiju i primanje sakramenata, liturgiju riječi, liturgiju časova. Ona također obuhvaća i bogoslužna slavlja mjesnih crkvi, kao što su procesije i razne pobožnosti. Liturgija Crkve je najbolja kršćanska kateheza. Vjerujemo kako molimo i molimo kako vjerujemo. Tradicija Crkve je veoma živa i kreativna, uvijek u duhu vjere i hijerarhijskog vodstva Crkve. Liturgijska slavlja trebaju biti lijepa. Istočna liturgija vodi veliku brigu kako bi se liturgijski obredi vršili u ozračju sjaja i ljepote s ciljem da vjernici već u ovom životu na zemlji mogu kušati nebeske slasti i gledati vječne stvari. Liturgija je "nebo na zemlji", objava budućeg svijeta.

Liturgija i ljepota

Nedavno sam u Rimu sudjelovao na liturgijskom kongresu karmelićanskog Reda o temi: "Bez mene ne možete ništa učiniti" (Iv 15,5); S Terezijom od Isusa živjeti liturgiju Crkve. Zapaženo predavanje: Liturgija i ljepota, održao je bivši papinski ceremonijar, nadbiskup mons. Piero Marini. On je istaknuo da liturgiji trebamo dati što ljepšeg prostora i vremena, trenutaka šutnje, kako bi riječi i geste postale glas Duha Svetoga koji nam govori o Bogu koji ispunja naše srce uvijek novom ljepotom i koji nas uvodi u nutrinu božanskog života. Liturgija nije potrošnja ni tržnica Crkve. Ona je djelo Božje, klanjanje, prihvaćanje, dar. Liturgiji ne smijemo dodavati profane ukuse ljepote. Liturgija je čin Isusa Krista i Crkve. Crkva je u "Kristu kao sakrament tj. znak i sredstvo intimnog sjedinjenja s Bogom i jedinstva svega roda ljudskoga" (LG 1). Sakramentalni čin nam govori: "Ovo činite meni na spomen" (Lk 22,19). Sakramenti su sredstva po kojima Krist komunicira s nama svoj spomen: "Kad netko krsti, Krist je sam koji krsti" (SC 7). Liturgija kao čin Krista i Crkve, temelji se na principu Utjelovljenja uključujući i dimenziju ljepote. U liturgiji su važne naše lijepe geste, jer su to geste samoga

Isusa. To nam potvrđuju evanđelja: Isus hoda, blagoslivlja, dodiruje, ozdravlja, čini kal od blata, podiže oči k nebu, lomi kruh, uzima kalež, dijeli. Isus nas je uoči svoje smrti naučio geste koje mi trebamo činiti na svoj način. On je učitelj našeg liturgijskog odgoja U sitnim i malim stvarima pronalazi bit. "I kada dođe čas da ga ti Oče proslaviš, jer je ljubio svoje koji bijahu na svijetu, ljubio ih je do kraja – i dok su bili za večerom on uze kruh, tebe blagoslovi, razlomi kruh i dade učenicima svojim govoreći, (...)" (Rimski Misal, II. vat. konc., IV. Euharistijska molitva). Što je dakle, lijepo u ovoj Isusovoj gesti? Ukrašena dvorana, pripremljeni stol, raskošnost posuđa? Svakako i to sve služi ljepoti kao okvir koji zaokružuju ljepotu slike. No to nije sve. Prava ljepota je zapravo gesta spasiteljske ljubavi Isusove: "Ljubio ih je do kraja..., uze kruh". U tome je ljepota. Smisao ljepote u liturgiji ne ovisi u prvom redu o umjetnosti, nego o pashalnoj ljubavi Učitelja. Umjetnost je suradnica u liturgiji. Ona treba biti prožeta evangelizacijom ljubavi Kristove. Stoga ljepota liturgijskog slavlja bitno ne ovisi od arhitektonske ljepote, ikonografije, dekoracije, pjevanja, liturgijskog ruha, koreografije i boja, već od sposobnosti davanja prostora gestama ljubavi koju je Isus učinio prema nama. Dakle, preko gesta, riječi i liturgijskih molitava mi uprisutnjujemo geste, riječi i molitve Gospodina Isusa. To je zapovijed koju primismo od Gospodina: "Ovo činite meni na spomen"!

Liturgija i ljepota, sveti čin

Kristova euharistijska zapovijed nas uči da je liturgija povlašteno mjesto posvećenja. Ona je odgovor na Božju ljubav koja se očitovala u Isusu Kristu. Zato je ona dar i radost. U tome se sastoji duboka veza između liturgije, svetosti i ljepote. Svetost kao ljepota je zajednički događaj, zajedništvo svetih, onih koji sudjeluju na božanskom životu s Kristom koji je jedini izvor svetosti. Svetost je ljepota koja se protivi zatvaranju u sebe same. Ljepota, koja se protivi žalosti, poput onog mladića u razgovoru s Isusom, koji je "otišao žalostan" (Mt 19,22), koja se otvara daru ljubavi. Lijepo je napisao Leon Bloy: "Nema veće žalosti, od ne biti svet". To je ljepota svetosti kao dara i kršćanske odgovornosti. Bog je stvorio čovjeka, "muško i žensko" (Post 1,3.12.18.21), lijepog, kao odgovorno stvorenje. Stoga je čovjek odgovoran za ljepotu, prema sebi, prema drugima i

prema svijetu. S pravom se Dostojevski pita: "Hoće li ljepota spasiti svijet"? Kao kršćani, pozvani na svetost i ljepotu, postavimo si pitanje: što smo mi učinili od te božanske ljepote u nama i u svijetu? Radi se o ljepoti naših ljudskih odnosa, da Crkvu učinimo zajednicom, u kojoj nitko neće reći "ne trebam te", jer svaka rana zajednice nagrđuje ljepotu Tijela Kristova. To je ljepota koja treba zahvatiti prostor, liturgiju, hram Boga živoga, a to smo mi ljudi. To je ljepota koja sjaji ondje gdje se stvara zajedništvo, a ne potrošački duh, kontemplacija i darežljivost, a ne posjedovanje i proždrljivost. Kršćanstvo je put ljepote ljubavi. Kršćanski poziv na svetost uključuje poziv na ljepotu, učiniti vlastiti život remek djelom ljubavi. Božja zapovijed. "Budite sveti, jer sam ja svet" (Pnz 19,2; 1Pt 1,16), nerazdruživa je s drugom: "Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas" (Iv 13,34). Kršćanska ljepota je događaj ljubavi koja uvijek donosi nešto novo na stvaralački i pjesnički način. To je "ludost" i tragična ljepota ljubavi kojom nas Bog ljubi darivajući nam svoga Sina Isusa Krista.

Liturgija je sveti čin Crkve i čin svakog kršćanina, čin ljepote koja stvara prostor, geste, riječi, vrijeme i red. Geste su u liturgiji uvijek popraćene riječima. Sve se vrši "po obredu i molitvama" (SC 48,21.; 59,7.24). Geste i riječi trebaju imati svoj prostor. Riječ je postala Tijelom u vremenu i prostoru. Liturgija je prostor u kojemu se Krist izražava i vrijeme kada nam priopćava samoga sebe. Prostor i vrijeme imaju svoj red. Liturgija po svojoj naravi traži određeni red. Ljepota liturgije je plod reda, na što nas upućuju rubrike u Misalu. To nije puki rubricizam. Red koji se traži u liturgiji vodi brigu o vremenu, prostoru, gestama, odnosima jednih prema drugima i reda u nama samima. Nakon 40. godina liturgijske Konstitucije (SC), trebamo se upitati: jesu li sveti obredi, geste, vrijeme i prostor, koje mi izvršavamo u slavlju liturgije, zaista Kristove geste? Je li liturgija koju slavimo prostor za Krista, ili je on rezerviran nama samima? Je li vrijeme, posvećeno u liturgiji, vrijeme u kojem govorimo o Kristu ili vrijeme u kojemu govorimo o samima sebi, ili prazno vrijeme? Liturgija je sveti obredni čin koji ima svoj red – je li taj sveti čin izvor reda u našim međusobnim odnosima i u nama samima? Odgovor na sva ova pitanja traži sama bit liturgije, kao i naše aktivno sudjelovanje u slavlju svetog liturgijskog čina.

(nastavlja se)

Poslanica apostola Pavla Rimljanima

Uvod

U Novom zavjetu poslanica apostola Pavla Rimljanima nalazi se na prvome mjestu među pavlovskim spi sima. Ovo posebno mjesto nije joj dodijeljeno samo zbog važnosti grada Rima, nego i zbog sadržaja, jer ona sadrži najvažnije crte Pavlova propovijedanja.

Apostol ovu poslanicu piše na prekretnici svog misijskog djelovanja i to kad je "od Jeruzalema pa uokolo sve do Ilirika pronio evanđelje Kristovo" (15,19). Pavao je nakon toga smatrao da je završio naviještanje temelja vjere u istočnom dijelu Carstva, ali i da se sada nalazi pred novim izazovom: evangelizacijom zapadnog dijela Carstva. Svojim centralnim po ložajem i ulogom, Rim mu se činio idealnim polazištem za tu misiju. Radi ostvarenja tog plana apostol najprije hrabri kršćane Rima. Zato u dobro promišljeni sustav Pavao pretače svoj nauk, s jedne strane kako bi izbjegao moguća kriva tumačenja, a s druge strane kako bi, oduševljavajući ta mošnje kršćane, stekao potrebnu potporu za zapadnu misiju.

Prije putovanja u Rim apostol se sprema otići u Jeruzalem predati siromasima jeruzalemske Crkve darove koje je skupio među kršćanima koji su se obratili iz poganstva. Time želi učvrstiti povezanost kršćana Židova s obraćenicima iz poganstva. U Jeruzalemu se stvari ne odvijaju po Pavlovim planovima, te on biva uhićen i tako stiže u Rim. Ovaj period je doista prekretnica u Pavlovu životu: od aktivnog naviještanja apostol biva prisiljen na tiho podnošenje patnje, sve dok konačno svjedočanstvo riječi ne zapečati proljevanjem krvi.

Ovdje ćemo se osvrnuti samo na središnju poruku poslanice: grijeh ima veliku moć nad ljudima, od koje ih oslobađa Božje milosrđe po kojem bivaju opravdani.

"Bog je sve zatvorio u neposlušnost da se svima smiluje" (11,32)

Poslanica Rimljanima je veliki himan Božjoj veličini i slavi. Jedino Bog može darovati spasenje i opravdanje. Ljudsku grešnost Pavao poima kao tamnu pozadinu Božje veličine, jer svi trebaju Boga, bilo da su pogani, bilo da su Židovi.

Stari poganski svijet izgradio je veličanstveno kulturno i duhovno carstvo, koje Pavao dobro poznaje i prema njemu se ophodi s poštovanjem. No, iako je bilo sposobno za takvu duhovnu tvorevinu, poganstvo sve više tone u propast i odsutnost Boga. Bog se pred nama objavljuje po stvorenom svijetu te – kako tvrdi Apostol – uz pomoć savjesti i razuma možemo spoznati Božju veličinu, ali i na tom području poganstvo je zakazalo. Onaj Bog kojeg su odbacili, prepustio ih je moći prirode, što donosi sve veću moralnu i ljudsku pokvarenost. Ustvari, isključivanje Boga iz života uvijek vodi k uništenju čovjeka. Svjestan toga Židov se nema čime držati uzvišenijim od pogana. Iako baštinik najvećeg blaga kojeg posjeduje, a to je Božja

objava, izabrani narod nema po sebi osigurano opravdanje. Iako ih je Bog bogato obdario svojim odabranjem i podigao na visoko dostojanstvo, te bi s pravom mogli biti "vođe slijepih" i "svjetlo onima u tami" (2,19), ipak djelima nisu ispunili Zakon, koji su od Boga primili u dar.

Pavlovo problematiziranje predaje starih nimalo nije motivirano negativnim židovskim poimanjem po ganstva, nego uzaludnošću ljudskih pokušaja spasenja i općom moći grijeha na koju ukazuje. "Svi su zaista sagriješili i potrebna im je slava Božja" (3,23). Pavao ovdje ne govori toliko o moralu, kojeg ljudstvo nije prihvatilo, nego o "slavi" kao potpunom ostvarenju ljudskog života i njegovih mogućnosti.

"Božja slava je živi čovjek"

Tamna pozadina ljudske grešnosti nije izraz pesimizma. Ona ističe Božju veličinu i pravednost. Zato u drugom dijelu središnje poruke poslanice govoreći o "opravdanju" Pavao govori o čovjeku kojega je za hvatila Božja slava, u čemu se očituje Njegova veličina. Upravo u opravdanju grešnika Bog pokazuje svoju pravu bit, te umjesto da ga zaslužno osudi, čovjeku grješniku daje puninu života. Sve to se događa bez ljudskih zasluga, besplatno, kao izraz ljubavi prema čovjeku. Ustvari, Božja pravednost je prije svega ljubav.

Po krštenju čovjeku biva pruženo spasenje, kada skupa s Kristom umire, biva pokopan, te uskrsava na novi život (6,4). Nije to samo tek puki simbol, na što upućuje uranjanje u krsni studenac, nego istinsko sudjelovanje u božanskom životu, jer krštenik postaje zajedničarom Kristove baštine. Pavao bi to jednostavno nazvao životom po Duhu u Kristu Isusu.

Opravdanje je samo početak procesa po kojemu božanski život prožima svaki djelić krštenikova bića. Pred vjernikom se otvara mogućnost, koja se ne ostvaruje mimo ili protiv njegove volje. Potrebno je ostati vjeran i ne slijediti poticaje tijela, nego nadahnuća Duha, sve dok na koncu vremena ne budemo uskrišeni: "Ako li Duh Onoga koji uskrisi Isusa od mrtvih prebiva u vama, Onaj koji uskrisi Krista od mrtvih oživit će i smrtna tijela vaša po Duhu svome koji prebiva u vama" (8,11).

Bog je čovjeka postavio gospodarom stvorenoga svijeta, ali kao posljedica grijeha i svijet je prepusten propadanju. No, kako je čovjekov grijeh utjecao na sudbinu stvorenoga svijeta, tako na svijet treba utjecati i njegova svetost, te će se svijet koji trpi i uzdiše "osloboditi robovanja pokvarljivosti da sudjeluje u slobodi i slavi djece Božje" (8,21).

Iako je ta slava samo poput "predujma Duha" krhko prisutna u kršćanima, Apostol je smatra preko mjernim bogatstvom, te usprkos svih patnja može uskliknuti: "Uvjeran sam doista: ni smrt ni život, /.../ ni sadašnjost ni budućnost, /.../ ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem" (8,38-39).

14. srpnja

Blažena Katarina Tekakwitha

(* 1656 + 17. travnja 1680)

- Indijanka ● siročić ● nosila posljedice boginja ● dijete ozbiljnog imena ●
- ljljan djevičanstva ● krštena na Uskrs ● božićna prvopričesnica ● odbijala žendibene ponude ●
- bježala kako bi spasila život ● velika pokornica ● rado slavila svetu misu ●
- zaštitnica američkih domorodaca ● zaštitnica od zaraznih bolesti ●

Nikla iz redova domorodaca

Katarina Tekakwitha se rodila 1656. godine u Osseronu blizu današnjega Albanyja. Njezini roditelji su američki Indijanci. Otac joj je bio poganin, Irokez. Irokeza danas ima još oko 50.000 tisuća i žive u rezervatima oko rijeke St. Lawrence i jezera Ontario. Njezina je mati bila iz indijanskog plemena Algonkina. Algonkini su bili lovci, skupljači plodova, ribari, a uzgajali su i kukuruz. Danas ih ima još 50.000 u Kanadi i 40.000 u Sjedinjenim Američkim Državama. Katarinina majka je bila kršćanka. Rano je ostala siročić kad su joj umrli roditelji. Preživjela je i boginje. Od posljedica te bolesti od 1660. godine Katarina je imala strašno unakaženo lice. Tako malu djevojčicu je onda preuzeo jedan rođak, komu je Katarina pomagala u kućnim poslovima. Indijansko ime Tekakwitha ima ozbiljno značenje: "ona koja stvari dovodi u red". To ime znači i kratkovidu osobu, koja se u hod oslanja na štap koji nosi ispred sebe.

Odbila ženidbu

Djevojčica je živjela čisto, pa su je prozvali ljljanom djevičanstva. Imala je više prilika za udaju, a sve je odbila. Njezini je sunarodnjaci nisu mogli razumjeti. Zato su je oni progonili. Ugrožavali su čak i njezin život. Kad joj je radi toga njezin rođak poganin zaprijetio, Katarina je, kako bi spasila goli život, pobjegla u isusovačku misiju Svetog Franje Ksaverskoga u Sault, kod Montreala. Tako je 1675. godine prvi put došla u kontakt s kanadskim katoličkim misionarima. Utočište je našla u jednoj stabilnoj zajednici domorodaca u Kahnawake u Quebecu, gdje se posvetila molitvi, pokori i gdje se starala za bolesne i stare.

Krštena kao odrasla djevojka

Kanadski su je isusovci pripravili za krštenje, te se 18. travnja 1676., na

Uskrs, krstila dobivši ime Kateri, tj. Katarina. Imala je tada 21 godinu. Tada je započela njezina priprava za svetu Pričest. Na Božić 1677. godine se prvi put pričestila, a milost ju je tako zahvatila da je pokazivala izvanredne znakove svetosti.

Molitva, sveta misa i pokora

Često se povlačila u šumu te pred križem urezanim u jedno stablo provodila sate u razmatranju Isusove muke. No, Kateri nije bila samo velika pokornica i pustinjakinja, već je redovito dolazila u crkvu na svetu misu, a pomagala je na misiji i kod obitelji koja ju je udomila. Gospodin ju je iskušao i raznim kušnjama. Nutarnjim mukama i kušnjama Katarina je pridodavala i oštre vanjske pokore. Sve se više posvećivala Bogu, uvijek željna potpunog posvećenja Bogu. Zato je na Blagovijest 1679. položila zavjet čistoće. Shrvana bolima i patnjama umrla je 17. travnja 1680. godine. Bilo su joj 24 godine. Posljednje su joj riječi bile "Isuse, ja te volim!" Očevdici svjedoče da su Kata-

rini, nakon što je umrla, nestali ožiljci od boginja, te joj je lice odavalo veliku ljepotu. Smatra se da su mnogi bolesnici ozdravili na dan njezinog sprovoda. Pedeset godina poslije njezine smrti u Meksiku je osnovan samostan za američke domorodačke sestre, da bi tamošnje redovnice danomice molile za njezino proglašenje blaženom.

Djevojka herojskih kreposti

Glas o njezinoj svetosti raširio se na sve strane pa je poveden i postupak za proglašenje blaženom. Dekretom Svete kongregacije obreda od 3. siječnja 1943., nakon pomnoga i svestranog ispitivanja, priznat je herojski stupanj njezinih kreposti. To je u kanonskom postupku vrlo važan korak. Njezinu kauzu vodio je u Rimu generalni postulator Družbe Isusove o. Pavao Molinari. Katarinu Tekakwitha proglašio je blaženom Ivan Pavao II. 22. lipnja 1980. Tako je Katarina prva između sjevernoameričkih domorodaca koja je uzdignuta na čast oltara. Zato je američki urođenici predano štujju. Samo u Sjedinjenim Američkim Državama je njezino štovanje prisutno bar u tri nacionalna svetišta: u Fodni (New York), u nacionalnom svetištu sjevernoameričkih mučenika u mjestu Auriesville (New York), i u nacionalnom svetištu Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije u Washingtonu.

Na časti oltara

Premda je proces njezine kanonizacije počeo 1884. godine, tek 3. siječnja 1943. papa Pijo XII. ju je proglašio časnom službenicom Božjom, dok ju je papa Ivan Pavao II. proglašio blaženom 22. lipnja 1980. godine. Spomendan svete Katarine se u Sjedinjenim Američkim Državama slavi 14. srpnja. Kateri je zaštitnica Montreala, Kanade i američkih domorodaca. Njezinu pomoć mogu zazivati bolesnici koji pate od zaraznih bolesti, siročad, kao i mlade djevojke.

Dan o. Gerarda u Somboru

Piše: Andrija Anišić

U somborskom karmelu svečano je 24. lipnja proslavljena 23. obljetnica smrti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića. Slavlje je započelo okupljanjem vjernika Sombora i okolice te hodočasnika iz Subotice, iz Đurđina, rodnog mjesta o. Gerarda, kao i iz drugih župa iz okolice Subotice te iz Bačkog Monoštora i Sonte. Hodočasnike i sve okupljene vjernike pozdravio je o. Mato Miloš, vicepostulator u kauzi o. Gerarda, koji je zatim predvodio uvodne meditacije za slavnu krunicu. U meditacijama se služio mislima o. Gerarda kao i crticama iz njegova redovničkog života i pastoralnog djelovanja.

Slijedila je misa koju je predvodio subotički biskup **Ivan Pénzes** zajedno s provincijalom hrvatskih karmelićana o. **Vinkom Mamićem** te s petnaestak svećenika koji su došli na slavlje sa svojim vjernicima. U uvodnoj riječi biskup Pénzes je pozvao okupljene vjernike koji su ispunili prostranu karmelićansku crkvu da se mole za što skorije proglašenje blaženim o. Gerarda i ohrabrio ih da se u svojim potrebama utječu u njegov zagovor.

Prigodnu propovijed održao je **mr. Andrija Anišić**. On je u pozdravu okupljenim vjernicima podsjetio da je o. Gerard jedini kandidat za oltar iz Subotičke biskupije, jedini kandidat za blaženika iz hrvatskog naroda – bunjevačkog i šokačkog roda s tih prostora. *Kad se na đurđinskom salašu, 16. rujna 1876. godine rodio mali Tome, sigurno tom događaju nije pridavana neka velika važnost. Ipak, i s malim Tomom bijaše ruka Gospodnja, koja ga je vodila i povela – da umjesto pšenice u brazde plodne crnice, sije sjeme Božje riječi i da umjesto zlatnih klasova bačke nam ravnice miluje i grli duše voljenog mu hrvatskog naroda, baš kao i sve duše mađarskog, njemačkog, slovačkog i srp-*

*skog naroda koje su mu se povjeravale u Somboru kroz više od pedeset godina njegovog apostolskog djelovanja – rekao je vlč. Anišić. Propovjednik je govorio o svećeničkoj službi o. Gerarda kojoj se u potpunosti posvetio, pa je o njemu somborski župnik Jozić u Nevenu god. 1918. pisao da je o. Gerard je prava zvijezda Danica koja svijetli i pokazuje put kreposti i vječnoga života. U ispovijedanju je bio neumoran... Preko dana, poslije službe Božje, providenje bolesnika bila mu je mila briga. Čovjek se čudi da može tako ustrajati u radu i pokori, u molitvi i nespavanju. Pravi svetac Božji na ovoj grješnoj zemlji. Na kraju propovijedi mr. Anišić je naveo kako je o. Gerard još za života pomagao bolesnoj djeci, zaštićivao nerođene i svojim molitvama pomagao neplodnim bračnim parovima da dobiju dijete. Njegov zagovor je i sada posebno moćan upravo u tim slučajevima, jer postoje već mnoga svjedočanstva u tom smislu, o čemu svjedoči i o. Ante Stantić u svojoj knjizi *Disanje duše – nacrti o duhovnom životu o. Gerarda*.*

Na kraju mise provincijal o. Vinko Mamić zahvalio je biskupu Pénzesu i okupljenim svećenicima što promiču štovanje o. Gerarda, a okupljene vjernike je potaknuo da se utječu i dalje u svojim potrebama moleći njegov zagovor te svako uslišanje jave u Vicepostu-

laturu. Predstavio je i prvi broj *Glasila o. Gerarda* koje treba pomoći u promicanju kauze za njegovo proglašenje blaženim. Istaknuo je osobito zauzimanje vicepostulatora o. Mate Miloša oko izlaska toga Glasila i priora somborskog samostana koji je sve tekstove preveo na mađarski. Poslije toga biskup i svećenici su se uputili do groba o. Gerarda gdje je biskup predvodio molitvu za njegovo proglašenje blaženim kao i molitvu zagovora za uslišanje svih molitava koje su toga dana vjernici uputili Bogu po zagovoru o. Gerarda.

Pjevanje na misi predvodili su članovi zborovi subotičkih župa Marije Majke Crkve, Sv. Jurja i Sv. Roka kao i članovi zbora Collegium musicum catholicum pod ravnanjem **Miroslava Stantića**. Na kraju mise su hodočasnici subotičke župe Sv. Roka otpjevali pjesmu "Oče Gerarde" za koju je riječi i glazbu napisala župljanka te župe **Đula Milodanović**.

"Lira naiva 2009." u Plavni

U organizaciji Hrvatske čitaonice i Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", 20. lipnja je u Plavni održan sedmi susret pjesnika "Lira naiva 2009."

Na susretu pjesnika u malom podunavskom selu Plavna ove se godine okupilo pedesetak osoba, a u Zborniku su zastupljene pjesme 56 autora. Očito je da zanimanje za ovu manifestaciju raste, a financijska potpora, zbog duhovne i ekonomske recesije, slabi. Ali, srce i duša ovakvih skupova prof. Katarina Čeliković i mons. dr. Andrija Kopilović rješavaju i probleme, pa je i ove godine ova manifestacija uspjela, a u knjizi je trajno ostavljen trag naše opstojnosti u jeziku.

Pjesnici i drugi gosti su se već u jutarnjim satima okupili u dvorani Vatrognosog doma, a na početku svoga druženja su minutom šutnje odali počast preminuloj prijateljici **Mariji Matarić** iz Sombora. Predsjednik HKUPD-a "Matoš" **Siniša Bartulov** je pozdravio sve nazočne, a potom su domaćini povelili pjesnike u obilazak župne crkve Sv. Jakova, lovišta "Plavna", stare crpne postaje i vikend naselja na obali Dunava. Bački i plavanski župnik vlč. **Josip Štefković** je upoznao sudionike s poviješću Plavne, župne crkve građene 1809. – 1813., a govorio je i o nastanku kršćanstva na ovim prostorima.

Radni je dio susreta otvorila Katarina Čeliković, osvrnuvši se kratko na povijest ove pjesničke manifestacije i istaknuvši da su naši pjesnici *postali nezaobilazni čimbenici u procesu čuvanja nacionalnog i vjerskog identiteta hrvatske zajednice na ovim prostorima*. Zahvalila je i svojem suradniku **Petru Zovaku**, koji je obradio za naslovnicu knjige sliku "Plavanjska Šokica" **Željka Adamovića** iz Plavne, rađenu uljem na platnu. Gost – pjesnik **Mirko Kopunović** iz Subotice se na osobit način obratio okupljenima govoreći o ljepoti pisanja i o pravilima kojih se pjesnici trebaju pridržavati. Istaknuo je potrebu čuvanja bogatstva dijalekta, ali i poznavanja standardnoga jezika. Dr. Andrija Kopilović je prisutnim pje-

snicima uručio primjerke knjige "Lira naiva 2009.", te je pri tom pozdravio sve pjesnike i njihovu volju za darivanjem plodova srca i uma, zahvalivši ujedno sudionicima, suradnicima i organizatorima ovog događaja. Zajedno s Katarinom Čeliković otvorio je knjižnicu i čitaonicu "Matoša" i darivao skupa s njom prvih stotinu knjiga. Prije predstavljanja pjesnika i čitanja poezije u predvorju OŠ "Ivo Lola Ribar", svi su sudionici s domaćim župljanima nazočili sv. misi, koju je predslavio mons. Andrija Kopilović u zajedništvu s domaćim župnikom vlč. Josipom. HKUPD "Matoš" od svog osnutka usko surađuje sa župnom zajednicom i svoje aktivnosti usklađuje s događajima u njoj.

Nakon sv. mise održana je književna večer na kojoj je, poslije kratkog kulturno umjetničkog programa "Matoša", svaki pjesnik pročitao po jednu svoju pjesmu. To je bio nezaobilazni kulturni događaj u Plavni, a sudionici ovogodišnje Lire su otišli puni lijepih dojmova o ovome mjestu.

Osobitu čast domaćinu je predstavljao boravak ravnatelja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislava Žigmanova** u Plavni i njegova potpora ovoj manifestaciji. Sudionici i domaćini su izrazili zadovoljstvo što se u Plavni okupilo toliko pjesnika i što su ovoj manifestaciji nazočili konzulica-savjetnica Generalnog konzulata RH u Subotici **Vesna Njikoš-Pečkaj**, zamjenik pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine **Mato Groznica** i član IO HNV-a **Željko Pakledinac**. Ove je godine potporu susretu dalo Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine, Generalni konzulat RH u Subotici i najveći dio Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović". U knjizi dojmova dr. Kopilović je toga dana zapisao: "Neka Bog blagoslovi ovo djelo. Naše je sjeme, a On će dati da raste."

Zvonimir Pelajić

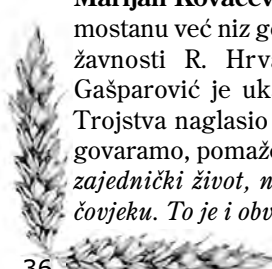
Misa u povodu Dana državnosti R. Hrvatske

U kapeli "Crne Gospe" franjevačkog samostana u Subotici, 23. lipnja održana je svečana sv. misa zahvalnica za domovinu Hrvatsku u organizaciji Generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici. Sv. misu je predvodio srijemski biskup mons. Đuro Gašparović u zajedništvu s deset svećenika.

Na početku mise, u ime odsutnog gvardijana i prisutne franjevačke zajednice, biskupa i sve goste pozdravio je fra **Marijan Kovačević**, izražavajući radost što se u njihovom samostanu već niz godina održava ta sv. misa u povodu dana državnosti R. Hrvatske. U prigodnoj propovijedi biskup Gašparović je ukazujući na zajedništvo osoba Presvetoga Trojstva naglasio kako smo stvoreni da se susrećemo, razgovaramo, pomažemo i ljubimo jer smo slika Božja. *Poziv na zajednički život, na zajedništvo, trag je Presvetoga trojstva u čovjeku. To je i obveza: ako učenici žele u svijetu biti znak Božji*

i dati slavu Bogu, onda moraju podržavati zajedništvo – crkveno i društveno, da Bog ljubavi i mira bude s njima, rekao je biskup Gašparović.

Svetoj misi nazočila je **Ljerka Alajbeg**, generalna konzulica i sve osoblje Generalnog konzulata u Subotici, zatim **Branko Horvat**, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća, predstavnici Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i drugih hrvatskih udruga, nekoliko redovnica te vjernici koji i inače dolaze na misu u franjevačku crkvu. Pjevanje su predvodili članovi zbora *Collegium musicum catholicum* pod ravnanjem **Miroslava Stantića** a na harmoniju ih je pratio **mr. Kornelije Vizin**. Poslije svete mise Generalni konzulat priredio je domjenak za sve uzvanike u samostanskoj blagovao-nici. Dan ranije proslava Dana državnosti RH upriličena je u Maloj gostionici na Paliću na koju se okupilo mnoštvo predstavnika hrvatskih udruga, kao i predstavnika mjesnih vlasti grada Subotice, pripadnika drugih naroda koji s Hrvatima žive na tim prostorima kao i privrednika i drugih prijatelja hrvatskog naroda i Generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici. /A. A./

Humanitarni koncert u Tavankutu

Mladež tavankutskog odbora Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini organizirala je 5. srpnja u mjesnom Domu kulture humanitarni koncert namijenjen Zajednici "Hosana".

Ova je zajednica osnovana 2007. godine za pomoć ovisnicima o lakim i teškim drogama i potpuno je besplatna za mladiće koji uđu u zajednicu. Kako je osim u Starom Žedniku, otvorena 4. srpnja i kuća u Apatinu, sva će sredstva biti vrlo korisna i dragocjena – rekao je ovom prigodom **dr. Marinko Stantić**, svećenik bez čije se brige mnogi mladići ne bi spasili iz pakla u koji su upali.

U programu su nastupili brojni izvođači, kojima su srdačno zahvalili u ime organizatora predsjednica Mladeži MO DSHV-a u Tavankutu, **Tamara Dulić** i **Mladen Petreš**.

Svjedočenje **Borisa** i njegove majke dirnulo je sve nazočne i time još više potvrdilo potrebu postojanja duhovnih centara za pomoć mladim ljudima jer se istinska snaga nalazi u molitvi i radu. /Zv/

„Mikini dani“

Prva manifestacija zajedničkog projekta institucija kulture podunavskih Hrvata Šokaca „Šokci i baština“, „XII. Mikini dani“, održana je 21. lipnja u Bačkom Bregu. U spomen na glazbeničku legendu ne samo svojeg rodnog mjesta, nego cijele regije, Miku Ivoševa Kuzmu, Berešci su 1996. godine utemeljili ovu glazbenu manifestaciju i ona traje. Ovo-godišnja je najavljena intoniranjem zajedničke himne institucija kulture podunavskih Hrvata-Šokaca, pjesme „Šokadija“ Sonćanke Božane Vidaković.

Poslije pozdrava predsjednika HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević“ **Stipana Katačića**, brojnim zvanicama iz miljea politike, diplomacije, kulture i gospodarstva iz Vojvodine, Hrvatske i Mađarske, „XII. Mikine dane“ otvorila je konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Vesna Njikoš Pečkaj**. *Generalni konzulat Republike Hrvatske uvijek će s velikom radošću i s puno srca podržavati manifestacije kojima čuvamo jezik, običaje i tradiciju Hrvata ovdje u Vojvodini. Nek zapiva i zapleše Šokadija! Otvoreni su Mikini dani!* – rekla je, između ostaloga, gospođa Njikoš. Organizator manifestacije, Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo „Silvije

Strahimir Kranjčević“, ove je godine po dvanaesti put okupilo one kojima je tambura ljubav, a mnogima i kruh. Mikin duh lebdio je u sitnoj kiši smiraja prvoga ljetnoga dana. Osam tamburaških sastava, osam bisera glazbe, onakve glazbe kakva je bila u Mikinoj duši i violini. Tamburaški sastavi „Dunavac“, „Đuvegije“ iz Sombora, HKUPD „Mostonga“ iz Bača, HKUPD „Tomislav“ iz Golubinaca, „Zlatni zvuci“ iz Sombora,

KUD „Nikola Šubić Zrinski“ iz Petrijevaca, Republika Hrvatska, „Tandora“ Sonta i „Još ovu noć“ iz Sombora na ljetnoj pozornici u Bregu sviralo je i pjevalo brojnim uzvancima i gledateljima. Pored glazbe, manifestaciju je obilježilo i natjecanje majstora kuhanja ribljeg paprikaša. Po odluci prosudbenog povjerenstva, ovogodišnji pobjednik je **Josip Ilić** iz Bačkog Brega. Svaka hrvatska udruga na ovim prostorima trebala bi imati jednu pre-

poznatljivu manifestaciju na kojoj bi se ljudi okupljali i ujedinjavali, a na kojoj bi se svakako trebala njegovati hrvatska tradicija, kultura i identitet. Pripadnici hrvatske zajednice morali bi biti jedinstveni, međusobno surađivati i uvažavati se. Svaka, pa i ova manifestacija, mora održati svoju tradiciju i samo tako će dati svoj doprinos očuvanju našeg nacionalnog identiteta na ovim prostorima.

Ivan Andrašić ♦

Dan Radio Marije u Subotici

Na Bunariću kraj Subotice 1. kolovoza održan je tradicionalni Dan Radio Marije. Tom prigodom okupili su se vjernici i prijatelji Radio Marije iz Subotice, Sombora, Apatina, Horgoša, Novog Sada itd. Susret je započeo misom nakon koje je uslijedilo predavanje **o. Tadeusza Bienasza**, poljskog svećenika, predstavnika Svjetske obitelji Radio Marije. On je u svom govoru opisao povijest ovog projekta i istaknuo bit karizme koju izražava geslo „Božji glas u svaku

kuću“. Među ostalim, on je naglasio kako je taj radio sredstvo nove evangelizacije u trećem mileniju. „Specifičnost i bogatstvo Radio Marije Srbije je u tome što on djeluje u multikonfesionalnoj, multietničkoj i multikulturnoj sredini. Upravo je to veliko bogatstvo za nas, a u isto vrijeme i izazov“ – istaknuo je o. Tadeusz.

Nakon zajedničke molitve uživo u radijskom programu uslijedila su svjedočanstva u kojima su slušatelji govorili o svojim iskustvima vezanim uz Radio Mariju. Nakon programa je bio upriličen bratski agape.

RM

Primjer

Kada želiš biti velik? Odgovor je lak: kada si mali! A kako ćeš postati velik? Tako što ćeš gledati one koji su već to postigli!

Kako ćeš postati dobar? Gledat ćeš druge, starije od sebe, a ponekad i one mlađe.

Činit ćeš slično i vidjeti da je dobro tako činiti.

Uvijek su stariji djecu poučavali. Roditelji su svoju djecu učili kako će postati dobri ljudi, kako će raditi i zaraditi za kruh. Tako su vašim roditeljima, dragi Zvončići, govorili njihovi roditelji. I oni su naučili kako bi sada mogli učiti vas.

A tko će naučiti djecu kako se dobija KRUH? Takvih je danas malo. Kruh nam dolazi iz velikih pekara, rijetko se peče u kući. Samo stariji još znaju da se kruh nekada nije kupovao u dućanima. Oni su sami posijali žito, požnjeli ga, samljeli, napravili brašno, umijesili kruh i ispekli. Nije to bilo lako. Kada je kruh stavljen na stol, domaćini su najprije prekižili i poljubili. I mrvice su bile vrijedne.

Djeca

Danas nam je kruh tako običan da ni ne razmišljamo što je sve netko morao uraditi prije nego smo stavili kruh na stol.

Zato nam u Dužijanci – zahvali Bogu za uspješnu žetvu – stariji svjedoče o radosti što ćemo imati kruh i pokazuju da je važno poštivati ono od čega se živi. Oni su nam PRIMJER! Od njih učimo. Njih gledamo! S njima skupa Bogu zahvaljujemo.

Vi ste to i javno pokazali na brojnim manifestacijama u kojima ste imali važne uloge. I vi ćete jednom nekome biti primjer.

Vaša Zvončica

Žedničani u Beogradu

U Župi Sv. Marka u Starom Žedniku snaga Božje ljubavi dotaknula je mnoga srca mladih i djece, koja su postala svjetionici vjere. Njihovu ljubav i žrtvu župna je zajednica željela nagraditi cjelodnevnom izletom. Stoga je pedesetak naših mališana i mladih predvođenih župnikom Željkom Šipekom krenulo 26. lipnja u ranim jutarnjim satima put Beograda.

U Beogradu smo vidjeli mnoge kulturne i prirodne ljepote počevši od Kalemegdana do čuvene Avale. Nakon toga krenuli smo u posjet Isusovačkoj crkvi, gdje nam je o. Ivan Vinkov govorio o povijesti crkve i sadašnjem životu katolika u Beogradu. Vrhunac našega izleta bila je sveta misa u franjevačkoj crkvi Sv. Antuna koju je predvodio naš župnik vlč. Željko uz koncelebraciju domaćeg župnika fra Leopolda. Ljepoti euharistijskoga slavlja svoj doprinos kroz pjesmu dali su naši najmlađi kao i VIS "Markovi Lavovi". Put smo završili ispunjeni duhom zajedništva zahvalni Bogu na svim milostima i željom da nas ponovno okupi i ove školske godine da Ga u radosti slavimo.

Dodajmo kako su od početka školske godine djeca požrtvovano radila, nekad i više puta tjedno a rezultati su se očitovali nakon misnoga slavlja na Materice i Oce. Iznenadili su mnoge malene Žedničane načinom na koji su dočekali sv. Nikolu i proslavili Božić. Za Cvjetnicu živim Križnim putem mladi su nam dočarali ne samo Isusov život već i ljudsku prirodu naše slabosti, oholosti, ljubavi i snagu vjere Isusa Uskrsloga. U župi snagom Duha Svetoga sada već devet mjeseci postoji VIS "Markovi Lavovi" koji pun ljubavi pjeva Bogu na slavu te svakim danom raste u Božjim milostima. Kroz radionice na župi maleni su učili ono najvažnije ljubav i zajedništvo te se upoznavali s vrednotama i tako stjecali temelj za duhovno sudjelovanje na misama. Naučili su pjesmom, riječju i djelima slaviti Boga.

Nataša Perčić

Slavlje Prve pričesti u Srijemskoj Mitrovici

Za vrijeme svečanog euharistijskoga slavlja 21. lipnja, u Srijemskoj Mitrovici bilo je slavlje Prve svete Pričesti. Euharistijsko slavlje predvodio je preč. Eduard Španović, mitrovački župnik i srijemsko-mitrovački dekan, uz koncelebraciju vlč. Ivica Zrno, mitrovačkog župnog vikara.

Za župu je to osobito svečani događaj, jer su naši mali župljani prvi puta pristupili Stolu Gospodnjem, te primili Gospodina u svoje srce. Za taj događaj su se revno i temeljito pripremili. U prigodnoj homiliji župnik Eduard je rekao kako je ovo veliki dan za župu, jer ovakva slavlja pokazuju da je vjera ovdje živa. Obraćajući se roditeljima župnik je rekao: *Učinili ste dobru i korisnu stvar dragi roditelji, kada ste svoju djecu doveli da prime Boga u svoje srce. Zahvalnost za to djelo oni će vam sami pokazati kroz život. A vi djeco, uvijek se sjećajte ovoga trenutka. Budite zahvalni Bogu što vas je pozvao da Ga primite u maloj hostiji. Budite zahvalni i svojim roditeljima što su vas doveli ovdje. Svoju zahvalnost najbolje ćete pokazati tako što ćete dolaziti redovito, počevši od danas, na dan vaše Prve svete Pričesti.*

Svečanosti prvopričesničkog slavlja nazočili su roditelji i rodbina prvopričesnika, brojni gosti, te brojni vjernici srijemskomitrovačke župe. Liturgijsko pjevanje predvodio je mješoviti katedralni zbor, sa svojim solistima. Nakon misnoga slavlja radosno druženje nastavljeno je u župnoj dvorani za stolom kojeg su pripremile obitelji prvopričesnika.

Ivica Zrno

Dječja dužijanca 2009.

Dječja dužijanca, koja je prošle godine prvi put slavljena, proslavljena je i ove godine različitim događajima od 10. do 12. srpnja. Središnje slavlje Dužijance malenih bilo je u nedjelju 12. srpnja. Preko pet stotina djece ispunilo je i украсilo svojim živopisnim nošnjama prostranu subotičku katedralu-baziliku Sv. Terezije. Svečanu sv. misu zahvalnicu predvodio je katedralni župnik mons. Stjepan Beretić u zajedništvu s mr. Andrijom Anišićem, župnikom župe Sv. Roka. Glavne uloge Dužijance malenih ove godine su imala djeca iz Tavankuta. Bandaš je bio Marko Stantić a bandašica Veronika Vojnić Mijatov, dok su ulogu starješina vršili Tomislav Vojnić Mijatov i Matija Merković.

U prigodnoj propovijedi mons. Beretić je rekao: *Bog voli djecu. Kad vas vidimo u bogatom šarenilu narodne nošnje, ostajemo zadržani. Nošnje su vam pune cvijeća, pune boja, pa nam naša katedrala izgleda kao cvjetni vrt. I vaše oči i nježni osmijesi su odsjaj Božje ljepote i vječne Božje mladosti.* Osim radosti zbog tolikog broja okupljene djece, mons. Beretić je uputio djeci i važnu poruku: *Draga djeco. Vas je Bog izabrao prije nego što je postojao ovaj svijet. Oduvijek želi da mu svi budemo kćeri i sinovi. Gospodin Isus je poslao po dvojicu svojih učenika da ljudima govore o miru. Oni su govorili da se miru možemo radovati samo kad se popravimo. Zauvijek, naša sreća ovisi o dobroti našega srca.*

Djeca iz Tavankuta su predmolila molitve vjernika. Božju riječ su čitali bandaš i bandašica, psalam su pjevale dvije djevojčice iz Viškovaca, a prigodne darove na oltaru prinijelo je po dvoje djece iz svake folklorne skupine koja je sudjelovala u Dječjoj dužijanci. Pjevanje su predvodili mladi iz VIS-a "PROROCI" a neke pjesme i članovi katedralnog zbora "Albe Vidaković" sa s. **Mirjam Pandžić**. S ambona je ravnala tim veličanstvenim dječjim zborom s. **M. Jasna Crnković**.

Djeca najbrže i najsnažnije ostvaruju prijateljstva i brišu sve razlike i tako mogu odraslima svjedočiti kako se gradi tolerancija i razumijevanje. Na toj misi i djeca iz Makedonije i djeca iz Kragujevca, iako su druge vjere i nacije, radosno su se uključila u pjevanje prateći pjesme s papira koje su dobili. Bio je to zadivljujući prizor pogotovo kad je na kraju mise odjeknulo iz dječjih grla zahvalna pjesma "Tebe Boga hvalimo". Na kraju mise mons. Beretić je zahvalio Organizacijskom odboru Dužijance 2009. i dodao: *Hvala svim učiteljima folkloru koji su doveli svoje mlade na ovo slavlje. Hvala svoj djeci, našim gostima. Hvala i vašim domaćinima i onima koji su vas ovako lijepo obukli.* Svima je, pak, poručio: *Djeco pozdravite svoje kod kuće. I recite im da ste nas jako obradovali i da ste naš grad obogatili. Kažite vašima da ste s nama slavili zahvalnicu za žetvu. Sudjelovali ste u Dužijanci 2009. Dođite nam opet.* U Euharistijskom slavlju sudjelovao je i **Pero Horvacki**, zamjenik gradonačelnika Subotice sa suprugom i lijepi broj vjernika.

Poslije mise djeca su u svečanoj povorci pošla ulicama grada do Velike vijećnice gdje su ih dočekali gradonačelnik **Saša Vučinić** i dogradonačelnik Pero Horvacki. Svaka folklorna skupina je otplesala po jednu kratku koreografiju a zatim se smjestila u Veliku vijećnicu u kojoj su bandaš i bandašica predali kruh gradonačelniku. On nije krio zadovoljstvo i oduševljenje tim skupom jer on jamči da će u Subotici biti još puno Dužijanci.

Dužijanca malenih završila je u Starom Žedniku, gdje su djeca nastupila u bandašicinom kolu i primila prigodne diplome zahvalnice za sudjelovanje.

Dječja dužijanca započela je inače u petak, 10. srpnja, nastupom dječjih folklornih skupina na gradskom trgu. Djeca petnaestak dječjih folklornih skupina iz naše zemlje ali i iz Hrvatske, Makedonije, Bosne i Hercegovine i Mađarske nastupila su razdragano i veselo usprkos obilnoj kiši koja je počela padati uoči njihova nastupa i koja je rastjerala okupljenu publiku.

Subotu, 11. srpnja, djeca su provela u Ljutovu, na "Takmičenju risara", gdje su sa zanimanjem pratila ono što su njihovi djedovi i bake radili stvarno a ne samo u običaju, kao danas. U okviru programa na "Takmičenju risara" nastupili su gostujući dječji folklorni ansambli.

Andrija Anišić

Budi kruh drugome!

- *Kažeš da jedu nečije tijelo?*
- *Da! I to toliko njih, svaki dan.*
- *Kanibalizam?! Ma daj! To odavno ne postoji, barem ne u našem civiliziranom društvu. Svi imamo barem komad kruha na stolu. I oni najsiromašniji... ne vjerujem da bi to radili.*

– *Stvarno ti kažem! Ali ne mislim da oni to rade iz gladi, barem ne onakve na koju ti ciljaš. Nešto drugo; osjećaju se nakon toga snažniji, veseliji, idu drugim ljudima...*

– *Da bi i njih pojeli! Ne razumijem kako netko može biti radostan nakon toga?*

– *Ne znam, ali pogledaj ih i sam se uvjeri.*

Što drugi mogu vidjeti kada skrenu pogled ka tebi? Nazire li se u tvom pogledu, riječima i postupcima želja za uništenjem drugoga jer on "ne može" biti bolji, ljepši ni sretniji od tebe! Djeluje preostro riječ *uništiti*, ali otkidanjem komadića zar se ne razbija cjelina! Nije mala stvar ogovarati, klevetati, pa ni samo malo izmijeniti, nadodati ili oduzeti od onoga što si čuo – narušavaš lijep glas o drugome na koji on, kao i ti, ima pravo, možda dovodiš u pitanje njegovu budućnost. Na

taj, i na mnoge druge načine, moguće je odsjeći od čovjeka kao od mesa spremljenog za ručak. Čudna je i varljiva slatkoća takvih zalogaja koji zadovoljavaju sebične interese i prožduru čovjeka, kako onoga koji je žrtva, a kad-tad i onoga koji drži pribor za jelo.

Isusov primjer je bolji, ali koliko je prisutan i vidljiv u tvom životu? Davati sebe drugima s ljubavlju. Još jednom pažljivo pročitaj prethodnu rečenicu! Besplatan osmijeh, lijepa riječ, toplota utjehe, pažljiv slušatelj, otvorene ruke za pružanje pomoći – to su bitne karakteristike onoga koji nastoji *biti* za drugoga. Teško je biti malen, ponizan, uslužan i pri tome radostan. Ali, bit je u tome da kao takav radiš za čovjeka, ne protiv njega, da ga izgrađuješ, a ne uništavaš. Kao takav radiš za čovjeka pored tebe i za sebe samoga! Isus je kruh koji ti daje snagu za to da i ti budeš kruh drugome, tvoji postupci i riječi neka budu poput kruha koji će osnažiti za život, radost, koji će buditi dobro. Ljubav kojom se stavljaš u službu drugome ne umanjuje i ne uništava te. Obrnuta logika vječne slasti, vječne radosti – ponekad oblivene zemaljskim suzama i znojem, ali sigurno zapisane i nagrađene u nebu! Isus je tako učinio, On je tako obećao! Odvaži se i budi kruh drugome! A drugi će vidjeti i uvjeriti se...

Nevena Mlinko

Obavijesti:

♦ Čikerijada 2009.!

U sebi nađem Tvoje riječi!

Ovako glasi moto susreta mladih koji će se ove godine održati u **srijedu, 26. 08. na Čikeriji**. Polazak biciklima je u 8 sati ispred župe Isusova Uskrsnuća u Malom Bajmoku. Dođi i osvježi se u lijepom društvu bližnjih i Krista!

♦ **Omladinska emisija** na Radio Mariji na 90,7 MhZ FM, www.radiomarijasrbije.org i www.mariaradio.rs, nedjeljom u 14, 45 sati. Slušaj i uključi se!

♦ **Nedjeljom u 19 sati molitva mladih u crkvi Sv. Roka**, nakon čega slijedi druženje i sport. Dođi, trebamo te!

♦ **Misa mladih, 4. 09. na Biko-vu**, s početkom u 20 sati. Dođi, Krist te zove!

♦ HosanaFest 2009.!

Ne zaboravite talente Bogom dane!

Četvrti po redu festival duhovne glazbe bit će održan **6. 09. 2009. u novoizgrađenoj športskoj dvorani Tehničke škole (MEŠC)**. Karte će se prodavati po cijeni od 200 dinara pri ulasku u dvoranu na dan festivala. Festival je humanitarnog karaktera! Kupnjom karata pomoći ćemo život zajednice Hosana.

Molimo sve koji mogu i žele ugostiti izvođače iz inozemstva u subotu i nedjelju, 5. i 6. rujna, da se jave **Saneli Kolar** na broj: 064/2054780. Hvala što želiš!

Miris kruha

Dok je obitelj još obično spavala, dolazila je sa svježim kruhom. Ostavlja ga na kuhinjskom stolu i provjerava jesu li se spavalice probudile. Zatim se vraća u kuhinju i počinje spremanje doručka. Dok siječe tanke šnite kruha, kao da ponovno osjeća miris kruha iz djetinjstva.

Tek izvađen iz peći, umotan je u krpu da bi što duže ostao vruć. Tako dragocjen. Hranitelj obitelji. S njim se uvijek postupalo s velikim poštovanjem. Miris tek ispečenog kruha odmah bi okupio ukućane kod stola. Ali, bilo je dana kada je *somun kruva* bio manji nego obično. Tada je i svačiji komad bio prilično tanji. Rupe na komadiću, koje su mu davale mekoću, sada su izgledale mnogo veće. Mlađa djeca su ponekad u njih gurala prst i oko njega vrtjela svoj komadić. Roditelji bi ih svaki put opomenuli: "Dico, s kruvom se ne sigra!" Dok se sada trudi izrezati kruh na što tanje komade, jer djeca tako više vole, uvijek se sjeti kako su ona i njena braća i sestre uvijek birali deblje komade. Znali su da kad kruh napravi krug oko stola i svatko uzme svoj dio, najvjerojatnije neće biti drugog. Bila je dijete i još nije razumjela, ali je zapamtila da su roditelji večerali poslije njih. Sada zna da je tako bilo zato što su oni jeli onoliko koliko je ostalo. Otac je uvijek govorio: "Samo nek idu, oni još rastu."

Djeca su polako dolazila na doručak. Na stolu punom hrane ručice su se pružale prema mlijeku i čokoladnim pahuljicama. Kruh je stajao netaknut. Iako je bio svjež, miris čokoladnih pahuljica koje su se otapale u mlijeku bio je jači od mirisa kruha i ispunio kuhinju. Pred mamom je također stajala zdjelica s mlijekom. Dok je pružala ruku prema čokoladnim pahuljicama, pogled joj je skrenuo ka kruhu. Sjetila se. "Djeco, zaboravili smo se zahvaliti!" Počela je moliti: "Gospodine, hvala Ti na ovom kruhu. Amen!" Djeca su je pomalo zbunjeno pogledala. Nisu očekivala ovako kratku molitvu. Njihova mama nije ni pomišlila da bi toj molitvi nešto nedostajalo. U ruke je uzela komad kruha i izdrobila ga u mlijeko. Ponovno je osjetila onaj okus kruha iz djetinjstva kada je kruh bio tako željen. Kruh koji je učinio da postane velika, a sada čini to da se ponekad može vratiti u vrijeme kada je bila djevojčica.

Ana Ivković

Riječi kruha

Sjećam se, bio sam još dječak, u godinama kada je igra činila najveći dio moga dana. Objedi su tada, kao pauza, bili nadoknada energije mome tijelu kako bih se mogao dalje nastaviti igrati. Iako sam mogao ustrajati u igri i bez jela, ručak je bio rezerviran za dnevno okupljanje obitelji. Vrijeme kada smo, također razgovarali. O svemu je tu doista bilo riječi, no, *astal* je još bio i neki kutak za poučak, mjesto koje su moji roditelji našli pogodnim za odgojne pouke. Iskreno, nisam to baš volio, kao i bilo koje drugo dijete. I to iz razloga što su me prijatelji čekali dolje na livadi te se meni, razumljivo, žurilo.

Upravo takvog jednog dana, opet mi se žurilo natrag među prijatelje, te sam za sobom poslije ručka ostavio komad nepojedenog kruha, prstima umazanog od nekakvog umaka ili nekog dobrog paprikaša, onako kako samo dijete ili kakav strastveni gurman umije. To je onaj komad kruha koji poslije nitko u kući neće, čak ga ni ja nisam uzimao znajući da je baš meni preostao. Blago, ali odlučno, moja je majka uzdigla pogled sa svog tanjura, okrenuvši mi se rekla: „Kruh mi za stolom ne ostavljaš. Ja ga bacati neću!“ Da, mislim da je tako rekla. Ono što zasigurno znam, jest da nije to rekla samo zato što će taj komad kruha ostati nepoželjan, te će ga na kraju ona pojesti, niti zato što se nije imalo za bacati. Za kruh je, Bogu hvala, uvijek bilo. A koliko god da je bilo, kruh se bacao nije. Te su riječi bile bespogovorni imperativ, jer poslije ni riječ nije rekla više. Nisam ja to protumačio kao izraz njene bogobojažljivosti, ili moralne revnosti, a kamoli neke ekonomičnosti. Ne! Kao da je tu bilo nečeg što kruh sam ima reći. Kao da nešto u svezi tog kruha nisam znao pa mi se zbog toga tako obratila. Postiđen tim neznanjem i čvrstoćom moje majke koja je izgledala kao da izgovara kakvu božansku objavu tim riječima, bez pitanja sam „na suho“ dovršio komad kruha i brže bolje ustao od stola pomalo zbunjen s okusom

gorčine u ustima. Ali, ne od tog kruha, već zbog poraza u borbi u kojoj nisam upotrijebio ništa od svojeg racionalnog inata koji sam oduvijek koristio, čak i onda kada nisam imao argument, samo zato da bih natjerao drugog da bolje (racionalnije) učvrsti svoj. Nisam htio da misle da se podvrgavam njihovom autoritetu. Bio sam razoružan. Što sam imao za reći? Ona te riječi više nije ponovila, a ja komadiće za stolom više nisam ostavljao, te se oni za našim stolom ne mogu vidjeti.

Kasnije, kad sam već krenuo u školu, bilo je slučaja kada sam, da ne bih kasnio na sat, morao požuriti s užinom. U slučaju kad nisam uspio pojesti sve i kada sam bacio, pa i najmanji komad, srce mi se cijepalo, kao što se cijepa svakom pravom Vojvođaninu kad takvo što učini. Savjest me pritiskala, te sam molio Boga da mi oprostí taj grijeh, obećavajući kako to više nikada neću učiniti. Bog je od ovog malenog života tražio samo da taj kruh ne baca. Osjećao sam da nije zahtijevao od mene malenog, neko osobito poštovanje tog crnom korom obavljenog bijelog kruha, niti kakvo površno odricanje od istog zarad nečeg drugog, već samo to da ga ne bacam.

Kada vidim danas da netko baca kruh, kao dijete sam, uvjeren u svoja razmišljanja i motive. Ali, neću reći zašto ne treba bacati kruh, čak i ako to trebam reći mlađemu od sebe, osjećajući se time manje neugodnim. Neću često objašnjavati ni onima koje bolje poznajem. Kratko ću samo reći: „Kruh se ne baca“. Griješim li time? Možda, no ipak vjerujem da kruh sam ima reći najvažnije. Ima nešto od zemaljske svetosti u tom kruhu koju prepoznaju oni koji znaju živjeti, a dio te svetosti prepoznaju oni koji život cijene. Umije li netko to tek tako objasniti? To je ona tajna, umjetnost života, klasifikacijska kategorija, zbog čega smo mi seljaci a oni moderni, mi tradicionalni a oni napredni, mi glupi a oni pametni. Ono zbog čega za nas kažu da znamo cijeniti „male stvari“ i zbunjeno se diviti gledajući neku televizijsku emisiju o običnom seoskom čovjeku. Hodi ti samo mali čovječe, velika te žetva već čeka, a za njihov visok jezik nikad nisi pravu riječ znao.

Goran Gregorić

Ja sam kruh života

Zadnjih nekoliko nedjelja na sv. misi čitali su se odlomci iz evanđelja po Ivanu, gdje su opisane priče kako je Isus umnožio kruh i nahranio mnoštvo, te situacije kada Isus govori o sebi kao kruhu života.

U vremenu smo zahvale Bogu za rodnu godinu, za uspješnu žetvu i kruh od novog brašna. Nakon godinu dana teškog i mukotrpnog rada, napokon dolaze i plodovi. Po prvi put se pravi kruh od novog brašna i prinosi se kao dar zahvalnosti Gospodinu. No, u svom tom veselju i radosti uspješne godine i novih plodova zemlje, čovjek se može malo izgubiti. Sva ta vreva i veselje oko kruha zemaljskog pomalo prijeti da nam skrene pozornost s onog najvažnijeg – kruha života.

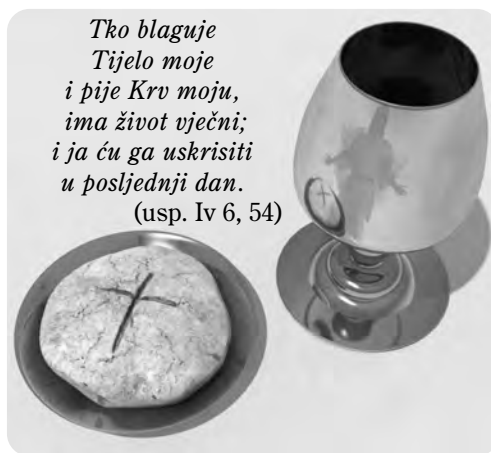
Hostija je kruh, kruh koji po snazi Duha Svetoga postaje tijelo Kristovo. Isus, Sin Božji, u malenoj hostiji koju mi možemo blagovati svaki dan - kakva milost! Kakva radost! Svaki dan imamo priliku blagovati najdivniju, najukusniju i najpotrebnu hranu – kruh života. Sv. pričest je blagdan jedinstva s Kristom. Postajemo ono što jedemo. Dajemo mu ono što

jesmo, a On nama ono što je On. Ne pretvaramo mi Njega u sebe, već On nas u sebe. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, u meni ostaje i ja u njemu (usp. Iv 6,56). Sjedinjujemo se sa samim Bogom u tom milosnom daru ljubavi, malenoj hostiji. Upravo je ta hostija onaj komadić kruha koji nas krijepi, tješi i hrabri. Po njoj dobivamo snagu za život ovozemaljski, a istodobno je u njoj sadržano obećanje vječnosti. Ja sam kruh živi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će uvijek (usp. Iv 6,51).

Ovaj kruh – kruh života je kruh koji nam je nužan za svakodnevni život, život kakav se svaki kršćanin trudi živjeti, život po Božjim zapovijedima, život ljubavi. On je taj koji nas okrpeljuje kad smo slabi, koji nam daje snage za ustati kada padnemo, koji nam pomaže živjeti onako kako je Isus živio. Sv. pričest nije samo okrpela tijela već i gozba za dušu svakog čovjeka, vrelo milosti i ljubavi Božje.

Stoga, radosno prinesimo kruh od novog žita na oltar u znak zahvale Gospodinu, ali ne zaboravimo još radosnije zahvaliti na kruhu koji je sišao s neba, na kruhu života koji je izvor snage na zemlji i milosno obećanje neba.

Vladimir Lišić

*Tko blaguje
Tijelo moje
i pije Krv moju,
ima život vječni;
i ja ću ga uskrisiti
u posljednji dan.
(usp. Iv 6, 54)*

Predstavljamo bandaša i bandašicu Dužijance 2009.

Piše: David Anišić

Marijana Kujundžić je rođena 26. veljače 1989. godine na Klisi (Čantavirskoj cesti) te samim tim pripada župi Velike Gospe na Bikovu, ali joj je zbog blizine više odgovarala župa Marije Majke Crkve u Aleksandrovu u kojoj je pohađala vjeronauk u vrijeme osnovne škole i u koju i danas najčešće odlazi. Marijana je završila Osnovnu školu "Sveti Sava" u Aleksandrovu, te nakon toga i srednju Ekonomsku školu "Bosa Miličević" u Subotici. Trenutačno studira ekonomiju na Ekonomskom fakultetu u Subotici. Marijana se već pet godina bavi folklorom u HKC-u "Bunjevačko kolo" i to u prvoj skupini, odnosno reprezentativnom ansamblu. Također je pohađala i dramsku sekciju u "Bunjevčkom kolu". Voli posjećivati i susrete mladih ukoliko joj to folklorne obveze dopuste. U posljednjih nekoliko godina veoma aktivno sudjelovala je u programu Dužijance kako sa svojim ansamblom tako i samostalno na izboru za "najlipču pratilju bandaša i bandašice", kao vodonoša na "Takmičenju risara", te se prošle godine istaknula kao "Domaćica Dužijance" skupinama iz inozemstva. Osim folkloru, Marijana voli pročitati dobru knjigu, te voli biti u tijeku, stoga redovito prati informativne emisije i politiku. Marijana se za *Zvonik* još jednom prisjetila kako je izgledao trenutak kada je saznala da će biti ovogodišnja bandašica: *Jedne večeri u goste su nam došli mons. Stjepan Beretić i mr. Andrija Anišić i veoma me iznenadili pitanjem, tako da sam prvih par trenutaka ostala bez riječi, ali sam bez ikakvog oklijevanja s radošću prihvatila poziv.* Ovaj poziv je s jedne strane čast i zadovoljstvo, a s druge strane sa sobom nosi i dosta obveza. Marijana je toga svjesna te kaže: *Od kad znam za sebe sudjelujem na Dužijanci i budući da se moja obitelj bavi zemljoradnjom, znam koliki je trud potreban da bi se na kraju kruh stavio na stol. I zbog toga od srca treba zahvaliti Bogu na darovima koje nam je dao i gledajući iz tog kuta nijedna obveza nije preteška, pa čak ni ona kada svake nedjelje od kovrčave kose treba napraviti punđu.* Kao i svake godine, i ove godine su bandaš i bandašica sudjelovali na "Takmičenju risara", dužijancama u Žedniku, Bajmoku, Tavankutu, Maloj Bosni, Đurđinu i Ljutovu, Književnoj večeri, Tamburaškoj večeri, a također su i aktivno sudjelovali u čišćenju i pletenju žita koje Marijana izdvaja kao nezaboravno iskustvo *jer rad u društvu uvijek lakše padne, te ovom prigodom želim zahvaliti cijeloj ekipi koja nam je pomogla.*

Nebojša Stipić je rođen 30. rujna 1989. godine u Subotici. Završio je Osnovnu školu "Ivan Milutinović" te srednju Poljoprivrednu školu u Bačkoj Topoli, smjer Poljoprivredni tehničar. Trenutačno pohađa Poljoprivredni fakultet na Sveučilištu u Osijeku, gdje je uspješno završio prvu godinu. Pripada župi Sv. Roka u Keru u kojoj je ministrant od svoje jedanaeste godine, a od prošle godine obavlja i službu ceremonijara. Redovito je pohađao vjeronauk na župi, a od kada je na studiju u Osijeku, ide na vjeronauk i susrete osječke FRAMA-e "Tvrđa". Redovito sudjeluje na susretima ministranata, kao i na susretima mladih u Baču i Taizéu. Član je Pastoralnoga vijeća župe Sv. Roka, u liturgijskom odjelu. Na svojoj župi je veoma aktivan i od velike je pomoći svom župniku i časnim sestrama. Svake godine je posjećivao manifestacije Dužijance, a prošle se godine i odijevao u nošnju za svečanu misu zahvalnicu. U slobodno vrijeme Nebojša voli otići na pecanje, voli prirodu, a posebice ljekovito bilje od kojih čak nekoliko vrsta gaji u svojem vrtu. Voli glazbu općenito, a najradije sluša Beatlese i klasiku, osobito Johanna Sebastiana Bacha. Trenirao je aikido četiri godine, a voli pratiti i druge športove, najviše nogomet. Voli čitati Bibliju, a ukoliko dođe do još neke dobre knjige rado i nju pročita. Na pitanje kako se osjećao kada je dobio poziv da bude ovogodišnji bandaš, Nebojša kaže: *Bio sam veoma uzbuđen, također i iznenađen, ali ponajviše sretan.* A da li je veći napor ili zadovoljstvo, kaže da je zasigurno veće zadovoljstvo. Na pitanje što za njega predstavlja manifestacija Dužijance, Nebojša kaže: *Dužijanca je svečana zahvala Bogu na ovogodišnjoj žetvi, te vid čuvanja tradicije našega naroda, kojemu sam i ja ove godine dao svoj doprinos, ali je isto tako i ono na mene ostavilo jak dojam, jedno lijepo iskustvo koje će me obogatiti za cijeli život.* I dodaje: *Želio bih pohvaliti ovogodišnju akciju čišćenja žita koja je jako dobro uspjela, jer smo imali puno vrijednih pomoćnika i odličnog voditelja i majstora Grgu Piukovića koji nam je sa puno ljubavi i strpljenja pokazivao vještine pletenje žita, te mu ovom prigodom želim iskreno zahvaliti.*

upoznajno katehete naše biskupije

Verica Dulić

računa na pomoć Duha Svetoga

1. **Zovem se ...** Vera Dulić, iako me svi znaju kao Vericu.
 2. **Rođena sam ...** 9. 10. 1967. u Đurđinu od roditelja Kate, rođ. Temunović i Laze Kujundžića, koji me zajedno sa bratom Ivom čekaju u vječnosti. Imam dvije sestre, Ciliku i Miru.

3. **Živim i radim ...** Živim u Đurđinu s lijepom obitelji, koju čine muž Ivan (45) i djeca Klara (18), Matiša (15), Ana (11) i Krunoslav (6). Radim u mjesnoj OŠ "Vladimir Nazor" od 2001. (kada je vjeronauk uveden u škole) i u Starom Žedniku u OŠ "Pionir" od 2005.

4. **Moj životni – vjeroučiteljski moto:** Prenijeti drugima ono što mene vodi kroz život i što me ispunja – da me Bog ljubi ovakvu kakva jesam.

5. **Omiljena pjesma, slika, priča ... o Isusu:** Pjesme volim sve. Svaka duhovnost ima svoje melodije; tako i Neokatekumeni imaju bogati repertoar melodija, koje mi u zajednici rado pjevamo. To su uglavnom izabrani svetopisamski tekstovi, koje je uglazbio Kiko Arguello. U nastavi prvog razreda obvezno koristim priču "Pastirica i ruže" č. s. Blaženke Rudić, koja se djeci veoma dopada, a jedna od omiljenih slika s biblijskim motivom mi je *Navještenje Marijino*.

6. **Najljepši trenutak u vjeroučiteljskom radu ...**

Kada dođem u školu i kada mi oni najmlađi radosno trče u susret s raznim novostima, pogotovu na početku školske godine: komu je ispao zub, tko se zaljubio, tko je dobio novi bicikl ili majicu, tko je dobio brata ili sestru, itd.

7. **Najteži trenutak u vjeroučiteljskom radu ...** Kad vidim da su učenici umorni i s previše obveza, a ja trebam sat učiniti zanimljivim i uz to – obraditi nastavnu temu. Ponekad ih pustim na pol sata vani da se igraju, pa se vratimo u učionicu opušteniji i svježiji.

8. **Vjeroučitelj ne može živjeti bez ...** Ni jedan kršćanin ne može živjeti bez istinske želje za obraćenjem; bez spoznaje koliko smo slabi ljudi, potrebni uvijek Božje pomoći. Bog daje potrebnu snagu i ljubav, ako crpimo sa izvora Božje Riječi i sakramenata.

9. **Postala sam vjeroučiteljica jer ...** Ova služba se ne može ni vršiti bez poziva i dara Duha Svetoga. Kad sam počela predavati vjeronauk u školi, i ja sam učila svakim danom (za ispite na TKI). Svjesna

sam toga da bi netko bio vjeroučitelj nije dovoljno samo znanje, nego moraš sam sebe preispitivati i mijenjati svoj život.

10. **Moja poruka vjeroučenicima:** Mnogi dobri učenici bi bili sretniji da se vjeronauk ocjenjuje, jer bi imali više petica u dnevniku, a ja im kažem da nisu uskraćeni ni ovako, jer na vjeronauku primaju veliko bogatstvo koje vrijedi više od ocjene. Pogotovu ih pokušavam usmjeriti na to da je vjeronauk veza koja prožima njihov život i u školi i u crkvi i u kući. Zbog toga nikada ne dajem drugu domaću zadaću osim – otići na nedjeljnu sv. Misu.

11. **Moja poruka roditeljima:** Ovo mi je najteže pitanje u ovom upitniku. Roditelji, nemojte djecu slati u crkvu, nego ih vodite. Što se tiče upisa na školski vjeronauk, znajte da će vaša odluka o izboru za njih biti svjedočanstvo vaše vjere.

12. **Moja poruka vjeroučiteljima i katehetama:** Ovaj posao je više od posla – on je poziv, zato uvijek računajte na pomoć Duha Svetoga i tražite Duha mudrosti, strpljenja i ljubavi. Ja sam iskusila i to da i pored dobro pripremljenog sata djecu ne dotakne ni jedna riječ, a dogodilo mi se i da mi je "dano što ću u onaj čas govoriti" (Mk 13,11).

13. **Moja poruka čitateljima Zvonika:** Čitajte *Zvonik* rado – ovo je list za cijelu obitelj i ima za svakoga po nešto.

Što krije osmosmjerka?

B	E	S	E	NJ	E	T	Š	R	K	A
O	LJ	E	P	D	A	M	S	R	Ž	J
L	U	T	O	O	V	E	S	A	E	I
E	D	S	M	T	T	T	I	D	N	T
S	M	E	I	H	K	V	S	O	I	S
N	I	Č	R	A	A	R	R	V	D	I
I	S	I	E	I	M	K	U	D	B	R
Č	A	R	NJ	R	T	Z	A	H	A	A
K	M	P	E	E	N	E	I	A	T	H
O	P	O	K	O	R	A	V	R	A	U
P	O	M	A	Z	A	NJ	E	S	K	E

VODA, KRUH, ULJE, KRŠTENJE, KRST, POTVRDA, KRIZMA, EUHARISTIJA, MISA, PRICEST, POMIRENJE, POKORA, SVETI RED, ŽENIDBA, BOLESNIČKO POMAZANJE

"Suvenir" sa odmora

Dragi čitatelji! Ljeto odmiče, mnogi su se već vratili s godišnjeg odmora, možda već i opet premorili. Nije lako danas riješiti dvojbu: "Godišnji ODMOR ili godišnji UMOR?" Čini se da je neizbježno na godišnjem odmoru – nastaviti posao: zaostali poslovi u kući i oko kuće, veliko spremanje, popravke ili premještaji ili – ako ste sve to riješili ranije – pomoć prijateljima ili rodbini u tomu! Od rada se danas ne umire često (nerad i neaktivnost, a sve češće i neuposlenost su ono što čovjeku današnjice "dolazi glave"), ali treba biti umjeren u svemu. Ne zaboravite – imate li milost odmoriti se na nekom prekrasnom mjestu (more, planina ili salaš – sve je lijepo!) – sa odmora donijeti kući "suvenir"! Može to biti školjkica, kamenčić ili mirisna travka, ali neka ima "moć" odvesti vas natrag gdje ste ih našli, na ono prekrasno mjesto gdje dušu odmarate... **(Ivh)**

Iz mog kuta

Čuvam jednu preslatku djevojčicu. Lana ima tri godine i u četvrtak mi je ispričala (od riječi do riječi) sljedeću priču o "kusi" (psiću):

Kusa je išao u šumu. Zapao je u rupu. "Jaaaj – ne mogu izaći", plakao je. Onda su došli lovci (u šumu) i pucali su. Jedna teta je došla do kuse i pitala ga: "Zašto ne izađeš iz rupe?" On je reko: "Niko mi nije htio pomoći." Teta je otišla, a kuso je ostao u rupi. Kuso je imao druga koji ga je tražio i on ga je izvadio iz rupe! Onda su otišli zajedno se igrati.

Živim mirno i vedro darovani život. Ponekad iznenada zapadnem, kao ovaj kuso iz priče, u rupu grijeha, ravnodušnosti, umora... Jaaaj – ne mogu izaći, plačem. Mnogstvo ljudi oko mene pravi buku. Netko me čak primijeti i kaže: Trgni se – uradi nešto! Al' ja i dalje ostajem u istoj rupi. Da mogu, izašla bih sama! Zar oni to ne znaju? Nisam lijena. Štoviše, željna sam igre, ljubavi, sunca... Uradit ću sve što mogu! Al' kad je Rupa preduboka? Tužna, sama... Ne preostaje mi mnogo toga.

Jedno veliko: ALI! Imam PRIJATELJA KOJI ME TRAZI kad me nema. Koji mi pomaže kad sam bespomoćna. Koji me vadi iz Rupe – uvijek. Dovoljna je moja pružena ruka... Život ide dalje.

Malecka zna ono što često zaboravljamo. Ponekad je čak i "kusi" potrebna pomoć za izlazak iz RUPE.

Dijana

Jutarnje odluke

Danas ću darovati osmijeh svim namrgođenima i zlovoljnima koje sretnem. Barem prvom čovjeku koji mi navrati učinit ću sve što zaželi. Pokušat ću ne žuriti, biti strpljiv sam sa sobom, neću biti nervozan makar mi posao

i ne išao od ruke, a pola sata odijelit ću samo za se, za čitanje, odah, glazbu, pjesmu. Pazit ću da ne budem tvrd i neumoljiv, već pažljiv s drugima.

Dnevne neuspjehe, velike ili male, primit ću mirno i nastojati da mi ne

pomute raspo
loženje, da
ostanem
pravedan. Sačuvat
ću, što je duže
moguće, radost
ovoga dana i
dijeliti je svima
oko sebe.
(autor nepoznat)

jedna slika – jedna priča

Neprocjenjivo

Jako poznati govornik započeo je svoj seminar izvadivši iz džepa 20 eura. U velikoj prostoriji bilo je 200 ljudi i svi su pažljivo slušali.

– Tko želi ovih 20 eura? – zapitao je. Ruke su se počele dizati jedna za drugom.
– Dat ću ovih 20 jednom od vas, ali prvo ću ovo napraviti.

Počeo je gužvati novčanicu. Tada je ponovno zapitao:

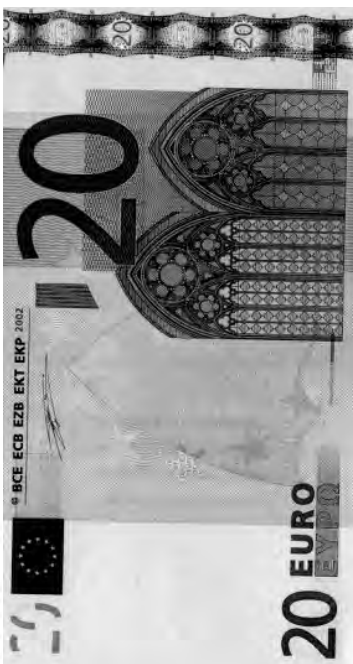
– Tko je još uvijek želi? – Još uvijek su ruke bile u zraku.

– Dobro – odgovorio je – što ako napravim ovo? Bacio je novčanicu na pod i počeo gaziti po njoj svojim cipelama. Podigao ju je svu zgaženu i prljavu.

– Tko je sada želi? – Još uvijek su ruke bile u zraku.

– Prijatelji, danas ste naučili jako važnu lekciju. Bez obzira što sam ja napravio novčanicu, još uvijek ste je željeli, jer nije izgubila na svojoj vrijednosti. Još uvijek vrijedi 20 eura.

Puno smo puta u životu bačeni na pod, zgaženi i zaprljani zbog odluka koje smo donijeli i zbog situacija koje dolaze pred nas. Osjećamo se bezvrijedno. Ali bez obzira što se dogodilo i što će se dogoditi, nikada nećete izgubiti vrijednost u Božjim očima. Za Njega, prljavi ili čisti, zgužvani ili ispeglani uvijek ste neprocjenjivi. Vi ste POSEBNI! **(NM)**

Male mudrosti

Lijek za dušu

Prije nekoliko dana sam odvela djecu u restoran na ručak, a moj se šestogodišnji sin izborio za pravo da prije jela kaže molitvu. Nakon što smo pognuli glave, on je naglas rekao:

– Bog je dobar, Bog je velik. Hvala ti za hranu, i ja ću biti zahvalan još više ako nam mama naruči sladoled za desert. I sloboda i pravda neka bude svakome! Amen!

Čuli smo smijeh za okolnim stolovima, a jedna je starija gospođa komentirala ovako:

– Djeca danas ne znaju što je lijepa molitva. Tražiti od Boga sladoled! Svašta!

Kada je ovo čuo, moj je maleni sinčić bojažljivo upitao:

– Što sam pogriješio? Zar se sada Bog ljuti na mene? – i zaplakao.

Nakon što sam ga primila u naručje i pokušala uvjeriti da je sve bilo savršeno i da Bog sigurno nema razloga biti ljut, jedan je postariji gospodin pristupio našem stolu, prignuo se i potihlo se obratio mom sinu:

– Ja znam da se tvoja molitva Bogu jako sviđela.

– Zaista? – iznenadio se dječak.

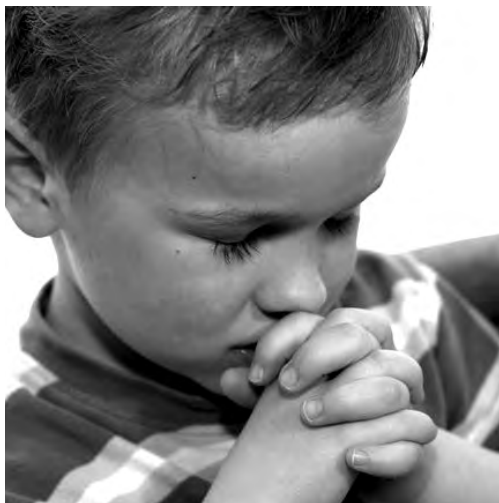
– Vjeruj mi – i zatim je, teatralno se okrenuvši prema postarijoj gospođi koja je sve započela, nastavio: – Šteta što ona nikada nije zatražila sladoled od Gospodina. Ponekad je dobro pojesti malo sladoleda – za dušu.

Naravno, ja sam djeci za desert naručila sladoled. Moj se sin za trenutak zamislio, a onda je učinio nešto što neću zaboraviti dok živim: spustivši se sa stolice, ručicama je obuhvatio svoju staklenu čašu sa sladoledom i bez riječi krenuo prema stolu gdje je sjedila postarija gospođa.

Ljubazno se nasmiješio i rekao:

– Ovo je za vas. Malo sladoleda liječi dušu, a moja je za sada u dobrom stanju.

(priča s Interneta)

za život:

ZDRAVLJE JE NAJVAŽNIJE

Bio sam u Klinici kod Gospodina Isusa.

Napravio mi je sistematski pregled i otkrio sam da sam teško bolestan! Kad mi je Gospodin izmjerio tlak, vidio sam na tlakomjeru da mi je razina nježnosti veoma "niska". Kad mi je mjerio temperaturu, toplomjer je pokazao 40°C anksioznosti tj. tjeskobe. Napravio mi je elektrokardiogram i dijagnoza je bila da mi je potreban by pass Ljubavi, jer su moje arterije godinama začepljenje samocóm i moje srce posve prazno. Otišao sam na ortopediju, jer nisam mogao hodati pored svoga brata niti sam mu mogao dati bratski zagrljaj, jer sam na tijelu imao mnogo prijeloma nastalih zbog zavisti. Otkrio je i da imam miopiju (kratkovidnost), jer kod susjeda nisam mogao vidjeti ništa osim loših strana. Reče mi i da sam gluh – dijagnosticirao je da Njegov glas često ne čujem. Na kraju pregleda dao mi je jednostavne besplatne savjete i prirodne lijekove.

Čim ustaneš iz kreveta, popij čašu "Zahvalnosti". Prije nego što odeš na posao, uzmi žličicu "Mira". Svakoga sata progutaj tabletu "Strpljenja" i čašu "Poniznosti". Kad se vratiš kući, ubrizgaj dozu "Ljubavi". I, prije nego što odeš na spavanje, uzmi dvije tablete "Mirne savjesti".

Ne budi depresivan ni očajan zbog onoga što će se dogoditi sutra. Uvijek imaj na umu da Bog savršeno dobro zna što se događa u tvom životu. I da je On s tobom baš sad, na mjestu na kojem se nalaziš i u ovom trenutku u kojem živiš. Napuštajući kliniku obećao sam da ću koristiti lijekove koje mi je dao.

LIJEKOVE UZIMAJ REDOVITO, DOZU JE DOPUŠTENO PONEKAD PREKORAČITI!

(<http://split.hbk.hr/katehetski>)

protiv života:

PORODILJNO ODSUSTVO U EU

- u Bugarskoj čak 45 tjedana
- u Irskoj 26 tjedana
- u Danskoj 18 tjedana
- u Francuskoj "odmor" je 16 tjedana
- u Njemačkoj za porođaj je predviđeno 14 tjedana plaćenog odmora (minimum u EU).

Europska komisija sada namjerava milijunima majki omogućiti da s bebama provedu nešto više vremena – bilo bi im garantirano najmanje 18 tjedana. Žene bi mogle same birati koliko tjedana će uzeti prije poroda, a koliko poslije. U Njemačkoj je do sada bilo pravilo da se prije poroda uzima 6 tjedana, a poslije preostalih 8.

(Izvor: Deutsche Welle)

Piše: *Stjepan Beretić*

Oslobodeni Sombor

U Sombor je 12. rujna 1687. godine ušao carski vojskovođa, maršal grof **Friedrich Ambrosius Veterani**. Maršal Veterani je rođen oko 1650. godine, a umro 1695. O mjestu rođenja, o njegovu odgoju i o njegovoj mladosti povijest nije ništa upamtila. Tim više povijest spominje njegove vojne pohode i pobjede. U listopadu 1686. godine Veterani je oslobodio od Turaka segedinsku tvrđavu, kad se s 4000 konjanika suprotstavio turskom velikom veziru, koji je napadao s 18.000 vojnika i 20 topova. Veteraniju je oteo sve topove, a janjičare protjerao. Poraženi vezir je odmah zatražio mir kod Dvorskog ratnog vijeća. Veterani je odigrao veliku ulogu i 1683. godine za vrijeme opsade grada Beča. Tada je uspio odbiti žestoke napade janjičara, te je tako obranio strateški vrlo važan most na Dunavu. Generala Veteranija vidimo na čelu carske vojske u istočnoj Slovačkoj, u istočnoj Mađarskoj, u Erdelju, u danas rumunjskom Banatu. Ni kad je bio teško ranjen nije prepuštao zapovjedništvo drugima. Nikada nije ostavljao svoje vojnike. Njemu je podignut spomenik u Heldenbergu u Donjoj Austriji, gdje postoji aleja careva i najvećih austrijskih junaka. Veteranijeve zasluge je 16. kolovoza 1690. godine priznao i car Leopold kad ga je promaknuo u čin konjaničkog generala. Izgleda da je sama vijest o nadolasku Veteranijeve jedinice mogla biti dovoljna da Turci glavom bez obzira ostave Sombor. Njegov dolazak u Sombor je značio kraj turskog ropstva. Taj se dan smatra danom oslobođenja Sombora od Turaka.

Novi val doseljenja Hrvata u Sombor

Poznato je da je i za vrijeme turskoga ropstva na području grada Sombora bilo i Hrvata i Srba. Upravo u godini oslobođenja Sombora, 9. lipnja 1687. godine **Dujo Marković** i **Juro Vidaković** podastiru bavarskom izbornom knezu **Maksimilijanu Emmanuelu** svoju molbu kojom ga mole da im se izda dopuštenje za naseljenje 5000 ljudi u subotičkoj, segedinskoj, somborskoj i bajskoj općini. Maksimilijan Emmanuel je kod Ratnog vijeća isposlovao dopuštenje da se pod jesen

1687. godine nasele Hrvati u spomenutim gradovima. Dujo Marković je 1688. godine postao kapetanom somborske utvrde. O tome piše **Muhi János** na 75. stranici svoje knjige. I danas u Somboru jedna grana obitelji Marković nosi nadimak Kapetan ili Kapetanovi. Taj val doseljenja Hrvata u Bačku je, prema mišljenju **fra Beata Bukinca**, došao najvećim dijelom iz Bosne, budući da je u to vrijeme bilo najviše iseljavanja upravo iz Bosne. O tome Bukinac piše na 73. stranici svoje knjige *O ulozi franjevacu u seobama hrvatskoga naroda u XVI. i XVII. stoljeću* (Subotica, 2007.). Kao što su se za vrijeme Turaka u Bačkoj nastanjenim Hrvatima pridružili novi doseljenici Hrvati, tako će se i ovdašnjim Srbima na molbu pečkog patrijarha **Arsena III. Crnojevića** uskoro, po dopuštenju cara i kralja **Leopolda**, pri-

družiti novi veliki val doseljenika iz Srbije. Tada se na području mađarskog kraljevstva, a posebnou Bačkoj i Baranji, nastanilo od sedamdeset do osamdeset tisuća pravoslavni Srba. Već 21. kolovoza 1690. godine isposlovali su Srbi za svoj narod velike povlastice kod Leopolda I. To spominje János Muhi na 76. stranici svoje knjige *Zombor Története* (Sombor, 1944.).

Skromni i nestabilni uvjeti života

Kako subotički, tako su i somborski Hrvati i Srbi za vrijeme turskog ropstva živjeli izuzetno skromno. Stanovali su u zemunicama, koje su izdubili u zemlji. Od čvrstog materijala nisu gradili. Tako su bili pokretljiviji. U slučaju iznenadnog napada, lako su sa sobom digli svoju imovinu i dali se u bijeg.

Kuće od čvrstog materijala su počeli graditi tek po oslobođenju od Turaka, a posebno kad je organizirana Vojna krajina (Muhi, str. 77.).

Slankamen i Senta

Još za vrijeme turskog ropstva mnogo je Hrvata i Srba ušlo u sastav austrijske vojske, da se tako bore protiv Turaka. Po oslobođenju od Turaka Hrvati i Srbi su u Somboru, kao i u ostalim bačkim gradovima, osnovali vojne jedinice, a prvo mjesto, gdje su se Somborci imali boriti protiv Turaka, bio je Slankamen. Pod Slankamenom je u borbi poginuo somborski kapetan Dujo Marković. Naslijedio ga je njegov sin Juraj. U borbi kod Slankamena je sudjelovalo 600 Somboraca pješaka i 200 konjanika. U to je vrijeme u Somboru živjelo 270 obiteljskih zadruga. Pobjeda nad Turcima nije bila jamstvo sigurnog i mirnog života. Turci su povremeno provaljivali u Bačku uznemirujući i zlostavljajući građane. Zato je kralj često angažirao Somborce u ratovima. Somborci su 1694. godine bili na bojištu u Pfalzu u Njemačkoj.

U Kolutu je knez Eugen Savojski 18. srpnja 1697. održao smotru vojske, a narednog dana je, na putu prema Petrovaradinu, osvanuo u Somboru. Iz Petrovaradina će krenuti u Sentu, gdje je 11. rujna 1697. godine nad Turcima odnio odlučnu pobjedu. I u Senčanskoj bitci su sudjelovale somborske jedinice. Tako je 11. rujna 1697. godine konačno oslobođena čitava Bačka od Turaka. Karlovačkim mirom 26. siječnja 1699. godine potvrđena je sloboda bačke zemlje (Muhi, str. 76.).

U Somboru se zvonilo svake večeri u 9 sati

Usmena predaja je zapamtila, da su za vrijeme Senčanske bitke, dok su brojni građani bili na ratištu, u Sombor provalili turski čarkari s namjerom da zastraše narod, te da opljačkaju grad. Kad je zvono oglasilo uzbunu, starci i žene su se okupile te uspješno protjerali pljačkaše iz grada. Na uspomenu tog događaja u Somboru se i s katoličke i s pravoslavni crkava oglašavalo zvono svake večeri u 21 sat (Muhi, str. 76.).

Hodočašća u Taizé

Odgovara: *dr. Andrija Kopilović*

Bio sam u Taizéu. Bio sam i na nekim susretima prije polaska na put, ali nije mi baš jasno kakav je stav naše Crkve prema svemu tome.

N.N., hodočasnik

Desetak godina unatrag svake godine u ljetnim mjesecima i iz naše biskupije hodočasti se u malo mjesto u centralnoj Francuskoj, u Taizé. Zašto? Drugi svjetski rat je vjerojatno bio jedan od najstrašnijih u povijesti čovječanstva, gdje se sukobio ne samo narod protiv naroda nego i čovjek protiv čovjeka i gdje je zapravo čovjek kao stvorenje bio sveden na pustu brojku, a neki moćnik ovoga svijeta odlučivao je tko će živjeti ili umrijeti. Takva apsurdna stvarnost poniženja čovjeka dovela je mnoge ljude do spoznaje kako je to besmisleno. No, kako u strasti i u oružju ne gospodari pamet, tako se Bog poslužio ljudskom savješću i srcem da čovjeku vrati dostojanstvo preko pojedinih karizmatičkih osoba koje su zacrtale put obnove toga dostojanstva stvarajući sveopće ljudsko zajedništvo. Ono prelazi ne samo nacionalne pojmove i granice nego nadgrađuje i one vjerske. Takva osoba je, pored mnogih drugih, bio i brat Roger Schutz. Brat Roger našao se na Francuskom području u najteže vrijeme progona i sukoba Njemačke i Zapadnih saveznika. Zahvaćen duhom Božjim, osjetio je da je jedna svojevrсна kontemplacija pred Bogom put obraćenja, a ekumenska širina dijaloga jedini put zajedništva. Tako je nastala ekumenska zajednica svojevršnih, ponajprije protestantskih, redovnika bez ograde prema drugim kršćanima. Kako Duh Božji "puše gdje hoće", takav način života kontemplacije i dijaloga brzo je postao znakom vremena. Tog izazova se pater Roger nije poplašio. Svega sebe je stavio u službu izgradnje zajedništva, ponajprije okupljajući malene – djecu i mlade. Ubrzo je duhovnost kontemplacije i dijaloga postala mjestom susreta onih koji grade jedinstvo u različitosti. To jedinstvo je

utemeljeno na Božjoj riječi, radu i zajedničkoj molitvi.

Drugi Svjetski rat davno je završio ali su ostale posljedice dugog komunističko-ateističkog uređenja u nizu zemalja Istoka. Posljedica toga je veliko vjersko neznanje i netrpeljivost. Zajednica u Taizéu je otvorila svoja vrata i prema Istoku. Što je dakle bit Taizéa? Ponajprije to je mjesto susreta raznih i različitih mladih. Ali to nije susret kao zabava, nego susret s braćom i sestrama u Bogu. U središtu Taizéa je dakle jedino Bog. Ideja je poći ususret Bogu kao ono Mojsije na Sinaju, hodati ususret zajedno. Na tom hodu povezuje nas Božja riječ i opće kršćanske vrednote koje se onda u radionicama pretaču u odluke: živjeti načela evanđelja, svjedočiti sveopće ljudsko bratstvo te molitvom koja je vlastita taizéovskoj zajednici slaviti Boga i služiti čovjeku. Stoga je hod prema Taizéu hod vjere tražitelja. Susret u Taizéu je susret molitve ili druženja s Božjom riječju

one koji nisu vjernici. Taizé ne zatvara vrata ni pred jednim dobronamjernim čovjekom. No, taj mladi čovjek treba znati kuda ide, što ga čeka i zato služi priprava po kojoj se trebaju pročititi osobni motivi putovanja baš u Taizé.

Ono u čemu naša Crkva vidi problem u pripravi je upravo ta nejasnoća, jer iskustvo mnogih potvrđuje da se najčešće kaže kako se *putuje* u Pariz, u Francusku i slično. Smatramo vrlo nekorektnim ako se donacijama pobožnih ljudi uzdržava zajednica u Taizéu da ona bude domaćin onima koji ne žele u Taizéu susresti ni Boga, a možda ni čovjeka. Druga poteškoća je upravo izbjivanje svećenika kao asistenta na putu i s tih susreta. Svećenik je bitan kao liturgijska osoba koji usput omogućava liturgijske susrete i molitve kako bi vjernici, napose katolici, na tom putovanju imali doživljaj hodočašća. Bez duboke, napose liturgijske molitve, postoji opasnost jednoga turističkog

Naša Crkva podržava i ovu taizéovsku duhovnost i razumije potrebu mladih da je najbolji put k zajedništvu dijalog. No, takav jasan cilj kao što je to duhovnost Taizéa ne može biti postignut bez temeljite priprave. Ta priprava ne smije biti tehnička nego mora biti jasno vjernačka i za one koji nisu vjernici.

koje svoj vrhunac pruža u obnovi Vazmenog otajstva napose kroz doživljaj bdjenja. S tim iskustvom se hodočasnici iz Taizéa vraćaju u zajednice poput zapaljenog svjetla na karizmi toga bratstva.

Koje su poteškoće u stavu naše mjesne Crkve prema Taizéu? Ponajprije naša Crkva podržava i ovu taizéovsku duhovnost i razumije potrebu mladih da je najbolji put k zajedništvu dijalog. No, takav jasan cilj kao što je to duhovnost Taizéa ne može biti postignut bez temeljite priprave. Ta priprava ne smije biti tehnička nego mora biti jasno vjernačka i za

puta bez predznaka hodočašća. Hodočašće je uvijek čašćenje Boga i obogaćivanje ljudi vlastitim susretom duha i duše.

Što reći? Taizé je jedan od Crkve podržavanih duhovnih pokreta, stoga ga treba podržavati, ali duhom Taizéa. Taizé na način Taizéa, Taizé kao duhovnost, a ne kao turistička atrakcija. Stoga je vaše pitanje opravdano, jer ako se bez te tri datosti vraćamo sa napornoga puta, onda je veliko pitanje može li iza takvoga puta stajati i Crkva koja uvijek mora biti i ostati Majka i Učiteljica.

U susret događanjima

BUNARIČKO PROŠTENJE

Raspored slavlja

Trodnevica
s početkom u 19 sati

– srijeda, 26. 08. – krunica i propovijed

– četvrtak, 27. 08. – Akathistos i propovijed

– petak, 28. 08. – Križni put i propovijed

subota, 29. 08.

– od 19 sati pokorničko bogoslužje, služba svjetla i sv. misa

nedjelja, 30. 08.

– u 7 sati dvojezična sv. misa

– u 8 sati biskupska sv. misa na mađarskom jeziku, predvodi mons. Ivan Pénez

– u 10 sati biskupska sv. misa na hrvatskom jeziku, predvodi mons. Đuro Hranić, pomoćni biskup đakovačko-osječki

– u 16 sati dvojezična sv. misa za bolesnike u organizaciji Caritasa

SVEČANA AKADEMIJA

u čast počasnog građanina Subotice akademika dr. ANTE SEKULIĆA

1. 09. u 19,30 sati

u velikoj vijećnici Gradske kuće

HRVATSKI MAJUR

6. 09. 2009. u 11 sati

Proštenje sv. Marka Križevčanina

HosanaFest 2009.

6. 09. u 20 sati u sportskoj dvorani Tehničke škole u Subotici.

Prilozi prikupljeni pri ulasku na festival bit će usmjereni u korist Zajednice za pomoć ovisnicima "Hosana".

PROŠTENJE NA PAVLOVCU

13. 09. 2009. u 10 sati

(u slučaju kiše misa će biti u crkvi u Đurđinu)

In memoriam

MARGA ŠABIĆ

U četvrtak 6. kolovoza, u obiteljsku grobnicu na Paliću sahranjena je Marga Šabić. Živjela je 80 godina. Desetak godina je bila vezana za krevet i kolica. Bog joj se smilovao i okrijepljena sakramentima preselila se k svojim, mužu Stipanu i kćerki dr. Ani-Gabrieli, koja je umrla prije 9 godina. Omiljeno štivo u godinama bolesti bio joj je *Zvonik* i *Subotička Danica*, a svakodnevno je slušala Radio Mariju.

Iza Marge još su ostale kćeri Tereza Šabić, profesorica u Zadru, i Marica s obitelji.

In memoriam

Dida Fabijan je ostavio svoje bunare

Još jedna legenda Sonte napustila je ovaj svijet. Posljednji bunardžija ovih prostora, dida Fabijan Šokac, izgubio je bitku s nepobjedivim protivnikom 25. lipnja. Rođen 1928. godine, u drugoj polovici XX. stoljeća iskopao je mnoge bunare diljem Vojvodine, pa i na prostorima s desne strane Dunava. Pisala je o njemu *Hrvatska riječ*, pisao je novosadski *Dnevnik*, snimila je reportažu o njemu i Cro media. Dida Fabijan, po naravi skroman, bio je pravi izda-

nak stare šokačke loze. Bio je Hrvat, Šokac, bio je katolik i u "najtvrdim" komitetskim vremenima, "Očenaš" i ikavica bili su mu duboko u srcu, duboko u genima. U umirovljeničkim danima, mjesecima i godinama puno vremena provodio je na klupici ispred svoje kuće. Volio je "podivanit" sa svakim putnikom namjernikom, usta su mu uvijek bila puna one najstarije, nepatvorene sončanske šokačke ikavice stare akcentuacije. Napustio je ovaj svijet, ali će živjeti u zapisima o njegovom zanatu i u srcima onih koji su ga poznavali i štovali.

Ivan Andrašić

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52

Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs

Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

Vedran Jegić, fotograf

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,

dr. Andrija Kopilović, mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer,

s. Blaženka Rudić, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

RADIO MARIJA
Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu
90,7 MhZ FM - SUBOTICA
102,9 MhZ FM - NOVI-SAD

Hirvivo
Katalikus hetilap
1. évf. 1. szám 2002. 05. 19.
Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hirvivo@tothfalu.co.rs

CSALÁDI MAGAZIN
Hitélet
Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Slušajte Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

www.suboticka-biskupija.info

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Subotica.info,
Branka V. Milojević

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- direktnom dostavom na župe: 1450 din
- poštom:

1700 din: tuzemstvo (za više primjeraka slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati poštanskom uplatnicom na ime Mirko Štefković, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, s naznakom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojode 12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati na biskupijski račun s naznakom Za Zvonik i to preko posredničke banke: za uplate u eurima: LHB Internationale Handelsbank AG., Frankfurt/Main, Germany, SWIFT: LHBIDEFF; za uplate u američkim dolarima: American Express Bank, LTD., New York, USA, SWIFT: AEIBUS33; za uplate u kanadskim dolarima: Bank Of Montreal, Montreal, Canada, SWIFT: BOFMCAM2; u našu banku: NLB Banka A.D. Beograd, SWIFT: CONARS22, na račun: IBAN: RS35310007080200263537, Rimokatolička vjerska zajednica - Biskupski ordinarijat, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, Serbia.

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

POLIKLINIKA

SENTE

24000 Subotica, Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

HiZ
"HIDROIZOLACIJA"
ŽIVANOVIĆ

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE
I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE
DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

www.hiz.rs

27 GODINA ISKUSTVA
40 IZOLOVANIH CRKVI
- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

MONOLIT GRADNJA
DOO ZA GRAĐEVINARSTVO I GRAĐEVINSKO-ZANATSKÉ RADOVE
- JEDNOČLANO DRUŠTVO - BD. 181752/2006

24000 SUBOTICA, Franje Kuhača 10, Tel.: 024/551-685, 553-111
E-mail: monolit@tippnet.co.yu

PIB 100837422, TIK, RAČ: BANKA 170-7844-53, AGROBANKA 245-0263402101453-37

Hrvatska

Čitajte tisak, posudite knjige i porazgovarajte s prijateljima u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 - 14 sati
utorak, četvrtak 16 - 19 sati

POSTOJE LJUDI KOJI VOZE RENAULT.
I LJUDI KOJI ĆE GA TEK VOZITI.

www.renault.rs

NOVI RENAULT MEGANE - VEĆ OD 13990 EUR
SUBOTICA: AC VIDAKOVIĆ, tel. 024/553-567

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

● Karadorđev put 2, SUBOTICA
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

**RASPORED SAHRANA
NA INTERNETU**
www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

nova akcija

TippNet
www.tippnet.rs

sakupi bodove,
ubodi poklone

SVAKOM KUPOVINOM U TIPPNET-U STIČETE BODOVE.
ZA BODOVE DOBIJATE POKLONE ILI POPUSTE! ĆEKAMO VAS!

24000 Subotica, Karadorđev put 2 024/555-765

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san®
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**

Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**

Novi Sad, Rumenački put 11, **Tel: 021/ 518 091**

Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

bane
SUBOTICA

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**

Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**

Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

Proslava blagoslova bogoslovije i pastoralnog centra

Nadomislak vlč. Dragan s najbližima

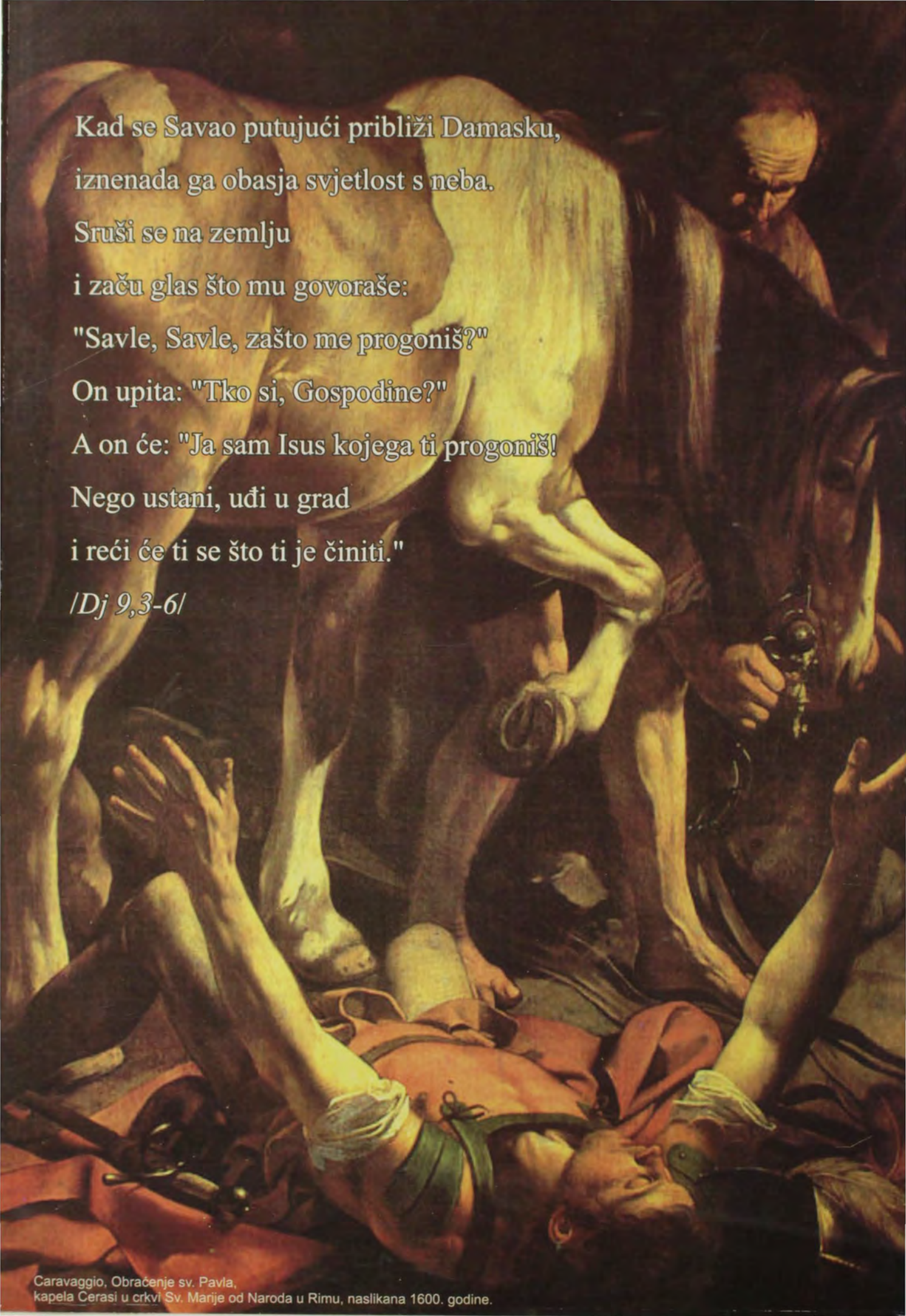
Gerardovo u Somboru

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZAVRŠNI RADOVI GRADEVINE

24000 Subotica, Imotska 31, tel/fax: 024/562-712, mob: 064/240-43-95
e-mail: zrg.sasa@yahoo.com, www.poslovnabaza.com/zrg

The background of the text is a reproduction of the painting 'Conversion of St. Paul' by Michelangelo Merisi da Caravaggio. The painting depicts the dramatic moment of St. Paul's conversion on the road to Damascus. St. Paul is shown lying on the ground, his body illuminated by a divine light, with his hands raised in a gesture of surrender. He is bound with ropes. Two horses are visible, one in the foreground and one in the background, both looking towards the central figure. The scene is set in a dark, outdoor environment, with the light source being the divine presence of Jesus, who is not clearly visible but whose light is the focus of the scene.

Kad se Savao putujući približi Damasku,
iznenada ga obasja svjetlost s neba.

Sruši se na zemlju
i začu glas što mu govoraše:

"Savle, Savle, zašto me progoniš?"

On upita: "Tko si, Gospodine?"

A on će: "Ja sam Isus kojega ti progoniš!

Nego ustani, uđi u grad
i reći će ti se što ti je činiti."

/Dj 9,3-6/